

Kansanääni

Mielipidelehti työn, toimeentulon, rauhan ja kansanvallan puolesta

Nro 4/21, syyskuu-lokakuu 2021, 20. vuosikerta, irtonumero 2 €

LUOTTAMUSMIESTEN JA TYÖEHTOSOPIMUSTEN ASEMA TURVATTAVA!

STP, ilmastonmuutos ja pandemiat s. 2
Koronan hoitoon tarvitaan kokonaisnäkemystä s. 3
TES-sopimukset ja luottamismiehet turvattava s. 4
Kulkutautien yhteiskunnalliset vaikutukset s. 6
Destia myydään ranskalaisille s. 7
Varallisuus jakaa kansalaisia s. 9
Afganistanilaiset voittivat itsenäisyyden s. 13
Historiallisen materialismin perusteista s. 14
Kommunistit ja Venäjän vaalit s. 16

Kuva: Heikki Mämmikkö

Lastenhoitajat protestoivat 25.4.2018 huonoa varhaiskasvatustilaa vastan ja palkankorotuksen puolesta. Tarvittaessa väkeä saadaan liikkeelle, jos työnantajat kiristävät tilannetta.

Suuri osa työehtosopimuksista päättyy vuodenvaihteessa. Työnantajien tavoite on luopua TES-sopimuksista. Jos UPM:n uhkaus luopua TES:stä toteutuu, putoaisi työntekijöiden palkkataso 30 %. Luottamusjärjestelmä kaatuisi ja työehtosopimukseen perustuen voitaisiin valita vain luottamusvaltuutetut. Tavoitteena on murtaa TES- ja luottamusjärjestelmä sekä Paperiliitto. Se olisi ennakkotapaus koko ay-liikkeen tuhoamiselle. TES-sopimukset antavat palkansaajille kollektiivisen suojan. Yksin työntekijä ei kykene neuvottelemaan kiinni liittojen sopimia palkanosia. Jos sopimusten kattavuus jää alle 50% alan työntekijöistä, yleissitovuutta ei ole.

Sivut 4 ja 5

Sivut 2-3

- Suomi kaukana viisaasta ulkopolitiikasta
- STP, ilmastonmuutos ja pandemiat
- Olemmeko käsivarren mitan päässä pahemmasta?
- Koronan hoitoon kaivataan kokonaisnäkemystä
- Kukaan ei korvaansa lotkauta

Sivut 4-5

- Työehtosopimukset ja luottamusjärjestelmä turvattava
- Sote-maakuntamalli hylättävä
- Tuhannen lääkärin vajaus

Sivut 6-7

- Kulkutautien yhteiskunnalliset vaikutukset, osa 1
- Destia myydään ranskalaisille
- Alar Karis Viron presidentti

Sivut 8-9

- Loppukesän redulla
- Vety ratkaisuna säätövoimalle ja liikennepolttoaineeksi
- Piensijoittajat turvaavat uusliiberaalin eriarvoisuuden
- Varallisuus jakaa kansalaisia
- Sauli Niinistö kävi Kiovassa

Sivut 10-11

- Neuvostoliiton rakentamisesta kaunokirjallisuudessa
- Sotavangin matka Isän luokse
- Terrori ja sota

Sivut 12-13

- Meksikon vasemmisto voittoon välikaaleissa
- Gazan tuska
- Afganistanilaiset voittivat rauhan ja itsenäisyyden
- Ulosoton suojaisuus takuueläkkeen tasolle
- Avoimia työpaikkoja kaikille?

Sivut 14-15

- Historiallisen materialismin perusteista (7/1)
- Mitä on ja miten voisi olla?

Sivut 16-17

- Kommunistit ja Venäjän vaalit
- 30 vuotta Janajevin poikkeustilakomiteasta
- Kirje Japanin pääministerille

Sivut 18-19

- Ympäristön puolesta
- Sisilian kulttuuriperintöä
- Venäjä ja maailmantalous
- Suurvaltaa nöyrytetään
- Suomi USA:n apupoikana
- Afganistan uutisissa

Sivu 20

- Helveti Suomenlahdella
- Raha ja riita
- Gaza
- Tehotonta taloutta
- Hyttysten kuurnitsemista

Koronan hoitoon kaivataan uutta kokonaisnäkemystä

Kuva: Heikki Mämmikkö

Kulttuuriala protestoi 3.6.2021. Vaadittiin korvausta tulojen menetyksistä. Osa elää nälkäkuoleman reunalla.

Tuskailemme korona-pandemian kanssa. Kuten ilmaston muutoksen myös koronan taustalla piilee räjähdysmäisesti kasvava aineellinen kulutus, matkustus ja urbanisoituminen, joka luo olosuhteet erilaisille virusmuunnoksille. Kansan äänen piirissä sanomme, että hyvinvointi voidaan toteuttaa koordinoimalla se yhteen aineellisen kulutuksen järkiperäisen säätelyn kanssa. Kapitalistien toivoma paluu "vanhaan normaaliin" tuskin toteutuu. Kulttuuriväen protestissa 3.6. vaadittiin koronatukien välitöntä maksamista. Siellä väki kärsii eniten, jopa "nälkäkuoleman" partaalla.

Sivut 2, 3, 5 ja 6

Me vaadimme: Israelin "veriappelsiinit" boikottiin

Kuva: Yehia El-Sayed

Israelin palestiinan väestöä vastaan kohdistamaa kansanmurhaa vastaan protestoitiiin 14.6.2021

Maailmassa USA, Nato ja EU kiristävät jännitystä päästäkseen hallitsemaan Venäjän ja Valko-Venäjän sekä Aasian taloudellisia voimavaroja. Korona-pandemian ja Venäjä-propagandan varjossa Israel murhaa ja terrorisoi Gazan asukkaita. Kukaan ei vaadi Israelia vastuuseen rikoksistaan eikä esitä sille talouspakotteita. Seitsemän vuotta sitten Gazan pommitukset toteutettiin Ukrainan tapahtumien varjossa. Tulee kysyä: "Miksi Israelilla on oikeus terrorisoida ihmisiä ja pitää heitä taloussaarrossa. Kansanmurhalle ei näy loppua. Tarvitaan täydellinen Israelin boikotti.

Sivut 12 ja 20

Kaikkien maiden proletaarit -
liittyykää yhteen!

Kansanääni

Päätoimittaja:

Tommi Lievemaa, PL 780, 00101 Helsinki
0408335360

Helsinki 6.9.2021

Suomi on harhautunut kauas viisaasta ulkopolitiikasta

Yhdysvaltojen tukeman Afganistanin nukkehallinnon romahtaminen parissa päivässä paljasti samalla myös Suomen ulkopoliittisen nykysuuntauksen rappiotilan. Suomi lähti mukaan Afganistanin "kriisinhallintaoperaatioon" ennen kaikkea miellyttääkseen Yhdysvaltoja. Suomen poliittinen johto on moneen kertaan julistanut Yhdysvaltojen olevan Suomen tärkein kumppani.

Julkisuudessa on kauhisteltu nukkehallinnon romahtamista, ja oltu huolissaan naisten ja tyttöjen asemasta. Naisten asemassa tai tyttöjen koulunkäynnissä ei ollut ongelmaa, kun Afganistanissa piti valtaa kansandemokraattinen hallinto 1980-luvulla. Yhdysvalloille tämä ei käynyt, vaan se ryhtyi tukemaan ääri-islamisteja kaataakseen Neuvostoliiton tukeman hallinnon. Samaan aikaan Yhdysvallat on ollut naisten surkeasta asemasta tunnetun Saudi-Arabian läheinen ystävä ja liittolainen.

Suomen ulkopoliittiseksi linjaksi on määritelty sotilaallinen liittoutumattomuus. On kuljettu pitkä matka 2. maailmansodan jälkeisestä puolueettomuuspolitiikasta ja YYA-sopimuksesta nykyiseen ulkopoliitiikkaan. Sanalla "sotilaallinen" on tärkeä merkitys määrittelyssä: sillä halutaan korostaa Suomen olevan kaikilla muilla tasoilla liittoutunut läntisen yhteisön (EU, USA, Nato) kanssa, vain Naton täysjäsenyys puuttuu. Täysjäsenyyden jälkeen emme olisi enää sotilaallisestikaan liittoutumattomia, vaan täysiverisiä läntisen yhteisön jäseniä.

Tämä näkyvä epäilemättä siintää suomalaisen valtaeliitin visioissa ja haavekuivissa. Koko ulkopoliittikan kenttä on tänä päivänä alistettu länsisuuntaukselle sekä Venäjän ja Kiinan vastaisuudelle. Suomi on valinnut puolensa maailmanpolitiikassa ja jälleen kerran se on valinnut väärin vastoin kansalaistensa etua. Sen sijaan ainoa itsenäisyyden ajan jakso, jolloin maassamme on harjoitettu kansan etujen mukaista ulkopoliitiikkaa, eli YYA-sopimuksen kausi, on joutunut pilkan ja häpäisyn kohteeksi. Ajankasoa kuvataan halveksivasti rähmälläolon ja suomettumisen ajaksi.

Todellisuudessa Suomi ei ole koskaan ollut niin rähmällä kuin se on tänä päivänä. YYA-sopimuksen aikana Suomi kieltäytyi yhteisistä sotaharjoituksista Neuvostoliiton kanssa. Neuvostoliiton ehdotusta yhteisistä harjoituksista pidettiin röyhkeänä vaikuttamisyrityksenä maamme politiikkaan. Tänä päivänä maaperällämme pidetään jatkuvia sotaharjoituksia Naton ja Yhdysvaltojen kanssa. Suomi on allekirjoittanut isäntämaasopimuksen, joka tarjoaa Naton sotilaalliselle kalustolle pääsyn maahan kriisitilanteissa. Suomi on ostamassa kalliita hävittäjiä todennäköisesti Yhdysvalloista, mikä sitoo sotilaalliset järjestelmämme entistä tiiviimmin yhteen.

Suomi oli huomattavasti itsenäisempi niin sanotun suomettumisen aikana kuin tällä hetkellä. Ulkopoliittikan peruseriaatteena oli puolueettomuus, mikä tarkoitti pysymistä sivussa suurvaltojen ristiriidoista. Presidentti Kekkonen korosti, kuinka maamme pitää olla kansainvälisissä suhteissa mieluummin lääkärin kuin tuomarin roolissa. Tämä olisi erinomainen ohjenuora maamme ulkopoliittiselle johdolle tänäkin päivänä.

Suomen osallistuminen USA-vetoiseen Afganistanin sotaan osoitti osaltaan, kuinka kauas puolueettomuuden periaatteista olemme harhautuneet. Pyrkimys pysyttäytyä suurvaltaristiriitojen ulkopuolella on hylätty, ja on alettu tukea läntisiä pyrkimyksiä. On viipymättä palattava puolueettomuuteen ja hyviin naapurisuhteisiin Venäjän kanssa.

Toimituksen pääkirjoitus: Tommi Lievemaa

Tilaan

Kansanäänen

Lehti ilmestyy 6 kertaa vuodessa. Vuosikerran hinta on 20 €.

- Olen maksanut tilaushinnan 20 €
 Maksettu tilille Op FI08 5541 1420 0279 66
 Lehti laskuttaa

Sukunimi _____ Etunimi _____

Lähiosoite _____ Postinumero ja -paikka _____

Tilaus os. Kansan ääni PL 780, 00101 Helsinki
Tilaus sähköpostilla: tilaukset.kansanaani@gmail.com
Tilausohje: Jos tilaat Kansan äänen ainoastaan maksamalla tilausmaksun pankkitilille FI08 5541 1420 0279 66, laita viesti-osaan ehdottomasti osoitteesi. Ilman osoitetta emme voi lähettää lehtiä sinulle. Osoitteen voit ilmoittaa myös sähköpostilla os: tilaukset.kansanaani@gmail.com.

STP, ilmastonmuutos ja pandemiat

Tänään maailma tuskailee ilmaston muutoksen ja korona pandemian kanssa. Nämä kaksi ongelmaa ovat hyvinkin läheistä sukua toisilleen. Ilmastonmuutoksen taustalla piilee ihmisten kasvava tavarankäytön ja palveluiden kulutus sekä tuotanto, jota ylläpidetään ja markkinoidaan kapitalististen markkinatalouden periaatteiden mukaan. Kulutusta kasvatetaan ja samalla kasvatetaan ilmastonmuutosta ruokkivia kasvihuonekaasuja. Tämä asia oli tiedossa jo vuosikymmeniä sitten. Pandemioiden osalta kysymys on hyvin samasta asiasta. Aineellisen kulutuksen ja matkustamisen lisääntyminen sekä uusliberalismiin liittyvä yhteiskunnallisten palvelujen heikkeneminen ja perinteisten tapojen nopea löystyminen luovat tilanteen erilaisten tautien ja virusmuunnosten nopealle etenemiselle.

Kapitalistit etsivät paluuta entiseen normaaliin

Kapitalistinen yhteiskuntamme myös osaltaan taistelee näitä ongelmia vastaan. Tulee kuitenkin huomata, että sen piirissä puhutaan "nopeasta paluusta normaaliin". Tällä kapitalistit haluavat saavuttaa tilanteen, jolla päästään takaisin siihen, että entinen voittoja tuottava kulutus ja tuotantoelämä voivat jatkua. Näinä päivinä, heinä-elokuun vaihteessa, vietämme maailman ja myös Suomen ylikulutuspäivää. Silloin olemme kuluttaneet kaikki maapallon koko vuoden uusiutuvat luonnonvarat. Kaikki mitä kulumme loppuvuoden aikana tästä eteenpäin, on riistoa ekosysteemiltä ja tulevaisuudelta, ja lisää ongelmia entisestään ja vie meitä hiljalleen kohti isompaa kriisiä.

STP nosti asian esiin jo v. 2006

Vuonna 2006 kirjoitimme kehitellessämme STP:n tavoiteohjelmaa kohdassa "Puolueen yleiset tavoitteet" seuraavasti: "Hallitsematon talous-

kasvu ja tavarantuotanto on aiheuttanut kasvihuone- yms. päästöjen lisääntymisen. Ilmaston lämpeneminen ja epätavalliset sääilmiöt ovat ihmisten hyvinvoinnille todellinen uhka. Tähän liittyvät myös pandemian kaltaiset ihmiskunnan terveyteen liittyvät monet uhat. Suomen Työväenpuolue katsoo, että kansainvälisellä tasolla ne ovat yhteiskuntakehityksen kysymyksiä ja ne myös ratkaistaan yhteiskunnallisella toiminnalla. Suomen Työväenpuolue katsoo, että näitä ongelmia eivät ratkaise markkinavoimat, vaan yhteiskunnallinen sääntely kansan ehdoilla. Suomen Työväenpuolueelle näiden ongelmien korjaaminen on yhdenvertainen tasa-arvon ja sosiaalisten sekä taloudellisten ongelmien korjaamisen kanssa."

Ylikulutus ei ole osa hyvinvointia

Kohdassa "Turvallisuus ja ympäristön hyvinvointi" kirjoitimme: "Suomen Työväenpuolue katsoo, että kansantalouden tuotannon on edistettävä ympäristön puhtauden para-

nemistä. Se kuuluu osana ihmisten elämään, kansalaisten toimeentuloon, elintasoon ja turvallisuuteen. Tarpeetonta kerskakulutusta voidaan rajoittaa. Ihmisen hyvinvoinnin kasvu on turvattava ekosysteemiä vahingoittamatta."

Sääntelyä kansan ehdoilla

Tämän jälkeen olemme useissa asiakirjoissamme avanneet ja tarkentaneet näitä kohtia. Se mitä tätä asiakirjaa v. 2006 rakentaessamme miehitimme, oli että kansan hyvinvointi on tänään paljon enemmän ja muuta kuin suora aineellinen kulutus. Sen on tämän päivän todellisuudessa osoittanut oikeaksi. Puhumme tässä asiakirjassa markkinavoimien vaihtoehtona "sääntelystä kansan ehdoilla." Sillä tarkoitimme sitä, että hyvinvointi voidaan toteuttaa kordinoimalla yhteen kokonaisvaltaisen hyvinvointi aineellisen kulutuksen kanssa. Tämä merkitsee selkeästi sitä, että meidän tulee enemmän tai myöhemmin hyväksyä aineellisen kulutuksen sääntely. Se on uutta ajattelua, joka ei käy yhteen porvarillisen yhteiskunnan vapaata kulutusta ihannoivan ajattelun kanssa. Esimerkkinä tästä on mm. se, että kapitalistit tavoittelevat siirtymistä "koko kansan sähköautoiluun". Se voi hetkellisesti siirtää joitain ongelmia eteenpäin. Mutta myös sähköautot tarvitsevat käytettäessä energiaa. Myös niiden tuotanto ja elinkaari tuottavat päästöjä ja lisäävät pallomme aineellisten resurssien ylikulutusta. Sama asia tapahtuu lentoliikenteen kohdalla.

Uusliberalistisen komennon voittaminen merkitsee siirtymistä sääntelytalouteen.

(KÄ/toim.)

Olemmeko pian käsivarren mitan päässä pahemmasta?

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan haaksirikko

Yhdysvaltain ja Naton rikollinen sotaseikkailu Afganistanissa on päättynyt ääri-islamistisen Talebanin vallattua suurimmat kaupungit mukaan lukien pääkaupungin Kabulin. Suomi on ollut amerikkalaisten rinnalla käymässä tätä järjetöntä terroristia afganistanilaisia vastaan. Tästä Suomen länsisuuntauksesta eli Naton vasallivaltion olosta joudumme maksamaan kovan hinnan nyt ja tulevaisuudessa. Suurten sodankäyntikulujen lisäksi joudumme amerikkalaisten ja EU:n pakottamina evakuoimaan suuren joukon afganistanilaisia nato-kollaboraattoreita.

Mielestäni Suomen tulisi päinvastoin tunnustaa osallistumisemme Naton "kansainväliseen yhteisöön" suureksi ulko- ja turvallisuuspoliittiseksi virheeksi ja nykyisen länsisuuntauksen haaksirikoksi. Suomen olisi kiireellisesti keskeytettävä Nato-yhteistyö ja palattava noudattamaan rauhantahtoista puolueettomuus- ja puutumattomuuspolitiikkaa. Mutta epäillä sopii, löytyykö Suomesta enää vähäisintäkään viisautta ulkopoliittikan suhteen. Mediapooli ja Suomen ulkopoliittinen johto on yrittänyt esittää Afganistanin tapahtumat Lännen propaganda-kertomuksen valossa väittäen Yhdysvaltain ja sen liittolaisten olleen Afganistanissa sotimassa maailman naisten ja lasten oikeuksien puolesta. Sotaretken surullista loppunäytöstä Kabulin lento-

PK. Hämäläinen

kentällä kuvataan HS:ssa (26.8.22) "Suomen osalta pienenä menestystarinana". Tämänkertaisen sotaseikkailun jälkiselvittelyä mutkistaa se, että Taleban, joka ei todellakaan ole mikään edistyskellinen porukka, on itsessään Yhdysvaltain keskustiedustelupalvelun CIA:n luomus aivan kuten ovat alueella operoivat terroristijärjestöt Isis ja al Qaida. Mitä Yhdysvaltain ja Talebanin välinen "sopimus" pitää sisällään, sitä emme tiedä. Tulevaisuudessa Suomelle Nato-yhteistyön vuoksi aiheutuvan terroriuhan varalta voisi jotain auttaa ehkä se, että Suomi pyrkisi solmimaan asialliset diplomaattisuhteet Afganistanin uuden hallituksen kanssa ja kieltäytyisi muodostamasta tietoisesti tänne mitään afgaani-maahantulijoiden länsi- ja amerikkalaismielisiä oppositiota.

Korona on paljon muutakin kuin virus

Kun koronakriisin kourissa on kärvistely reilut puolitoista vuotta on hyvä kerrata eräitä koronaan liittyviä tosiasioita, jotka ovat toki olleet tiedossa jo paljon aiemmin. Korona on ensisijaisesti poliittinen ilmiö ja vain pieneltä osin lääke- ja luonnontieteen piiriin kuuluva. Ei ole kuitenkaan mitään perusteita kieltää itse viruksen materiaalista olemassaoloa ja sen kykyä aiheuttaa eräille riskiryhmille mahdollisesti vakavakin, jopa kuolemaan johtava tauti. Keskeisin kysymys kuitenkin on se, miten kapitalistinen järjestelmä pyrkii hallitsemaan koronapandemiaa ja mitä

se pyrkii hallitsemaan koronapandemian avulla ja sitä hyväksi käyttäen. Koska meillä ei ole koronaviruksen synnystä, taudin epidemiologias- tai sen hoidosta ja ehkäisystä puhumattakaan mitään pitkäaikaiseen seurantaan perustuvaa lääketieteellistä näyttöä tarjoaa nykytilanne erinomaisen pelikentän erilaisille vallankäytön muodoille. Kapitalistisen järjestelmän olemassaoloa turvaavien Ideologisten valtiokoneistojen, kuten hallituksen alaisen STM:n, THL:n, Mediapoolin hallitsemien tiedotusvälineiden, sekä osin ylikansallisen lääketieteellisen rahoittaman Rokotetutkimuskeskuksen propagandamyllyt ovat pyörineet ylikieroksilla. Tavalliselle kansalle tämä on näyttäytynyt erilaisten hallintatoimenpiteiden sekavuutena ja ristiriitaisuutena. Kokonaistilanteen arvioimista hämmäntää lisäksi se, että globaalin kapitalismin ja geopolitiittisen maailmanjärjestelmän suuri murros osuu ajallisesti yhteen koronakriisin kanssa.

Korona mahdollistaa valvontakapitalismin tehostamisen

Koronakriisi on tarjonnut erinomaisen yhteiskunnallisen alustan uusien biovallan muotojen edelleen kehittämiseksi, kokeilulle ja toimeenpanolle. Rokotuspassi, karanteeni, täysi rokotussarja, riskiarvio, kumulatiivinen altistus, varmistustesti, suojateho, välttämättömät rajoitukset, lockdown, qr-koodi, terveysturvallisuus ja niin edelleen

Jatkuu sivulla 4

KORONAN HOITON KAIVATAAN KOKONAISNÄKEMYSTÄ

Koronan hoito, ennen muuta testaa-jäljitä-eristä –strategia, joka Suomessakin on käytössä, on kriisiytännyt pahoin perusterveydenhoitoa etenkin pääkaupunkiseudulla. Erityisesti jäljittäminen vaatii erittäin paljon työvoimaa, ja se on suoraan pois muusta terveydenhuollon resurssista. Espoon terveystalouden johtaja vaati hiljattain hallitukselta linjausta, jolla höllennettäisiin jäljitystä, joka jo nyt laahaa Espoossa noin kaksi viikkoa myöhässä. Hän kyseenalaisti myös koko jäljityksen mielekkyyden tilanteessa, jossa rokotekattavuus kasvaa koko ajan.

Kuva: Heikki Männikkö

Kulttuuri- ja tapahtuma-alan väki kokoontui 3.6.2021 eduskuntatalon ja kansalaistorin ympäristöön mielenilmaukseen kulttuurin rahoituksen leikkauksia ja väen epäilevää kohtelua vastaan. Tilaisuuteen kokoontui 2000 tummiin pukeutunutta osanottajaa ja turvavälit pysyivät. Tilaisuuden valmisteli "Mitta on täysi-työryhmä." Kulttuuriväen vaatimukset vastaanottanut tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen sanoi "ymmärtävänsä kulttuuriväen viestin." Keskeinen vaatimus oli saada tapahtumien järjestäminen ja freelancer-koronatukien maksaminen alkuun välittömästi. Paikalle kokoontuneet osanottajat kertoivat juuri kulttuuri- ja tapahtuma-alan väen kärsineen tilanteesta eniten ja monien elävän jopa "nälkäkuoleman" partaalla.

Suomessa näytetään jähmettyneen vuoden 2020 koronastrategiaan. Keväällä 2020 hallituksen koronalinja oli kiistatta oikea ja kansainvälisestikin vertaillen hyvin onnistunut. Tuolloin, kun rokotteesta ei vielä ollut tietoa, puhuttiin kuinka rokotteen myötä yhteiskunta voidaan jälleen avata ja rajoituksista päästään eroon. Tällä hetkellä ensimmäisen rokotuksen saaneita on yli 70 prosenttia ja kaksi rokosta saaneita on lähes 50 prosenttia. THL:n mukaan loka-marraskuussa 80-90 prosenttia yli 12-vuotiaista

on saanut kaksi rokoteannosta. Tämän pitäisi hyvin riittää koronatoimien purkamiseen, kuten on tehty esimerkiksi Britanniassa jo alemmilla luvuilla. Tanskassa luovuttiin maskeista hiljattain rokotusten edistymisen myötä.

Ei enää lapsiin ja nuoriin kohdistuvia rajoituksia

Maamme hallituksella ei kuitenkaan tunnu olevan visiota siitä, miten ja millä strategialla koronan suhteen edetään uudessa tilanteessa, kun riittävä rokotekattavuus on pi-

Kuva: Heikki Männikkö

aan saavutettu. Hallituksen linjauksia on odotettu nyt lomien jälkeen ja koulujen alettua, mutta käytännössä ainoat linjaukset ovat tulleet Aluehallintovirastolta. AVI:n uusimmat koronamääräykset olivat myrkyä tapahtuma- ja ravintola-alalle, jotka ovat jo aiemmin kärsineet pahoin koronarajoituksista. AVI päätti myös rajoittaa lasten ja nuorten sisäharastustoimintaa vastoin hallituksen aiempaa linjausta, jonka mukaan lapsiin ja nuoriin ei enää kohdisteta rajoitustoimia.

Koulujen sulkeminen ja harastustoiminnan pysähtyminen lisäsi lasten ja nuorten pahoinvointia ja mielenterveyden ongelmia. Auttaviin puhelimiin on tullut enää enää ei pitäisi olla tarvetta voimakkaisiin rajoitustoimiin tilanteessa, jossa aikuisväestö, iäkkäät ja riskiryhmät on jo suojattu rokotuksilla.

Britanniassa yhteiskunta avattiin hiljattain ja rajoitukset poistettiin käytännössä kokonaan. Jotkut asiantuntijat pelottelivat jopa 200 000 päivittäisellä tartunnalla, mutta nyt on jouduttu myöntämään arvioiden olleen virheellisiä. Samaan tapaan Suomessa THL esitti alkuvuodesta mahdollisuutta, että tartuntamäärät nousisivat jopa 11 000 päivässä, mutta arvio oli karkeasti virheellinen. Kuntavaaleja lykättiin pitkälti tämän virhearvion takia.

Yhteiskunnan avaamista kannattanut mikrobiologian professori Paul Hunter sanoo Britannian

olevan tasapainossa koronan kanssa. Syynä tähän on rokotusten onnistuminen sekä se, että moni on jo sairastanut taudin. Hunterin mukaan Britanniassa on eräs maailman korkeimmista immuniteetin tasoista koronan suhteen. Hunter ei usko koronaviruksen hävittämiseen, vaan uskoo viruksen muuntuvan hiljalleen "tavalliseksi" koronavirukseksi, joka aiheuttaa vain lievän taudin. Hunterin mukaan virukselle altistuminen voi vahvistaa immuniteettisuojaa rokotettujen ja taudin sairastaneiden parissa. Jos sairastuu parin vuoden sisällä uudestaan, saa todennäköisesti vain lievän vilustumisen, sanoo Hunter.

Koronapassi ongelmallinen perusoikeuksien kannalta

Eri puolilla Eurooppaa on otettu käyttöön koronapasseja, joilla kansalainen voi todistaa olevansa kahdesti rokotettu, taudin jo sairastanut tai osoittaa negatiivisen testituloksen. Suomessakin on suunniteltu passin käyttöönottoa. Matkustamisessa on maiden välisiin sopimuksiin perustuen tämän kaltainen järjestelmä jo käytössä, mutta maansisäinen passijärjestelmä on kokonaan toinen asia. Siinä muun muassa tunkeudutaan terveystietoihin, jotka normaalisti ovat tiukasti salattuja. Perusoikeuksien toteutumisen osalta liikutaan niin ikään harmaalla alueella.

Kokoomuksen Elina Valtonen on rummuttanut voimakkaasti koronapassin puolesta. Valtonen puolusti A-Talk-ohjelmassa (26.8.) myös koronajäljityksen tehostamista koronapassin avulla. Ohjelmassa esiintyneiden hallituspuolueiden (Kesk, Vas) edustajien mukaan terveyden-

huoltojärjestelmäämme näännyttävästä jäljityksestä voidaan luopua lähitulevaisuudessa. Voi miettiä, miksi nimenomaan kokoomuksen piirissä halutaan niin kiihkeästi koronapassijärjestelmää ja jäljityksen tehostamista.

Onko koronapassissa kenties kyseessä pilottihanke, jonka avulla harjoitellaan muiden väestöryhmien, kuten työttömien, valvontaa tulevaisuudessa? Kokoomuksessa on vuosien varrella ollut runsaasti halukkuutta työttömien tehokkaampaan valvontaan ja kontrolliin. Myös julkisen terveydenhuollon romahduttaminen koronajäljitystä entisestään tehostamalla sopisi kokoomuksen tavoitteisiin sitä kautta, että romahdus todennäköisesti johtaisi lopullisesti terveydenhuollon siirtämiseen yksityisen sektorin käsiin.

THL:n arvion mukaan 80-90 prosenttia yli 12-vuotiaista on rokotettuna loka-marraskuussa. Tätä pidetään riittävänä tasona laumasuojan saavuttamiseksi. Herää kysymys mihin koronapassia pian enää tarvitaan. Onko järkevää luoda tällaista järjestelmää, jonka perusajatus on jo kohta vanhentunut? Jos tällainen järjestelmä otettaisiin käyttöön, milloin on ajateltu luopua siitä? Vallanpitäjiä yleensä houkuttaa kaikkinaisen kansalaisten valvonta, eikä koronapassi varmaankaan tee tässä poikkeusta.

Hallitukselta kaivataan nyt selkeää näkemystä ja suunnitelmaa siitä, miten ja missä vaiheessa korona-ajan rajoituksia sekä kalliita ja terveydenhuoltoon pahoin kuormittavia testaus- ja jäljitysjärjestelmiä päästään asteittain purkamaan rokotusten edetessä. Rajoitusten ja muiden koronatoimien hyötyjen on oltava niiden aiheuttamia haittoja suurempia. Muuten niiden ylläpitämisessä ei ole järkeä.

Tommi Lievemaa

KUKAAN EI KORVAANSA LOTKAUTA

Elämässä on aina kaksi asiaa, jotka kulkevat peräkkäin ja joskus myös rinnakkain. Ne ovat totuus ja valhe. Totuus on aina ollut harvojen herkkua. Sen vaaliminen ei ole koskaan ollut helppoa, kun totuuden puhujat kivitetaan. Sen pelossa valhe ja sen äärimmäinen muoto tilasto on aina seurannamme, halusimmepa tai emme. Valheet lisääntyvät ja kasvavat. Se johtuu ikuisesta voitontavoittelusta ja pahenee kapitalismin yleisen kriisin kärjistyessä.

Tilastovalheissa edelläkävijä on Yhdysvallat. Sillä on ihan ikioma tyyli, kuinka bkt:n lasketaan. Sen laskijat mieltävät, kuinka paljon kuluneen vuoden bkt:ssä on sellaista tuotantoa, josta on arvoa tulevaisuudessa. Nyt jutun juu on siinä, että porvarillinen taloustiede ei tiedä, mistä kansantalouden välituotteet ilmaantuvat, kun niitä ei ole ostettu ulkoa eikä niiden tuottamiseen ole kulutettu sekuntiaakaan työaika. Ne vain ovat kuin taivaan lahja.

Nyt näyttää ihan siltä, että Yhdysvallat on johdonmukaisesti katsonut, että bkt:n tulevat hyö-

dyt eli hedoninen osa (välituotteet?) ovat osa tulevaisuutta. Ehkä sen turvin he käsittelivät bkt:tä varsin luovasti ja ilmoittivat, että vuonna 2020 se oli komeat 20 900 miljardia dollaria. Se on jättimäinen valhe. Viimeistään sen myötä siitä on tullut hädissään elävän kapitalistisen maailman edelläkävijä.

Viimeisen 25 vuoden aikana Yhdysvaltojen bkt on kasvanut keskimäärin 2,5 %, joten oikea luku on 13 179 miljardia dollaria. Se on 41 184 dollaria asukasta kohti. Suomessa se on 42 936 euroa. Bkt:n valheellinen paisuttelu on Yhdysvalloille poliittisesti tarpeellista, mutta myös siksi, että se on erittäin huonossa jamassa. Näin sen vuoksi, että sen tuotannosta on vain 20 % utta arvoa synnyttävää ja työllisyyttä tukevaa tavaratuotantoa ja siksi, että maa on veloissa korviaan myöden eikä velkaantumiselle ole loppua näköpiirissä.

Kolmisenkymmentä vuotta sitten Yhdysvalloista tuli maailman napa, yksinäinen suurvalta. Siitä lähtien sen asema on hiljalleen heikentynyt. Samaan aikaan muiden asema maailmanmarkkinoilla on vahvistunut. Tänään salataksaan heikkoutensa se joutuu turvautumaan

väärentämiseen.

o o o

Yhdysvaltojen ongelmat eivät ole sattuma, sillä ne kuuluvat kapitalismin yleiseen kriisiin, joka vaikuttaa myös meillä. Meillä kuten muuallakin valtaapitävät ovat kautta maailman sivu osanneet valehdella, eikä se taito ole mihinkään kadonnut. Päinvastoin. Valheitten kirjo ja määrä on laajentunut valtavasti.

Esimerkiksi kansantalouden tilinpidossa aina neljä vuotta ovat ennakkotietoja. Niinpä tilastoja korjaillaan alati, että ne olisivat poliittisesti sopivia. Tässä tilastopuhassa EU:hun liittyminen antoi uutta vauhtia. EU:n ehkä tärkein määräys oli, että meillä piti lopettaa todellisten työllisten ja työtuntien kerääminen ja piti siirtyä työvoimatutkimukseen. Muutos oli raju.

Ensimmäisenä vertailuvuotena 1997, työtunteja tuli tilastoon 237,9 miljoonaa haamutuntia, 6,7 %. Työllisyystilastoihin ei enää voi luottaa. Siksi oli pakko tehdä rinnakkainen järjestelmä. Siinä ensin lasketaan kokonaistuotannon (ei siis bkt:n, joka on siitä vain 54,4 %) määrän työtunnit työn tuottavuuden perusteella ja tarkistetaan vertaamalla tuntipalkkojen kehitystä. Näin mutkat oikaisten lyhyesti sa-

nottuna päästään lähelle todellisia työtunteja.

Työvoimatutkimuksen tuntiin ja vertailutuntien mukaan haamutuntien määrä on pysynyt suurin piirtein muutoksen alun tasolla. Finanssikriisin vuonna 2008 tilanne muuttui. Haamutunnit kasvoivat 7,1 %. Sen jälkeen tilanne on mennyt yhä hullumaksi. Nyt näyttää siltä, että viime vuonna haamutunteja olisi hurjat 17,6 % ja työttömyys olisi 607,0 miljoonaa tuntia, 344 tuhatta todellisuutta pienempi. Tällä korjauksella työttömien määrä kasvaisi työvoimatutkimuksen 212 tuhannesta, 7,6 %:sta 556 tuhanteen, 19,8 %:iin. Sehän tiedetään, että Tilastokeskus tilastoi tietoisesti siedettäviä työttömyyslukuja, joten on helppo uskoa jälkimmäisen määrän olevan ainakin lähellä totuutta.

Kun Tilastokeskus yrittää todistaa, että työllisyys on hyvä ja työttömyys kohtuullinen, niin tulonjakokin on suhteellisen tasainen, eivätkä tuloerot ole suuria. Sen tulonjakotilastossa on kymmenen ryhmää, joissa jokaisessa on yhtä monta tulonsaajaa. Heille tulot on jaettu niin, että alimmassa tulo-keskimäärin 937 euroa ja ylimmässä 5 799 euroa kuukaudessa. Se on täyt-pötyä.

Kun verotilastojen tulot jae-

taan seitsemään ryhmään siten, että alimmassa ovat tulot alle 2 917 euroa ja ylimmässä vähintään 25 000 euroa kuukaudessa, silloin alimman ryhmän (68 % tulonsaajista) tulot olivat 1 468 euroa ja ylimmässä 83 931 euroa kuukaudessa. Tilastokeskus on kylmästi siirtänyt suurituloisilta pienituloisten tuloksi huppeat 15,9 miljardia euroa.

Väärien tilastojen tuottaminen on kapitalistien toimien etu, sillä ne suojelevat paitsi voittoa myös kriisissä kamppailevaa koko kapitalistista järjestelmää. Työväenliikkeelle on tavattoman suuri häpeä, että se on hävittänyt kykynsä taistella työväenluokan ja koko kansan riistoa vastaan. Siksi viralliset tilastot ovat saaneet tuuden leiman, vaikka ne yksi toisensa jälkeen paljastuvat valheiksi. Suurin vale on totuuden valekaapuun puettu tilasto, mutta siitä huolimatta kukaan ei korvaansa lotkauta!

Tänään totuus on vain harvojen herkkua. Sen vaaliminen ei ole koskaan ollut helppoa, sillä totuuden puhujia pelätään ja kivitetaan ja siinä aina työväenluokka häviää. Siihen on saatava muutos!

Kai Konturi

Työehtosopimukset, luottamusmiesjärjestelmä ja liittojen toiminta turvattava

Työnantajat ovat jo kauan sitten asettaneet tavoitteekseen lopettaa työehtosopimusten solmimisen. Tätä tavoitetta kohti on menty varsinkin viimeisen kymmenen vuoden aikana. Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) muutti sääntönsä siten, ettei se voi olla sopimusosapuoli. Vuosi sitten Metsäteollisuus ilmoitti, ettei se enää tee valtakunnallisia sopimuksia, vaan sopiminen siirretään yritystasolle. Teknologiateollisuus teki oman ratkaisunsa. Sekään ei enää solmi työehtosopimuksia. Sen sijaan se perusti uuden työnantajaliiton, teknologiateollisuuden työnantajat ry:n, johon alan yritykset voivat halutessaan liittyä ja noudattaa sen tekemiä sopimuksia.

Metsäteollisuuden ja Paperiliiton solmima sopimus päättyy vuoden vaihteessa. Alalla käydään paraikaa neuvotteluja yrityskehittäisistä sopimuksista. Neuvottelujen piirissä on Paperiliiton ilmoituksen mukaan 70 prosenttia jäsenistöstä. Se on aloittanut neuvottelut mm. Stora Enson ja Metsä Groupin kanssa. Sen sijaan UPM:n kanssa ei ole päästy edes alkuun. UPM ei suostu tekemään yhtä, koko yritystä sitovaa työehtosopimusta. Se haluaa solmia omat sopimukset viidelle eri liiketoimintalalle. Tähän Paperiliitto ei ole suostunut.

UPM esittää: Kolmannes palkasta pois

UPM on tiedottanut työntekijöille, miten se alkaa toimia ensi vuoden alusta alkaen, jos Paperiliiton kanssa ei saada sovittua liiketoimintakohtaisia sopimuksia. Nykyinen sopimus päättyy 31.12.2021.

Paperiliitto pitää tietoonsa saamia UPM:n ehtoja työntekijöiden uhkailuna. Yhtiön esittämällä tavalla keskimääräinen palkka putoaisi liiton laskelmien mukaan vähintään kolmanneksella. Ilta- ja yötyölisät maksettaisiin, mutta työehtosopimuksella sovitut muut lisät jäisivät pois. Rajut heikennysesitykset eivät yllättäneet. Paperiliiton puheenjohtajan **Petri Vanhalan** mukaan samat tavoitteet UPM olisi esittänyt, jos neuvottelut liiketoimintakohtaisista sopimuksista olisi aloitettu.

UPM:n esitykset kohdistuvat myös suoraan Paperiliittoon. Luottamusmiesten sijaan työntekijät voisivat valita luottamusvaltuutetut, joiden toiminta perustuu työehtosopimukseen. UPM on valmis heikentämään työntekijöiden työsuhteen ehtoja tosi rajulla kädellä. Yhtiö haluaa murtaa luottamusmiesjärjestelmän – ja Paperiliiton. Tämänlainen toiminta ei kuulu

suomalaiseen yhteiskuntaan toteaa Vanhala.

Paperiliiton sihteeri Juhani Siira puolestaan sanoo, että UPM:n halu heikentää yksilön oikeuksia ja luottamusmiehen asemaa vie UPM:ltä uskottavuutta luotettavana sopijakumppanina kokonaisuudessaan. UPM ei vain riskeeraa koko työmarkkinakerroksen henkeä, vaan se pilaa myös oman maineensa työnantajana. (Lähde: Paperiliiton nettisivu)

Metsäteollisuus on ilmoittanut, että se ei solmi toimihenkilöiden kanssa enää minkäänlaisia ala- tai yrityskehittäisistä sopimuksia. Sen mukaan työehdot sovitaisiin kunkin toimihenkilön kanssa kahden kesken ns. kehityskeskustelussa. Tämä osoittaa, että metsäkapitalistit ovat tosissaan murtamassa yleissitovia- ja näköjään ylipäänsä sopimuksia. Nähtäväksi jää, miten se tässä onnistuu.

Teknologiateollisuuden syntyneen yleissitovaa sopimusta

Työntekijöitä edustavan Teollisuusliiton toimialoilla on yhteensä 35 eri työehtosopimusta ja 17 eri työnantajaliittoa sopimusosapuolina. Näistä viisitoista aikoo edelleen solmia työehtosopimukset kuten ennenkin. Metsäteollisuus ry. ja Teknologiateollisuus ry. sen sijaan eivät so-

PAU:n väki joutui torjumaan työehtosopimusten lakon voimin. Kuvassa väki Postin pääkonttorilla Helsingin Ilmalassa 12.11.2019

pimuksia enää tee. Teollisuusliitto neuvottelee sopimuksen mekaaniseen metsäteollisuuteen nyt siis suoraan yritysten kanssa.

Teknologiateollisuudessa on hiukan erilainen tilanne. Uusi juuri perustettu Teknologiateollisuuden Työnantajat ry. neuvottelee vastaisuudessa työehdoista Teollisuusliiton kanssa. Tuleeko sopimuksesta yleissitova vai normaalisitova, riippuu siitä, kuinka moni yritys uuteen liittoon liittyy. Lehden painoon mennessä näyttää siltä, että yleissitovuus alalla tulee säilymään. Teollisuusliiton puheenjohtajan **Riku Aallon** mukaan yksikään yritys ei 29.8. mennessä ole ilmoittanut, että haluaisi alkaa yrityskehittäisten työehtosopimusten neuvottelun liiton kanssa. Yleissitovuuteen riittää, että vähintään puolet alan työntekijöistä on sopimuksen piirissä ja sitä olisi sitten noudatettava kaikissa alan yrityksissä, kuuluvatpa ne työnantajaliittoon tai eivät. Tähän riittää parikymmentä suurinta yritystä. Mikään ei kuitenkaan ole varmaa. Ei yleissitovuuden toteutuminenkaan, ennen kuin kaikesta on sovittu ja nimet kirjoitettu sopimuspapereihin.

Teollisuusliiton viesti metsä- ja teknologiateollisuudelle: "Odotamme elokuun loppuun ja arvioimme, tuleeko teknologiateollisuuden työnantajista varteenotettava neuvotteluosapuoli vai ei. Siitä riippumatta viestimme Teknologiateollisuus ry:lle ja Metsäteollisuus ry:lle on, että ne saavat keskittyä hoitamaan valitsemiaan tehtäviä. Ne ovat riisuneet vaikutus- ja puhevallan työmarkkinakysymyksissä ja työehtosopimusneuvottelussa itseltään pois. On turha kysellä kansallisen kilpailukykyyn perään, kun on itse rikkonut toimivan järjestelmän." Lainausta on Teollisuusliiton Tekijä-lehdestä nro 8/2021.

Paikallinen sopiminen

Työnantajat ja porvarit puhuvat mielellään paikallisen sopimisen lisäämisestä. Se on ollut kestoaihe heidän puheissaan aina. Työlainsäätö on Suomessa aika tiukka. Se ei juuri anna mahdollisuuksia paikallisesti sopia toisin. Lakipykälissä kuitenkin on useissa kohdin an-

nettu valtakunnallisilla työehtosopimuksilla mahdollisuus toisin sopimiseen. Ja työehtosopimuksissa on useita mahdollisuuksia sopia paikallisesti ihan yrityskehittäisesti. Jos työehtosopimusta ei ole, ei ole myöskään mahdollista sopia laista poiketen ja kaikki työehtosopimukseen perustuvat paikalliset sopimukset lakkaavat olemasta. Tätä ei työnantajaleirissä ilmeisesti ole laajemmin huomattu.

Teollisuusliitto on muuttanut sääntöjään siten, että ammattiosastot eivät voi sopia työehdoista. Tällä muutoksella suojataan paitosi osastoja myös luottamusmiehiä työnantajien painostukselta. Myös paperiliitto on tehnyt vastaavat muutokset.

Metsäteollisuus haluaa sanella työehdot

Metsäteollisuus ry:n tarkoituksena ei näköjään ole sopia – vaan sanella työehdot, vieläpä henkilökohtaisesti. Lakeja niiden kuitenkin on noudatettava. Jos metsäkapitalistit onnistuvat tavoitteissaan, on aivan varmaa, että muut työnantajajärjestöt yrittävät samaa.

Työehtosopimukset antavat duunareille kollektiivisen suojan työnantajan mielivaltaa vastaan, eikä niitä voi yksipuolisesti muuttaa. Ilman sopimusta duunari on aivan yksin "neuvottelemassa" työnantajansa kanssa. Yhdenkään duunarin neuvotteluasema ei ole niin vahva, että yksin pystyisi neuvottelemaan esim. ne noin 30 prosentin palkanosat, jotka liitto on neuvotellut. Tämä on syytä jokaisen muistaa, joka miettii kannattaako liittoon kuulua.

Miten tähän on tultu

Työehtoihin on jo vuosikymmeniä kohdistunut kovia paineita. Monet muistavat 90-luvun alun. Silloin saatiin pahimmat heikennykset estettyä. Vähän kerrallaan on sopimukseen tullut pieniä heikennyksiä ja mahdollisuuksia paikallisesti toisin sopimiseen. Samaan aikaan on järjestäytymisaste laskenut kaikki alat mukaan lukien jo alle 60 prosenttiin.

Jatkuu sivulla 5

DSL tiedottaa

DSL:n podcastin toinen jakso on julkaistu!

Upouusi DSL:n podcast-sarja jatkuu - toinen jakso julkaistiin 24. heinäkuuta. Toisessa jaksossa vieraana on palveluvastaavana työskentelevä, työttömyytäkkin kokenut Mari Inkinen, jonka kanssa nostetaan työläiskissa pöydälle ja puhutaan siitä, mitä on tehtävä työelämäviidakon oikeudenmukaistamiseksi ja selkeyttämiseksi sekä esimerkiksi neuvontapalvelujen parantamiseksi. Podcastia juontaa Jiri Mäntysalo.

Kaksi ensimmäistä ja kaikki tulevat jaksot ovat kuunneltavissa SoundCloudissa ja Spotifyssa. Podcastia on tarkoitus jatkaa kuukausittaisilla jaksoilla. Tyyli on analysoiva ja rakentava, mutta spontaani ja innostava. Kaikki jaksot äänitetään ilman erityistä käsikirjoitusta.

Marx-opiston alustukset

Historian ensimmäinen nelipäiväinen Marx-opiston kesätapaaminen järjestettiin jälleen onnistuneesti torstaista sunnuntaihin 5.-8.8. Kiitämme kaikkia opiston osallistujia, alustajia sekä Vähäjärven kurssikeskuksen henkilökuntaa!

Pidennettyyn kesätapaamisviikonloppuun sisältyi yhteensä viisi alustusta, jotka edistivät opiston kesätapaamisen Naiset Marxista -teemaa sekä valottivat naisnäkökulmaa marxilaiseen keskusteluun.

Kaikki alustukset ja alustajien diaesitykset tullaan lisäämään DSL:n materiaalipankkiin osoitteeseen desili.fi/materiaalipankki ja tulevat olemaan vapaasti hyödynnettävissä opintotoiminnan tueksi ja innoittajaksi.

Kirjakauppa ja materiaalipankki opiskelun apuna

Nettisivuillemme on avattu uusi osio; kirjakauppa, johon on listattu toimistotamme tilattavissa olevat kirjat. Osoite on desili.fi/kirjakauppa ja kirjatilauksia otamme vastaan sähköpostitse. Käy tutustumassa valikoimaan!

Materiaalipankistamme löydät taas mainioita ja käyttökelpoisia opintomateriaaleja vapaasti hyödynnettäväksi osana opintotoimintaa. Materiaalipankin annissa on paljon hyödyllistä ja monipuolista aineistoa käytettäväksi esimerkiksi opintokerhojen ja opintotilaisuuksien aiheita ja suunnittelua varten.

Tutustu osoitteessa www.desili.fi

Olemmeko pian käsivarren mitan päässä pahemmasta?

Jatkoa sivulta 2

ovat korona-ajan yhteiskunnalliseen vallankäyttöön kuuluvia termejä, joita Mediapooli on hämmästyttävällä yksituumaisuudella takonut päivittäin kalloihimme. Kyseisestä sanastosta tulee mieleen ranskalaisen filosofin Michel Foucault'n biopoliittista valtaa käsittelevät luennot ja kirjoitukset 1970- ja 80-luvuilta.

Kriittisen tarkastelijan silmään on pistänyt erityises-

ti lapsiin ja nuoriin kohdistuva koronapropaganda, jossa rokotuksen ottaminen kuvataan tieksi "vapautteen".

Onko syytä pelätä itse koronavirusta enemmän sitä, että olemmekin enää käsivarren mitan päässä pahemmasta, biopoliittisen vallan uudesta muodosta, absoluuttis-totalitaarisesta valvontakapitalismista?

PK. Hämäläinen
Hämeenlinna

Tolkuton Sote-maakuntamalli on hylättävä

Sipilän hallituksen eron jälkeen kannatettiin sote-uudistuksen parlamentaarista valmistelua. Hallitusohjelmaan kirjattiin parlamentaariseen valmisteluun maakuntaverotus ja soten yksikanavarahoitus. Muilta osin valmistelu lähti Sipilän-Stubb-Orpon mallin pohjalta. Nyt hallitus esittää 22:n hyvinvointialueen mallia sekä maakunta-vaaleja. Meillä on maailman paras järjestelmä. Suomen sote on ollut menestystarina. Tutkimusten mukaan 80 % kansalaisista on tyytyväisiä kuntien sote-palveluihin – se lienee maailmanennätys!

Sote-uudistuksen alkutahdit lyötiin vuonna 1991, jolloin ulkoministeriön valtiosihteeri Martti Ahtisaaren johdolla tehty EY-selvitys ennakoiti soten rahoituksen muutosta. "Valtiontaloudelle EY-jäsenyys aiheuttaisi myös suuria rahoitusongelmia. Rajojen avautuminen ja tavaroiden vapaa liikkuvuus kaikkien jäsenmaiden kesken merkittäisi tulli- ja valmisteverotulojen tuntuvaa vähentymistä. Valtion tulot laskisivat noin 17-20 mrd mk/v. Tämä aiheuttaisi suuria paineita niin valtion kuin kuntataloudenkin supistamiselle. Esille nousisi myös sosiaaliturvan rahoittaminen omavastuuperiaatteella." Tämä selvitys oli niin salainen, että vain muutama Ahon hallituksen luotettu ministeri sai sen haltuunsa.

Soten ongelma ei ole organisaatio vaan resurssipula

20 viime vuoden aikana erikoissairaanhoidon on perustettu 3 000 virkaa, terveyskeskuksiin niitä on tullut vain runsaat 300. Soten möyhentämistä perustellaan sillä, että "ihmiset eivät pääse lääkäriin". Yleensä lääkäriin pääsee kiireellisissä tapauksissa samana päivänä. Ongelma johtuu lääkäri- ja hoitajapulasta. Sote-ongelmat ratkeavat kouluttamalla 1000 lääkäriä ja 4000 hoitajaa lisää.

Sokea usko suuruuden ekonomiaan

Perustuslain 19 § turvaa jokaiselle oikeuden sote-palveluihin, joten sote ei nyt ole säästökohde. Soten bruttokate-osuus pitäisi nousta nykyisestä 9,5 %:sta pohjoismaiselle 10,5 %:n tasolle, jotta väestön palvelutarpeiden kasvaessa voimmita perustuslain mukaiset palvelut. Suomessa sote-menot ovat pienimmät 20-40 000 asukkaalla kunnissa, joissa palvelut ja niiden saataisuus on hyvä. Ruotsissa tehokkuus oli suurin 30-50 000 asukkaalla kunnissa ennen suuralueisiin siirtymistä. Siellä asiaa pohdittiin vasta, kun huonot oli jo housuissa.

Työehtosopimukset, luottamusmiesjärjestelmä

Jatkoa sivulta 4

Järjestäytymisaste vaihtelee aloitain suurestikin, mutta suunta on sama. Alle 50 prosentin järjestäytyminen tietää sitä, että yleisistovuus on mennyttä.

Tässä lienee syy siihen miksi työnantajat ovat työehtoja heikentämässä. Ne arvelevat hetken otolliseksi lopulliseen iskuun AY – liikettä vastaan. Liittoihin on kuitenkin työnantajien hyökkäyksen vuoksi ja liittojen ja luottamusmiesten tiedottamisen seurauksena liittynyt uusia jäseniä.

Taistelu työehtosopimusten puolesta

Työehtosopimukseen siis kohdistuu tällä hetkellä kova paine. On aivan varma, että tulevaisuudessa paine tulee kohdistumaan myös työlainsäädäntöön. Sitä varmemmin paine työläkeja kohtaan kasvaa, mikäli porvarit voittavat seuraavat edus-

Leveiden harioiden harha

Meillä vuoden 2009 alussa toteutettiin 32 kuntaliitosta. VATT tutki, miten kuntien menot kehittyivät liittoksen jälkeen. Vertailussa ei ollut yhtään liittosta, joka olisi tehostanut palveluja tai hidastanut kustannusten kasvua. Palvelut heikkenivät varsinkin liitoskunnissa. Sote-menot ovat 55-60 % kuntien menoista. Leveiden hartioiden, ulkonevien kynnärpäiden, leveiden takamusten ja lattajalkojen malli ei sovi sote-toimeen. Jo edellisen lakipaketin osalta useat tutkijat katsoivat, että aluevaaleista pitäisi olla kirjaus perustulaisa.

Suomen terveydenhuolto EU-maiden huippua

Muutama vuosi sitten terveydenhuoltomme todettiin yhdeksi EU-maiden parhaista. Edellä olivat Hollanti, Sveitsi, Tanska, Norja ja Luxemburg. Suomen terveysmenot asukasta kohden ovat alle 4000 dollaria. Ruotsissa ne ovat yli 5000 \$. Muissa kärkipäähän sijoituvissa maissa menot ovat paljon suuremmat, 6000–7000 \$.

Ei kannata korjata sellaista, mikä ei ole rikki

Suomessa 20 000-40 000 asukkaalla kunnat tuottavat palvelut tehokkaimmin. Ruotsissa vastaava luku on 30 000-50 000. Kuntaliiton kuntopalvelujen ex-johtaja Reijo Vuorento toteaa: "Ei ole tämän eikä edellisen hallituksen sote-esityksissä järjeä. Kumatkin pohjautuvat uuden hallinnon muodostamiseen johon pantaisiin jopa 500 m€. Nekin rahat terveys- ja vanhuspalvelujen kehittämiseen, niin oltaisiin jo pitkällä."

Sote-uudistus etenee väärään suuntaan

Suomi on tekemässä niitä virheitä, mistä muut ovat jo palaamassa. EU:n hyvinvointivaltion tutkimusohjelmassa todetaan, että nyt on me-

kuntavaalit. Työsopimuslaki, työehtosopimuslaki, työaikalaki, työsuojelulaki, YT-laki ja jne. Mitä tapahtuu, jos seuraavassa hallituksessa ovat kokoomus, persut ja keskusta? Kun mainittu kolmikko edellisen kerran oli hallitusvastuussa, saivat duunarit riesakseen KIKY sopimuksen. Jos sama kolmikko on seuraavassa hallituksessa, sovitaanko enää mistään, vai meneekö saneluksi?

Työnantajien hyökkäyksen edessä ei ole syytä antaa periksi. Työehtosopimuksista on työläisten pidettävä kiinni ja niitä on puolustettava kaikin keinoin. Tässä väänössä ei ole "niitä muita aloja" vaan työehtojen heikennyspyrkimykset tulevat ihan joka alalla vastaan tulevaisuudessa. Siksi olisi tärkeää, että työehtoja nousemaan yhdessä puolustamaan koko AY – liikkeen voimalla jos tarve vaatii. Yksi kaikkien, kaikki yhden puolesta!

Markku Nieminen

Työ Sote-kaappausta vastaan jatkuu. Tässä ollaan Vappuna 2018 ja mukana on vieraita Venäjältä ja Nepalista

nossa hajasijoitus- ja paikallistason vahvistaminen. Suomi menee ihan toiseen suuntaan.

Takapuoli edellä puuhun

Euroopassa isot sote-yksiköiden ulkoistukset ja isot organisaatiot eivät tuoneet kustannustehokkuutta eivätkä toimineet. Nyt pitää viheltää pelin poikki. Nyt voisimme kiritä sille tasolle, missä olimme ja mihin muut maat pyrkivät – tutkimustietoa hyödyntäen.

Sote olisi suurin vallan keskitys yli 150 vuoteen

1860-luvulla valtiopäivät päättivät ja keisari antoi asetuksen kunnalliseesta itsehallinnosta maaseudulla. Sen jälkeen alueellista itsehallintoa on kehitetty autonomian ja itsenäisyyden vuosina. Maalaisliitto-Keskusta on ajanut alueellista itsehallintoa yli sata vuotta. Maakuntasote-haikailu tarkoittaa itsenäisyyden ajan suurinta päätösvallan kes-

kittämistä valtiolle. Tavoitteena onkin noin 20 kunnan Suomi. Kuntien lopettamisesta puhuivat muutamat viime hallituskaudella jotkut kokoomusministerit ja nyt piiritason päättäjät vihreitä.

Soten yksityistäminen olisi katastrofi

Sote-vehtaus on johtanut siihen, että kunnat ulkoistavat toimintojaan. Jopa kokonaisia sote-kuntayhtymiä yksityistetään, kuten esim. Päijät-Hämeen Sote-yhtymä. Kunnissa vastustetaan Sipilän-Marinin mallia, mutta uhka voi toteutua. Siksi sote-toimi kiinteistöineen myydään yksityisille toimijoille. Näin varmistetaan, että kuntiin jää palveluja, vaikka kunnat ne menettäisivät.

Muiden kokemuksista tulee hyödyntää.

Suomessa vannotaan laajalti pohjoismaisen yhteiskuntamallin perään. Se tarjoaa kaikille palvelut

lompakkoon katsomatta. Tanskassa kunnat hoitavat käytännössä kaikki lähipalvelut. Kunnilla on vastuu mm vanhuspalveluista. ja terveyden edistämisestä ja alueeterikoissaairaanhoidosta. Ruotsi luopui maakunnista 2019 alusta lukien. Nyt on 21 kuntalakiin perustuvaa aluetta, jotka vastaavat terveydenhuollosta ja 290 kuntaa, jotka vastaavat sosiaalipalveluista. Norjassa on meillä palvelu-uudistus eli kuntarakenteen tiivistäminen ja kuntien merkityksen vahvistaminen: - perusterveydenhuolto tulisi kuntien vastuulle. Hollannissa ja Virossa peruttiin maakuntasote, kun huomattiin sen olevan kallis ja tehoton.

Suomen hevonen viisaampi kuin Marinin hosuhallitus

Suomen sote-järjestelmää yritetään ryöstää. Rahaa on poltettu mijardeja. Yksityistäminen jatkuu - ongelmat pahenevat. Sote-valiokunta äänesteli 11 tuntia putkeen! Opposition vaatimukset asiantuntijoiden kuulemisesta torjuttiin, koska "asiat oli käsitelty jo edellisen hallituksen aikana". Markus Lohen johdolla ihmetellään, että mitähän kirjaukset tarkoittavat. Kun Suomen hevonen vetää kärryinsä päin mäntyä, se osaa peruuttaa ja siirtyä tielle. Hosuhallitus vetää raivokkasti eteenpäin, kunnes aisa katkee ja kärry kaatuu.

Sote-veivaus lopettava!

Julknen sote-toimi on hyvinvointivaltion peruskivi. Sitä kammetaan edelleen. Husin toimitusjohtaja Aki Lindén kirjoitti Hesariin 2018: "En ole koskaan nähnyt Suomen terveyspolitiikan olevan yhtä sekaisin kuin nyt". Nyt Lindén itse hämentää! SOS-hallituksen peruspalveluministeri Annika Saarikko sanaili 2018: "Sote-järjestelmä huutaa isäntää tai emäntää taloon". Sehan pitää paikkansa Saarikon rahaministerikaudellakin.

Juhani Tanki
Kuopio

Tuhannen lääkärin vajaus

Perusterveydenhoitoon tarvitaan 1000 lääkäriä lisää, kansanedustaja ja lääkäri Aki Linden (sd) sanoo. Hän jäi eläkkeelle Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin toimitusjohtajan virasta ja hän oli sitä ennen toiminut muissa sairaanhoitopiireissä johtotehtävissä. Näkemys perustuu siis laajaan kokemukseen. Mutta hän ei ole suinkaan ainoa, joka puhuu 1000 lääkärin lisäyksestä. Se on jo pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmassa. Ohjelman mukaan tavoite ihmisten nopeammasta hoitoon pääsystä voidaan saavuttaa noin 1000 lääkärin lisäyksellä perusterveydenhuoltoon.

Myös Lääkäriliitto on äskettäin herännyt tässä asiassa, ihme kyllä. Sen mukaan Suomessa on noin tuhat lääkäriä liian vähän julkisella sektorilla. Liiton mukaan julkisessa perusterveydenhuollossa on 300:n ja erikoissairaanhoidossa 600 lääkärin kokoaikaisen työpäivän vaja. Liitto on tähän saakka sitkeästi vastustanut koulutuksen lisäämistä, vaikka päteviä hakijoita on ollut riittämiin, mutta nyt kannattaa lisäystä. Koulutuksen lisääminen vaatii lisää rahaa, jota ei ole vielä osoitettu yliopistoille eikä koulutuspaikkoja siis lisätty.

Koulutuksen lisääminen ei ole kovin nopea keino vajauksen poistamiseen. Lääkärin koulutus kestää vähintään kuusi vuotta. Erikoislääkäriksi valmistuminen kestää 14- 15 vuotta. Myöskään

maahanmuuttajiin luottaminen ei tuota nopeaa ratkaisua. Lääkärin työssä kielitaito on oleellinen osa ammattitaitoa. Lisäksi ulkomailla lääkärin tutkinnon suorittaneet joutuvat pitempään tai lyhyempään – ilmeisesti lähtömaasta riippuen – täydennyskoulutukseen ja harjoitteluun ennen lääkärin pätevyden saamista Suomessa. Asuinpaikkani Itä-Helsingin terveyskeskuksiin on jo vuosikautia palkattu paljon maahanmuuttajataustaisia lääkäreitä. Itse en ole käynyt kantasuomalaisella lääkäriellä enää yli 10 vuoteen.

Ja sitten asian toinen, tärkeä puoli. Mistä rahat? Terveystuottoon ei ole tietääkseni osoitettu huppeasti lisää rahaa missään kunnassa tai sairaanhoitopiirissä. Lääkäriliiton mukaan ei edes uusia vir-

koja ole perustettu. Tietysti odotellaan SOTEa. Kiire tulee. SOTE toteutetaan 1.1.2023 alkaen ja hoitoon pitäisi sitten sujuvasti päästä lyhyessä ajassa ympäri Suomen. Olen lukenut sellaisia poliitikkojen lausuntoja, että SOTEn toteuttaminen säästää niin ja niin paljon rahaa. Muistelen jopa miljardista puhuttun. Miten tämä sopii yhteen 1000 lääkärin viran lisäämisen kanssa? Maalaislogiikalla ajatellen, ei mitenkään.

Suomi ja Islanti ovat ainoat Pohjoismaat, joissa terveydenhuoltoon käytetään alle 10 prosenttia bruttokansantuotteesta. Tämä pitää korjata seuraavissa budjeteissa vuosille 2022-23 ja unohtaa SOTEn säästöavoitteet. Tavoitteena pitää olla kaikille saatavilla olevat, hyvät terveyspalvelut eikä säästöt. Hälytyskellojen pitäisi soida päättäjien pääkopassa. Me toivomme parasta ja pelkäämme...

Marjaliisa Siira
Helsingin seudun Sairaus- ja Tapaturomainvalidit ry:n hallituksen jäsen

Kulkutautien yhteiskunnalliset vaikutukset (1)

Tämä artikkeli perustuu, jossain määrin muokattuna, Heikki S. Vuorisen kahteen luentoon, joissa hän käsittelee Kulkutaukeja ja niiden yhteiskunnallisia vaikutuksia. Luennot pidettiin 8.8.2020 Marx-opistossa, Vähäjärven kurssi- ja lomakeskuksessa sekä 12.9.2020 DSL-seminaarissa Jyväskylän Sepänkeskuksessa. Artikkelin kirjoittaja Heikki S. Vuorinen on lääketieteen historian dosentti. Vaikka hän onkin jo eläkkeellä, on hänellä edelleen työhuone ja hän mieltää itsensä edelleen työssäkäyväksi. Hän opiskeli 1970 luvulla lääkäriksi ja suoritti lääketieteen puolelta tohtorinväitöksen. 70-luvun alussa lääketieteen Akateemisen sosialistiseuran ASS- osastossa oli yli 100 jäsentä ja se oli ASS:n suurin osasto. Silloin siellä opiskeltiin aika rakkakkaasti marxismi-leninismien teoriaa. Edelleenkin vuosikymmenien varrella hän on aina välillä paneutunut Marxiin ja Engelsiin. Heikki S. Vuorinen kertoo, että näistä vanhoista herroista varsinkin Engels on hänen suosikkinsa. Engelsin teos Työväenluokan asema Englannissa perustuu Engelsin omiin havaintoihin ja alkuperäislähteisiin ja on hieno dokumentti 1840-luvun Englannin ja teollistuvan maailman oloista. Sen järkyttävät kuvaukset työoloista ja asumisesta sopivat edelleen myöhemmin eri puolilla maailmaa syntyneisiin slummeihin. Kyseisen kirja on edelleen arvokas lähde teollistumisen alkuvaiheiden kuvauksessaan. Engelsin muista teoksista hän nostaa esiin Luonnon dialektiikan ja erityisesti siihen kuuluvan kirjoituksen Työn osuus apinan muuttumisessa ihmiseksi.

Heikki S. Vuorinen
Lääketieteen historian dosentti
 Marx-opisto, Vähäjärven kurssi- ja lomakeskus 8.8.2020 sekä DSL-seminaari 12.9.2020, Jyväskylän Sepänkeskus

ti ihmiskunnan historiassa, mutta se on edelleen nimenomaan eläinten, jyrksijöiden, tauti. Ruttoepidemia leviää aina eläimistä ihmisiin ja tauti lähtee tällä tavoin liikkeelle. Sitten on iso joukko ihmisten tautteja, joita ovat mm. seuraavat: isorokko, influenssa, SARS, Covid-19-pandemia. SARS ehkä tulisi asettaa lainausmerkkeihin.

Miten taudinaiheuttajat lähinnä selkärangkaisista siirtyvät ihmisiin, ei ole mikään helppo prosessi. Siinä on monta vaihetta. Ihmisten yhteinen historia ruton kanssa menee tuhansien vuosien taakse. Siitä huolimatta ruton taudinaiheuttaja ei ole koskaan kyennyt siirtymään ihmisten keskuudessa leviäväksi ihmisten taudiksi. SARS:in kohdalla tämä siirtymä ilmeisesti myös epäonnistui. SARS ja Covid ovat koronavirusten aiheuttamia tautteja. SARS ilmaantui vuonna 2003 ja katosi aika nopeasti, vaikka näytti alkuun siltä, että se lähtisi leviämään pandemiaksi. Saattoi olla, että tämä virus ei ollut muuntunut sillä tavalla, että se olisi kyennyt tekemään täysin sen loikan, että se olisi vapaasti kyennyt siirtymään ihmisestä toiseen. Covid-koronavirus tämän loikan näyttää tehneen.

Kulkutautien leviämisen mekanismeista

Käsiteltäessä sitä, miten kulkutaudit liittyvät yhteiskuntaan ja luontoon sekä luonnon ja ympäristön muutokseen, täytyy muistaa, että oheinen kaavio (tarkastele kuvaa 1) esittää tästä hyvin yksinkertaistetun mallin, joka muuttuu koko ajan. Aika kulkee eteenpäin ja kulkutauti ilmenee ihmisen ja loisen, joka usein on mikrobi, vuorovaikutuksessa. Mikroobeilla on usein välittäjä, vektori. Ympäristö, jossa ihminen ja erilaiset suuremmat ja pienemmät loiset sekä vektorit elävät, on todella moninainen. Siinä hyvin keskeinen on luonnon ympäristö. Sitten on yhteiskunta tai sosiaalinen ympäristö, jossa on myös monia merkittäviä tekijöitä. Kulkutautien kannalta merkittäviä ovat mm. katastrofit, nälänhätä ja sota. Näihin ei tässä esityksessä spesifisesti juurikaan puututa. Täytyy myös koko ajan muistaa, että puhuttaessa kulkutaukeista, ihmiset ja yhteisöt eroavat toisistaan sairastumisriskin suhteen. Yhteiskunnissa on hallitseva luokka ja heihin kytkeytyneet ryhmät, joiden edut menevät yhteen. Sitten on rahvas tai köyhä väestöryhmä, jossa kulloissakin tilanteissa terveyden suhteen on huonoimmassa asemassa liika väestö.

Arkeologiset löydöt osoittavat, että kulkutaukeilla on pitkä sosiaalishistoria. Kulkutaudit ilmaantuivat viimeistään siinä vaiheessa, kun kaupungit alkoivat syntyä ja jonkinlaiset valtiot rakenteet muodostua. Puhutaan ajasta noin 5-6000 vuotta sitten. Viimeaikaiset tutkimukset kylläkin osoittavat, että tautisuuden sosiaalisten erojen tarkastelu pitäisi panna uusiksi, koska sillä on paljon varhaisempi historia. Näyttää siltä, että se, mihin tilantee-

Heikki S. Vuorinen

seen ihminen syntyy, muokkaa kykyämme puolustautua erilaisia taudinaiheuttajia vastaan. Todennäköistä on, että jo silloin, kun ihmisen evoluution tuloksena muodostui ihmiseksi, ”yksilön nokkimisjärjestys” vaikutti siihen, miten hänen immuunipuolustuksensa lähti käyntiin. Jos oli hyvässä asemassa, niin se heijastui positiivisesti kykyyn puolustautua erilaisia taudinaiheuttajia vastaan. Viime vuosien tutkimukset näyttävät viittaavan tilanteeseen, että sosiaalisella hierarkialla on siis pitkät perinteet tautien vastustamiskyvyn kohdalla.

Uudet taudit

Maailmanhistoriassa on ollut kaksi vaihetta, jossa ihmiskunta on kokenut siirtymisen vanhasta tavasta hankkia toimeentulo täysin uuteen tapaan ja suhde toisiin ihmisiin ja ympäristöön on mullistunut täysin. Ensimmäinen oli, kun keräilystä ja pyynnistä siirryttiin harjoittamaan maanviljelyä ja karjanhoitoa. Toimeentulon hankkiminen ja elämän ehtojen toteutuminen olivat täysin erilaisia keräilypyynnissä verrattuna maanviljely-karjanhoitoon. Samoin tapahtui, kun siirryttiin maanviljelykarjanhoidosta teollistuneeseen yhteiskuntaan. Se tarkoitti totaalisesti eri tilannetta. Silloin muuttui suhde luontoon ja ympäristöön täysin, samalla kun yhteiskunta muuttui totaalisesti toisenlaiseksi.

Ensimmäinen muutosvaihe ei tapahtunut sadoissa vuosissa vaan kesti vuosituhsia. Silloin syntyi pysyvä asutus ja eräät kasvit ja eläimet alkoivat kesytyä ja lopulta ne tietoisesti kesytettiin. Tällöin useat erilaiset mikrobit, bakteerit, virukset ja alkueläimet siirtyivät ihmisten taudeiksi. Ne olivat alun perin zoonooseja. Tosin jotkut olivat jo ihmiskunnan keräily- ja pyyntivaiheen aikana siirtyneet ihmisten taudeiksi. Tällainen oli esimerkiksi tuberkuloosin aiheuttajakakteeri, jonka ilmeisesti sitten naudat saivat ihmiseltä jossain vaiheessa historian kulkua.

Rutto – musta surma

Ensimmäinen kulkutauti, josta jonkin verran tiedetään ja joka johdattelee meitä nykyaikaan, oli tauti, jota kutsutaan rutoksi (musta surma). Tässä ei käsitellä aikaisempia ruttopandemoita vaan keskitytään mustan surman nimellä tunnettuun ruttopandemiaan. Sen aiheuttajakakteeri Yersinia pestis elää edelleen eri puolilla maailmaa, mutta ei Euroopassa. Se elää erilaisissa kolopesivissä yhteisöissä jyrksijöissä. Näitä lajeja on satakunta. Euroopassa se eli, mutta Neuvostoliiton aikana hävitettiin ruttobakteeria kan-

tavat jyrksijät Volgasta länteen sijaitsevalla alueella. Ihmiseen Yersinia pestis siirtyi klassillisesti mustan rotan kirpun välityksellä. Täytyy muistaa, että mustarotatkin kuolivat ruttoon, jolloin näiden nälkäiset ja palelevat kirput levittivät taudin ihmisiin. Kirppu puri ihmistä ja ihminen sai paiseruton. Ihmisestä ihmiseen rutto voi levitä keuhkorutona ja vain poikkeuksellisissa yhteiskunnallisissa oloissa keuhkorutto voi olla yleinen. Rutto oli ensimmäinen kulkutauti, josta näinkin paljon tiedetään.

1200–1300-luvuilla tapahtui isoja yhteiskunnallisia muutoksia. Mongolien armeijat etenivät kohti Eurooppaa Unkariin ja Puolaan saakka. Mahdollisesti he olisivat voineet vallata Euroopan, mutta tämän suunnitelman keskeytti v. 1241 suurkaanin kuolema. Nykyisen Ukrainan, Etelä-Venäjän ja Kazakstanin alueille muodostui suuri mongolivaltakunta Kultainen Orda. Musta surma ilmeisesti lähti liikkeelle Etelä-Venäjältä mongolien Kultainen Orda valtion keskiosissa keväällä 1346 ja siirtyi sieltä tataarien mukana Krimille Kaffaan (nykyinen Feodosija), jota he alkoivat piirittää v. 1346. (tarkastele kuvaa 2) Kaffa oli merkittävä genovalaisten kauppapaikka, jossa käytiin nimenomaan orjakauppaa. (Jopa Karjalan-Laatokan alueelta Venäjän jokia pitkin orjia kuljetettiin Krimille Kaffaan orjamarkkinoille.) Rutto levisi Kaffaa piirittävään armeijaan ja sieltä sitten Kaffan kaupunkiin. Kaffasta se siirtyi sitten Välimeren ja Pohjois-Afrikan alueelle ja Eurooppaan. Kaffasta mm. eurooppalaisten kauppioiden toimesta orjia vietiin jopa Egyptiin.

Ruton torjuntakeinot

Rutto oli ensimmäinen kulkutauti, jonka tunnetumme tarkemmin. Sen torjuntakeinot olivat mielenkiintoisia. Mustan surman aikoihin alkoivat hahmottua ne torjuntakeinot, joita yhteiskunnassa on myöhemminkin käytetty. Ensimmäinen tunnettu keino oli pako. Edelleenkin, kun Covid-pandemia alkoi niin kaikki ne, joilla oli mahdollisuus, lähtivät pakoon. Etätyö oli tyypillisesti pakoa. Ne, joilla oli hyvä kesämökki, joka mahdollisti eristäytymisen ja tarvittaessa etätyöskentelyn, saattoivat pae-ta. Näin oli jo antiikin aikana. Hygienia tuli kuvaan mukaan myös mustan surman aikana. Tosin se rajoittui aluksi ilmeisesti Pohjois-Italian kaupunkoihin, joissa alettiin siivota likaa pois. Tällöin tärkeä käsite oli **miasma**, jonka ymmärrettiin olevan tautteja aiheuttavaksi muuttunutta ilmaa, joka levisi nimenomaan liian ja saastan välityksellä. Miasma tunnistettiin siitä, että ilma muuttui löyhkääväksi.

Nykyäänkin hygienia on edelleen keskeinen torjuntakeino.

Pestään käsiä aina, kun tullaan sisään ja astutaan julkisiin tiloihin ym. Karanteeni oli myös keskeinen keino, joka mustan surman aikana astui kuvaan mukaan. Ajatuksena oli, että jos epäiltiin jostain saapuvan taudille altistuneita, niin heidät asetettiin karanteeniin. Kaupunkiin tulevat laivat asetettiin sataman ulkopuolella redille tai esimerkiksi saarelle karanteenasemalle karanteeniin, jotta varmistettiin se, ettei siellä ole tautteja. Samoin kuvaan tuli mukaan sairastuneiden eristäminen. Kaikki nä-

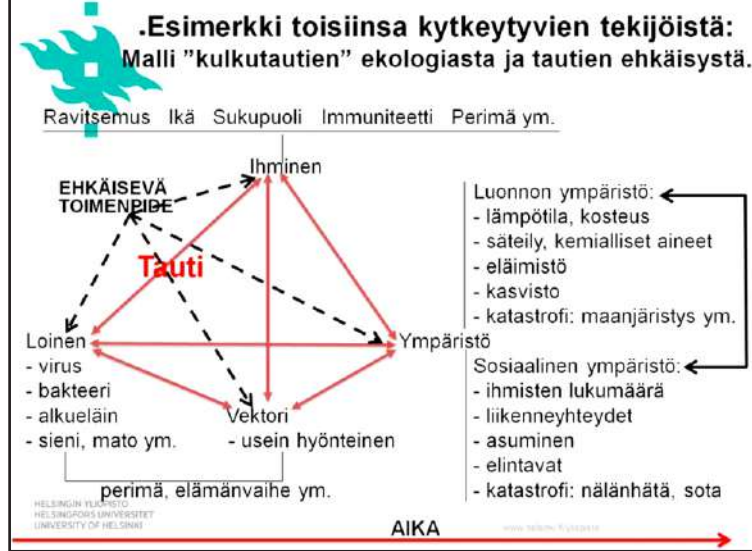
DSL:n seminaari Jyväskylä

Luennon keskeiset teemat, Materialistinen lähestymistapa

Luentojen alussa tutustutaan erilaisiin käsitteisiin sekä sellaiseen ilmiöön kuin uudet taudit, jotka nousevat esiin yhteiskuntien eri kehitysvaiheissa. Tuodaan esiin mm. maanviljelyn ja karjanhoidon vaikutus tautien esiintymiseen. Tilanteen ymmärtämiseksi lähdetään Marxin ja Engelsin työtyyliä noudattaen liikkeelle ”synnyistä nyvistä”. Sitten arvioidaan kapitalistisen maailmanjärjestelmän syntyä ja siinä erityisesti Amerikan valloitusta ja siihen liittyviä piirteitä. Tämän jälkeen käsitellään enemmän teollistunutta maailmaa, jolloin kapitalistinen maailmantalous todella lähti liikkeelle. Sen vaiheen alussa käsitellään koleraa, ruton kolmatta pandemiaa ja espanjantautia. Sitten paneudutaan käsitteeseen antroposeeni, jossa ihminen todella vaikuttaa siihen millainen maapallo on. Tämän jälkeen käsitellään antroposeenin ajan uusia tautteja, joiden jälkeen vedetään vielä johtopäätöksiä nykypäivään.

Luentojen lähtökohdista on materiaalisena maailman ensisijaisuus. Tietoisuus on alisteinen tälle materiaaliselle maailmalle. Tie-

Kuva 1

Kuva: Heikki S. Vuorinen/Teisigim Yrjöpiispa

Jatkuu sivulla 7

Entinen valtionyhtiö Destia myydään ranskalaiselle konsernille

Sijoitusyhtiö Ahlström Capital kertoi äskettäin myyvänsä entisen valtionyhtiön, infra-alan palveluyhtiön Destian ranskalaiselle Colas-konsernille. Kaupan toteutuminen edellyttää kilpailuviranomaisen hyväksyntää ja osapuolet ovat päättäneet olla julkistamatta kauppahintaa.

Colas -konserniin kuuluvan Euroopassa, Lähi-Idässä ja Euroopassa toimivan Colas EMEA:n toimitusjohtaja Francis Grassin mukaan se kiinnostui Destiasta sen vuoksi, että sillä on sitä hyödyttävää osaamista ja tietotaitoa esimerkiksi tiestön ylläpidosta rankoissa olosuhteissa ja että osto sopii osaksi heidän Pohjoismaihin keskittyvään strategiaansa. Tästä onkin vaarana, että maamme teiden kunto heikenee entisestään Colasin keskittyessä suurimpia voittoja tarjoaviin kohteisiin.

Valtionyhtiö Destia aloitti toimintansa vuoden 2008 alusta ja se perustettiin jatkamaan Tielikennelaitoksen toimintaa. Valtio omisti sen koko osakekannan. Sen juuret juontavat jo Kustaa IV Adolfin perustamaan Suomen Koskenperkausjohtokuntaan, joka toimi vuosina 1799 - 1809. Destia myytiin kokonaan sijoitusyhtiö Ahlström Capitalille toukokuussa 2014 **Kataisen** hallituksen aikana ja omistajaohjauksesta vastaavana ministerinä toimi tuolloin **Pekka Haavisto**.

Professori Vesa Puttonen toistaa vanhaa liturgiaa

lislalmen Sanomissa 27.8. julkaistussa valtion omistuksia käsittelevässä jutussa Aalto -yliopiston kaupakorkeakoulun rahoituksen professori **Vesa Puttonen** ei paheksu Destian siirtymistä ulkomaiseen omistukseen. Kun valtio on myynyt firman Ahlström Capitalille tai kenelle tahansa, ostaja saa tehdä sille mitä tahansa, Puttonen toteaa.

Puttosen mielestä valtion tulisi miettiä tarkasti rooliaan yritysten omistuksessa. Hän sanoo ymmärtävänsä valtion strategiset omistukset, mutta muissa tapauksissa peruskysymys hänen miele-

tään on, miksi valtio omistaa. Puttonen toistaa jutussa vanhaa liturgiaa siitä, että monissa tapauksissa valtio ei ole luonteva omistaja ja neuvoo, että pitäisi alkaa aktiivisesti miettiä, miten valtio pystyisi myymään omistuksensa mahdollisimman hyvällä hinnalla jollekin, oli se sitten suomalainen tai ulkomaalainen. Puttosen mielestä tällä tavalla saataisiin rahaa hyvinvointivaltiolle luontevampaan toimintaan.

Valtionyhtiöitä siirretty surutta ulkomaisen pääoman omistukseen

Professori Puttoselta on aiheellista kysyä, mitä valtionyhtiöitä maassamme on enää myymättä? Niin suruttomasti niitä on siirretty ulkomaisen suurpääoman omistukseen ja voiton teon välineiksi. Ahkerimpia valtionyhtiöiden myyjiä ovat vuodesta 2007 alkavan tarkastelun aikana olleet Juha Sipilän ja Matti Vanhasen hallitukset. Sipilän hallitus myi vuosina 2016 - 2018 neljän eri yhtiön osakkeita noin 1,32 miljardilla eurolla ja Vanhasen toinen hallitus 2007 -2010 viiden yhtiön osakkeita noin 920 miljoonalla eurolla.

Nykyinen Sanna Marinin hallitus ei ole vielä myynyt valtion omistusosuuksia missään yhtiössä. (lislalmen Sanomat 25.8.) Ehkä Vesa Puttonen haluaa neuvoillaan senkin astuvan **Sipilän** ja **Vanhasen** jalanjäljille. Täytyy kuitenkin lisätä, että sijoitusyhtiö Solidium on myynyt viiden yhtiön osakkeita tälläkin hallituskaudella ja niiden myynnistä on kertynyt 800 miljoonan euron summa.

Mitkä ovat valtion omistuksen kannalta strategisia omistuksia

Professori Puttoselta on syytä kysyä myös, eivätkö sitten esimerkiksi

sähkön ja datan siirtoverkot sekä infra-alan palvelut ole strategisia omistuksia. **Esko Seppäsen** mukaan verkot ovat strategisia, turvallisuuspoliittisia ostokohteita eikä niitä olisi pitänyt antaa ulkomaisille omistajille. (Seppänen, Rauhan ja rahan geopolitiikka, Helsinki 2018)

Yleisradion hallintoneuvostossa päätettiin syyskuussa 1998 yksimielisesti Paavo Lipposen pääministerikaudella perustaa Digigate -yhtiö, josta myöhemmin tuli Digita ja sille siirrettiin Ylen omaisuutta lähetyksen antennimastoina ja kiinteistöinä 250 miljoonan euron edestä. Joulukuussa 2000 ranskalainen Télédiffusion de France (TDF) osti 49 prosenttia Digitasta ja viisi vuotta myöhemmin se hankki Digitan koko osakekannan.

TDF:n omistajiksi tulivat myös amerikkalaisijoittajat ja vuonna 2012 vahvistettiin kauppa, jonka myötä Digita siirtyi australialaisen First State Investments -rahaston omistukseen. Kes-

sällä 2018 työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtioneuvosto hyväksyivät FSI:n ja Digital Colony Partnersin välisen kaupan. Digitan omistaa nykyään yhdysvaltalainen sijoitusyhtiö Digital Bridge.

Yleisradio maksaa vuosittain Digitalle lähetyksen käytöstä kym-

Kuva: Heikki Mämmikkö

**Wikipedian mukaan Caruna Networks Oy on suomalainen (onkohan) sähköjakeluyhtiö, joka huolehtii sähköjakelusta sekä sähköverkon kunnossapidosta, sähköverkon rakentamisesta, kehittämisestä, vi-
kapäivityksestä jne. Kuka voisi väittää, etteivätkö nämä toiminnot ole strategisia omistuksia ja muodostavat myös luonnollisen monopolin. Sen ovat lukuisat Lounais-Suomen asukkaat saaneet rahapussinsa kautta karvaasti kokea.**

meniä miljoonia euroja ja nuo miljoonat saadaan tietysti lähes yksinomaan kansalaisilta kerättävällä Yle-
verolla ja tv:stä nähdään lähinnä uutisintoja. Omistaessaan aikoinaan verkon itse, Yle sai sen vuokraamisesta säännöllisiä tuloja kaupallisilta tv-toimijoilta.

Digitan lähetyserkko on niin sanottu luonnollinen monopoli. Kun toista, koko kansaa tavoittavaa verkkoa ei ole, omistaja voi nostaa hintoja vailla pelkoa asiakkaiden menettämisestä kilpailijalle. Vastava asetelma syntyi sähkömarkkinoilla valtionyhtiö Fortumin yksityis-

Kuva: Heikki Mämmikkö

Digitan Oyj:n sanotaan olevan langattomien viestintäverkkojen verkko-osaaja, joka hallinnoi Suomen maanpäällisiä radio-, tv- ja mobiili-tv-verkkoja lähetyserkkojen toimintona. Digita Oy:lle on kuitenkin lahjoitettu Yle:n omaisuutta, antenni- ja kiinteistökalustoa, joka sitten myytiin ulkomaiseen omistukseen ja lähetyserkkojen käytöstä Yle maksaa Digitalle korvauksia. Lähetyserkolla ei ole kilpailijoita.

Sama sijoitusyhtiö myös Carunan taustalla

Kataisen hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta pöytäkirjassa 2013 energiayhtiö Fortumilta strategisen tehtävän ylläpitää sähköverkoja ja näin antoi luvan myydä Fortumin sähköverkot. Kaupat toteutettiin välittömästi ministerivaliokunnan päätöksen jälkeen. Ostajina oli kaksi kansainvälistä sijoitusyhtiötä, australialainen First State Investments ja kanadalainen Boreal Infrastructures, molemmat 40 prosentin osuuksilla. Samainen FSI kuului tuolloin myös radion ja television digitaalisen lähetyserkon Digitan omistajiin, kuten edellä kävi jo ilmi. Kosmeettisiksi kotimaisiksi omistajiksi jäivät valtion ja kuntien työeläkkeitä hoitava Keva 12,5 prosentin ja vakuutusyhtiö Tapiola 7,5 prosentin osuuksilla. Näin sai alkunsa Caruna-nimellä jatkossa tunnettu yhtiö.

Kaupan arvostelijat huomauttavat jo tuolloin sen vaarantavan Suomen huoltovarmuuden ja nostavan sähkön hintaa. Valtion omistajaohjauksesta vastanneen ministeri Pekka Haaviston mielestä huolehtivat olivat turhia. Myös sähköverkot ovat luonnollinen monopoli, eli palvelu, jota sen luonteen vuoksi asiakkaat eivät voi kilpailuttaa. Ei ole tarkoituksenmukaista tai kannattavaa rakentaa kahta rinnakkaista sähköverkkoa, joiden välillä kansalaiset voisivat valita. Caruna on käyttänyt häikäilemättä hyväkseen hankkimaansa monopoliasemaa ja tehnyt jättikorotukset sähkön siirtohin-
toihin.

Luonnolliset monopolit yhteiskunnan omistukseen

Luonnollisten monopolien on oltava julkisessa omistuksessa. Luonnollista monopolia ei pidä koskaan luovuttaa sellaisille tahoille, jotka pyrkivät käyttämään monopoliasemansa maksimaalisen voiton tavoitte-
luun.

Asko Julkunen
Sonkajärvi

Kulkutautien yhteiskunnalliset vaikutukset (1)

Jatkoa sivulta 6

mä olivat keinoja, joita siitä lähtien on eri tavoin toteutettu. Etsittiin myös syylisiä. Joillain alueilla ruton torjumiseksi vainottiin juutalaisia.

Mustan surman seuraukset

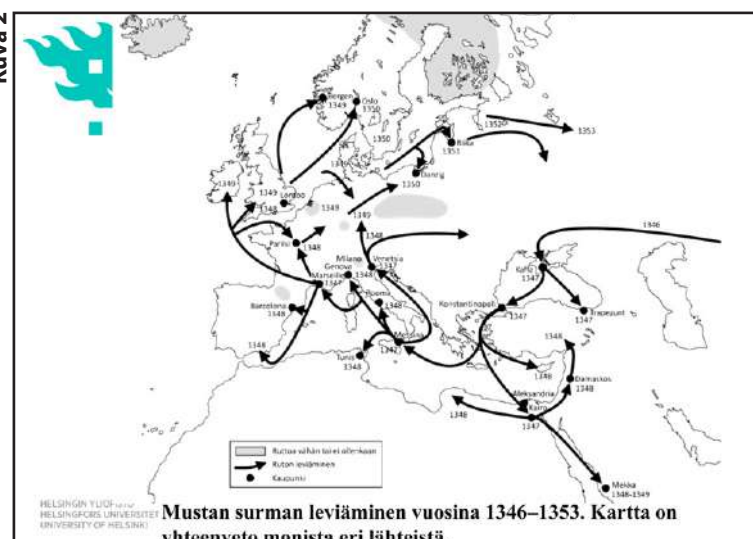
Rutto oli tappavuudeltaan ihan toista luokkaa kuin Covid-19-pandemia. On arvioitu, että eurooppalaisista mustan surman ensimmäiseen aaltoon 1346-1353 menehtyi 35-50 %. Marxin määrittelemä feodalistinen yhteiskunta alkoi jo 1300-luvulla saada kapitalistisen maailmanjärjestelmän piirteitä. Se oli kuitenkin maailma, jossa työnjako ei ollut vielä kovin pitkälle edennyt. Vaikka väestöstä katosi puolet, niin monet työt olivat sellaisia, että niitä oli lapselta saakka opeteltu. Maata ja karjaa kyettiin edelleen hoitamaan, vaikka kylään olisi jäänyt vain muutama henkilö. Tämän päivän maailmassa työnjako on ihan toista luokkaa.

Mielenkiintoista oli, että rutto synnytti yhteiskunnassa jopa jonkinlaiset työehtosopimusneuvottelut. Tämän tiedetään alka-

neen Britanniasta. Silloisia ammattimiehiä olivat muurarit, maalarit, kirvesmiehet yms., jotka rakensivat yläluokalle palatseja, linnoja ja katedraaleja. Ruttopandemian johdosta ammattimiesten määrä oli jyrkästi laskenut ja he alkoivat nyt vaatia palkkaa, joka oli ihan toista luokkaa, kuin aikaisemmin. Silloin sai myös alkunsa työlainsäädäntö; Englannin kuningas alkoi antaa säädöksiä palkkojen rajoittamiseksi, ettei ammattimiehille saanut maksaa niin "jumalattomia" palkkoja. Kulttuurisia muutoksia tapahtui myös. Latinan taito alkoi vähentyä.

Juutalaisväestön syyllistämisen sai todella karmeita muotoja nimenomaan saksankielisellä alueella ja osittain myös niillä ranskan- ja saksankielisillä alueilla, jotka rajoittuvat saksankielisiin alueisiin. Oli erilaisia juutalaisten vainoja, jotka johtivat juutalaisväestön muuttoliikkeisiin. On esitetty, että silloin sai Itä-Euroopan vahva juutalaisväestö alkunsa. Tähän on sanottu vaikuttaneen sen, että Puolan kuningas suhtautui myönteisesti juutalaisten muuttoon Puolaan, koska hänellä oli juutalainen rakastajatar. Toisen muuttoliikkeen aiheutti se, että ruttopande-

Kuva 2

mian aikana vapautui maita. **Ennen mustaa surmaa Eurooppa oli kokenut voimakkaan väestönkasvun** aina 1300-luvulle saakka. Tällöin asutettiin paljon sellaisia alueita, jotka sopivat huonosti maanviljelyyn ja karjanhoitoon. Mustan surman seurauksena vapautui maita paremmin maanviljelyyn sopivilta alueilta ja ihmiset siirtyivät ottamaan haltuunsa tyhjentyneitä kyliä. Sotien osalta voidaan todeta, että ennen ruttopandemiaa käytiin jatkuvasti feodaaliherrojen keskinäi-

siä sotia. Sen jälkeen seurasi sotien osalta pikkunen tauko. Mutta nopeasti ne jatkuivat entiseen malliin. Merkittävää oli, että terveydenhuolto alkoi myös kehittyä. Nykyään terveydenhuolto Covid-19-pandemian aikana on keskeinen yhteiskunnan osa-alue. 1300-luvun puolivälin pandemian jälkeen Euroopassa oli toistuvia ruttopandemiaa aina 1600-luvulle saakka.

Heikki S. Vuorinen
Helsinki

Alar Karis Viron uusi presidentti

Viron parlamentti valitsi uudeksi presidentiksi Kansallismuseon johtajan Alar Karisen. Karis tulee politiikan ulkopuolelta. Hän on 63-vuotias ja koulutukseltaan biologi. Hän on ollut Tarton yliopiston rehtori sekä Valtion tarkastuslaitoksen johtaja ennen Kansallismuseon johtajaksi siirtymistään vuonna 2018.

Karis lupasi tehdä yhteistyötä kaikkien parlamentin puolueiden ja poliittisten voimien kanssa. Edellinen presidentti Kersti Kaljulaid otti voimakkaasti kantaa sisäpolitiikkaan ja suuttutti sekä populistipuolue EKRE:n että Viron valtuustoa Keskustan. Hänen kautensa jäi poikkeuksellisesti vain yhteen presidenttikauteen.

Viron presidentti on edustuksellinen, jonka tehtävänä on edustaa Viron valtiota ulkomailla. Karisen valinnalla ei ole vaikutusta Viron ulkopolitiikkaan.

Leena Hietanen

Kuva: Heikki S. Vuorinen/Helsingin Yliopisto

Loppukesän redulla

Arska seilasi elokuun lopulla perinteiselle loppukesän redulle mutsinsa ja fajiansa kanssa Tallinnaan. Baltic Guide -lehteä ei löytynyt satamasta. Se ilmestyi viimeksi vuosi sitten. Reissun kohteena olivat tällä kertaa torit. Perhe bunkkasi reissullaan yhden yön vanhan stadin jugend-tyylisessä Baron-hotkussa Karjakellarin vieressä. Hotellissa täytyi esittää koronarokotuspettari. Jos reissumies heittäytyy tässä yöpuussa hankalaksi, hemmo lempataan lauhtumaan toisen kerroksen pankkiholviin.

Noustuaan maihin btskista perhe ajoi kamoineen dösällä A-terminaalista Keskurgille. Bussi poikkesi matkallaan D-terminaalissa, ohitti sen jälkeen mm. Metropolin, dösävarikon ja Viru-keskuksen. Matkustajat käyttivät Tallinnassa poikkeuksellisesti koronamaskia. Dösa kääntyi lopulta Tarton maantielle. Vehje sivuutti vanhat neukkurakennukset ja stoppasi Lastekodun nurkille.

Vanhan keskustorin kunnostusduunit olivat meneillään. Olimme luuhanneet torilla vuosikymmenten ajan. Sapuskapuolelle oli bygattu nyysä katos ja uudet toritiskit. Snadeja putiikkeja oli uusittu. Mesta vaikutti siistimmältä. Entinen henki oli kuitenkin onneksi säilynyt. Slumppasimme myyntipöydältä kilon kantarelleja, muutaman hapatetun suolakurkun popsittavaksi sekä kantakiskasta 1,5 kilon purkin tattarihunajaa ja röökikaupasta kunnan siggejä. Kävimme Arskan kanssa tsekkaamassa fustuskujua. Lähelle hallia oli ilmestynyt uusi kahvila. Tallinnalaisista 45 % on venäläisiä. He suosivat Keskustoria. Useimmat torikauppiat bamlaavat vanjaa, osa jopa vähän härmää. Snadiliksaisen elo ei ole missään iisii.

Vuonna 1947 perustettu Tallinnan Keskustori on siirtynyt Astrikonsernin omistukseen. Markkinapaikka kokee ikävä kyllä suuren muodonmuutoksen vuonna 2022. Uusi kauppahalli valmistuu vuonna 2024. Astri haluaa luoda torin alueelle kokonaan uuden ja modernin ilmeen. Miksi kaiken pitää olla virtaviivaista ja arkkitehtonisesti mielenkiintoista? Uusi tori koostuu aukiosta, puistosta, kauppahallista, sisä- ja ulkotorista, asuin- ja toimistorakennuksista sekä tietenkin pakollisesta maanalaisesta pysäköintihallista.

Oli hieno fiilis dallata taas pitkistä aikaa aidon Keskurgin myyntipöytien välissä, tsiigailla ja nuuhkia myynnissä olevia sipuleita, kaaleja, kurkkuja, yrttejä, marjoja, arbuuseja, sieniä ja hapankaalia sekä treffata tiukkoja, smailittomia torimyyjiä. Kantarellit bungasivat alle kuusi euroa kilo. Herkkutattien hinta heilui 15 eurossa. Hallin ja kledjupuolen jätimme tällä reissulla väliin. Torin eteen oli noussut iso, outo valkoinen kebab- ja pikasafkatelta. Skruudattuamme läheisessä Thai-raftassa käppäilimme hanskukseen Stokkan marketin kautta majoituksesta Suur-Karjalle.

Tankattuamme itsemme seuraavana aamuna hotellin aamiaisella huilasimme pari tuntia kämpässä. Tsiigasimme Arskan kanssa tetsua. Fillaristit sotkivat Ranskan ympäri. Ilma oli heittäytynyt Tallinnassa galaksiksi. Ulkona blosasi ja stikkasi vodaa. Venttaaminen ei ollut kohentanut säätä. Luovutimme nyklakorttimme respaan. Minibaari jäi korkkaamatta.

Raahauduimme kolmin sadeviitoissa ja sontsien suojassa saateessa ja blosiksessa keskiaikaisia kapeita kivikatuja pitkin halki kaupungin. Ylitimme lähes aution Raatihuoneentorin. Terrassit olivat tyhjiä. Vetä satoi kuin aisia. Väistelimme lätäköitä. Irkkupubissa ei skulattu rokkia. Korkeat kirkkotorit ympärillämme jelpasivat hahmottamaan sijaintimme.

Lähdimme dallaamaan Pikk-kadun kapeita jalkiksia myöten kohti rantsua. Hellä Susikin oli bosessa. Käännyimme Olevistelle ja sieltä edelleen Laille. Räävelin ränneissä riehui myrsky. Olevisten keskiaikainen tsyrkka jäi taakse. Dörtsit pysyivät kiinni. Muuri tuli vastaan. Funtsasimme koukata seuraavaan baariin. Hotelliketju Rijan Vanhan kaupungin hotellin puppilassa tarjoi sinä ainoastaan hotskun asukkaalle. Arskaakin vitutti moinen käytäntö.

Ylitimme märkämielisinä Rannamäe teen. Kaarat kaahasivat kuin raivohullut. Vesi roiskui. Siirryimme kärryinemme ja reppuinemme Pohja puisteelle lehmusten suojaan. Spora skujasi kohti Koplia. Onneksi kävellessä ei tarvinnut käyttää koronakuonokoppaa. Taivalluksemme stogesteissin vieressä sijaitsevalle - Astrin omistamalle - Balti Jaam turgin kaupahallille ja torille eteni. Pidimme levähdysbreikin snadissa Aasian sumpilassa. Kosteaa vapaudentuuli oli kastanut hihat ja sukat. Arska tahtoi kolaa. Steissin luona ei näkynyt densoja, päivänseiteitä ja menninkisiä. Näinä olivat jämähtäneet kotikoloihinsa.

Jaama turgin ulkotorilla, sadevarjojen alla kaupattiin syksyn saatoa. Kauppahallin moniharjaisen katon alla toimi monenlaisia pikkulafkoja. Tilaratkaisu miksaasi kivaa, uutta ja vanhaa. Se henki uutta markkinahenkistä vuosituhatta. Hinnat olivat tyriimmät kuin Keskustorilla. Oikeasta siivestä löytyi paljon pikkuputiikkeja, muutama käsityöläispaja ja pari isompaa puotia. Niissä blisattiin elin- ja taloustarvikkeita, mölötötteitä, kodinkoneita ja konditorian helmiä. Budjuissa sai fiksattua klokunsa, veskansaa ja sklobonsa. Vasemmassa siivessä oli lukuisia katupöperö-pisteitä, baareja ja kahviloita sekä fläsä- ja fisusalit Yläkerrassa myytiin kledjuja, leluja, gotsia sekä antiikki- ja divarikrääsää ja kodin taloustavaroita. Siellä toimivat myös paimobaari ja hyvät veskit. Hallin keskiosan sisätori keskittyi tuoreisiin vihanneksiin ja juureksiin, hunajaan ja marjoihin

Suoritettua hankintamme kaupahallista ja sen alakerran supermarketista huilasimme ja huolsimme itsemme. Mallas ja voissa paistetut kynsilaukkaleivät tekivät gutaa. Ostimme ulkotorin gruusalaisesta leipomomökistä matkaeväiksi btskimatkalle Stadiin hatsapurit. Painuimme sateeseen ja suunnistimme jalan kohti satamaa.

Matti Laitinen
vanhukainen ja omaishoitaja
27.8.2021

Vety -ratkaisuna säätövoimalle ja liikennepolttoaineeksi?

Voidaanko maailman energiatarve ja sen tuottamisen ongelmat ratkaista siirtymällä vetytalouteen? Kestävän vaihtoehtojen löytäminen fossiilille polttoaineille on todellinen haaste. Maailman öljyvarat hupenevat ja hiilidioksidipäästöjä on saatava merkittävästi pienennettyä. On järjestötä polttaa öljyä tai muita uusiutumattomia luonnonvaroja, koska niitä tullaan tarvitsemaan parempan käyttöön pitkälle tulevaisuuteen.

Tähän vaihtoehtoksi vety sopii erinomaisesti. Sen monista eduista merkittävin lienee sen saatuus, sillä vety on ehtymätön luonnonvara, maailmanlaajuisuuden yleisin alkuaine. Sitä on niin vedessä kuin kasvillisuudessaakin. Kun vetyä tuotetaan elektrolyysin avulla esimerkiksi puhtaalla aurinko- tai tuulienergialla merivedestä, tuotannossa ei synny lainkaan hiilidioksidia. Vetyä on lisäksi helppo kuljettaa ja se voidaan varastoida vaikkapa säiliöihin, kallioliuoliin sekä kaasuverkostoon.

Sähkön kulutus ja hinta

Sähkön kulutus tulee tulevaisuudessa kasvamaan huomattavasti. Suomessa sähköä kuluu nyt noin 8-9000 MW ja tuotanto on reilut 6000MW/h, eli ollaan vahvasti sähkön tuonnin varassa. Sähkön tukkuhinta on myös nopeasti kaksinkertaistunut ja noussut kesälläkin noin 110 euroon MW/h.

Kuvat: Toyota Way

Suurimmilla auton valmistajilla on valmiina tai kehityksessä vetyauto ja käytössä on vedyllä toimivaa raskasta kalustoa. Kuvan auto Toyotan Mirai on vedyllä toimivana jo tuotannossa. Autolla voi ajaa tankkilla 700km ja tankkaaminen kestää pari minuuttia.

Piensijoittajat turvaavat uusliberaalin eriarvoisuuden kasvun

Keskiluokan kasvun katsottiin aiemmin turvaavan (ennen -85) tasarvoisen hyvinvoinnin kasvun, yhteiskuntarauhan. Nyt piensijoittajat turvaavat eriarvoisuuden kasvun hyväksyttävyyden päätöksenteossa. Perinteinen "riistäjä", sikaria poltteleva pörssikeinottelija on vaihtunut pikkusikaria poltteleväksi Attendon piensijoittajaksi, joka ääneti hyväksyy hyvinvointirakenteiden murenemisen.

Osakemarkkinat syntyivät 1800-luvun puolivälissä keräämään suurmistajien pääomia teollistuvien yhteiskuntien yhteisiin suuriin hankkeisiin. Omistava luokka oli pieni ja joutui huomioimaan työväenliikkeen joukkovoiman sekä sen tarpeet. Nyt piensijoittajien määrän kasvaessa yhä useampi päättäjä kuuluu tähän joukkoon ja he määräävät kehityksen suunnan kunnissa, maakunnissa, valtiossa ja työmarkkinajärjestöissä sekä muissa eturyhmissä. Perinteisistä jääviyksistä ja esteellisyyksistä ei keskustella näiden tahojen päätöksenteossa.

Kehitystä on johtanut ajatus rahan arvon turvaamisesta (vakaussopimukset) inflaatiota vastaan, verotuksen järjestäminen pää-

Keulalla olevan polttokennon lisäksi järjestelmään kuuluvat keltaiset vetysäiliöt, korkeajänniteakku ja sähkömoottorit taka-akselilla. Keulalla oleva vedyllä toimiva polttokeno tuottaa sähköä auton energiaksi.

Heinäkuussa pörssisähkön arvonlisäverollinen keskihinta oli noin 10 centtiä kilowatti tunnilta, eli lähes neljä kertaa enemmän kuin vuotta aiemmin.

Säätövoima

Jo tällä hetkellä on pulaa säätövoimasta, jota tarvitaan kun sähköä tuotetaan esimerkiksi auringolla, tuulivoimalla ja muilla tavoilla, joiden tuotto on epästaabiili, eikä tuottoa voida säätää. Myös isot ydinvoimalat tarvitsevat säätövoimaa koska niiden säätäminen on suurista investointikustannuksista johtuen epätaloudellista ja yhdenkin yksikön alasajo vaikuttaa sähkön saatavuuteen. Näiden kaikkien tuotossa tarvitaan isoa ylikapasiteettia, jotta voidaan varmistaa jatkuva sähköenergian saanti. Ylikapasiteetilla voidaan valmistaa vetyä, jota voidaan varastoida ja kuljettaa.

St1 Nordic-konsernin hallituksen pääomistaja Mika Anttonen

on ryhtynyt taistelemaan ilmastomuutosta vastaan, sijoittamalla yritystensä kautta kestävää kehitystä tukeviin hankkeisiin ja perää (Uusimaa 16.5.2021) vetytalouden kehittämistä. Anttonen tunnetaan vaikuttajana, joka on ryhtynyt taistelemaan ilmastomuutosta vastaan, mutta on yrittänyt pitää keskustelussa jalat maassa. Anttonen mukaan öljyn kulutus kasvaa vielä ainakin tämän vuosikymmenen ja hän arvioi, että vetytalous tulee vaihtoehtoksi 30-50 vuoden kuluessa.

Anttonen toteaa, että vihreästä vedystä ja hiilidioksidista voi valmistaa synteettistä polttoainetta ns. power-to-x (P2X)-teknologialla, joka on kehitysvaiheessa. Akut ja uusiutuvat biopolttoaineet ovat välivaiheen ratkaisuja, koska raaka-aineita ei ole tarpeeksi.

Energia liikenteessä

Koko liikennekaluston ja koneiden siirtyminen käyttämään energiaa sähköä ei ole realistinen vaihtoehto. Akkuteknologia ei ole kehittynyt niin, että niihin voidaan järkevästi varastoida riittävästi sähköä, eikä sähkön tuotantokapasiteetti ole riittävä. Akkujen tuotanto tarvitsee myös energiaa ja niihin tarvitaan erikoismineraaleja, jotka ovat harvinaisia ja niiden louhinta ei ole ympäristöystävällistä. On riskialtista keskittyä kehittelyssä vain sähköautoihin ja sivuuttaa tutkimuksessa muut vaihtoehdot.

Uusiutuvien polttoaineiden ongelma on raaka-aineiden saatavuus, koska kaikkia metsiä ei voi hakata polttoaineeksi. Väliaikaiseksi vaihtoehtoksi jää kaasun käyttäminen, josta osa on biokaasua, kunnes saadaan vetytalous käyntiin. Kaasuinfrastruktuurin kehittäminen on myös taloudellisesti järkevää, koska sitä voidaan tulevaisuudessa käyttää vetytaloudessa. Vedyn käyttäminen autojen polttoaineena ei myöskään tuota lähipäästöjä. Autosta tulee ulos vain vaaratonta vesihöyryä.

Kalevi Wahrman
Porvoo

senteossa ja ohjaavat tulonjakoa pääomatuloille edulliseen suuntaan, yhteiskunnallisen omistuksen minimoimiseen, mitätöimiseen.

Näistä päättäjistä yli 90% askartelea aivoituksissaan yritysmaailman opein, mikrotaloudessa ja vain aniharva näkee vaikutukset makrotaloudessa, puhumattakaan uusliberalismin ideologiana.

Voiton tavoittelu on sijoittamisen keskeinen oppi, joka halutaan jo päiväkodeissa iskostaa lapsiin. Ei iskostaa yhteisöllisyyttä ja nähdä itsensä osana sitä. Tämä uusliberaalin tien kulku johtaa entistä nuorempien mielen järkkymisiin ja kasvaviin kustannuksiin tulevaisuudessa, jos "kaikki halutaan pitää mukana". Pohjois-Karjalan yritysystävällisin kunta on Lieksa, joka mikrotalouden opein on "onnistunut" puoltamaan väestönsä "voittajille" suotuisaksi neljässä vuosikymmenessä.

Hannu Ikonen
Lieksa

Varallisuus jakaa kansalaisia

Suomalaisten varallisuus on muuta Eurooppaa enemmän sijoitettuna kotimaahan. Tämä selittyy sillä, että Suomi on muuta Eurooppaa enemmän omistusasujien valtakunta. Koko kansan nettovarallisuudesta puolet on sidottuna ihmisten omiin asuntoihin.

Kansalaisten varallisuuden jakautumista ja siinä tapahtuneita ja koko ajan tapahtuvaa muutosta selvitetään kirjassa *Voittajien ja häviäjien Suomi* – asuntovarallisuuden uusjako. Kirjan ovat kirjoittaneet taloustoimittajat Karlä Kempas ja Veera Tegelberg.

Koko maata kattavassa tarkastelussa asuntovarallisuuden uusjaossa on kysymys asuntojen hintahaarukan repeämisestä alueiden välillä. Vaikka asuntojen hintaerojen kasvu on konkretisoitunut enemmän näkyväksi vasta 2010-luvulla, ovat sen syyt muhineet pinnan alla jo kymmeniä vuosia. Kaupungistuminen on Suomessa jäljessä muista verrokkeista. Tämä johtuu sotien jälkeisestä asutuspolitiikasta. Lähtöasettamuksena tuolloin oli koko maan pitäminen asuttuna. Poliittikka toteutettiin ohjaamalla sotien jälkeen "liikkuva" väestö elinkelvottomiin korpiin ilman, että siellä oli muuta konsta elannon hankkimiseen, kuin ympärillä olevat kuokkimattomat suot.

Omistusasuminen – kommunismin estolääke?

Eduskunnan säätämällä maanhankintalain ohjattiin sodasta selvinneitä rintamamiemiehiltä ja Pohjois-Suomen aiemmin asuttamattomille alueille. Tuolloinen maantieteellinen Maalaisliitto ymmärsi asian niin, että "...köyhät rintamamiehet kaipasivat omaa maata." Maalaisliitto näki tässä mahdollisuuden oman kannatuksen vahvistamiseen. Keskeinen vaikuttaja maanhankintalain sovel-

Suomen kansalaisten kokonaisvarallisuus on 330 miljardia euroa. Isolta vaikuttava summa tulee ymmärrettävämpään mittasuhteeseen, kun se jaetaan kotitalouksien lukumäärällä. Yhtä kotitaloutta kohti nettovarajoja on noin 100 000 euroa. Kansalaisten omaisuuden jakautuminen on hyvin epätasaista. Viimeisimmän käytettävissä olevan Tilastokeskuksen selvityksen mukaan vuonna 2019 suomalaisten kotitalouksien varallisuuden mediaani oli 104 000 euroa. Kotitalouksien varakkaimman neljänneksen omaisuuden arvo oli 257 900 euroa. Köyhimmälle neljännekselle oli kertynyt 9 400 euron verran omaisuutta.

Sodan jälkeen rintamamiesten ja evakkojen asuttaminen hoidettiin siten, että syrjäseuduilta osoitettiin pieni maapala, pelloksi raivattavaa suota ym. Näin syntyi nopeasti pientiloja. Niitä syntyi myös, kun isomman talon maat jaettiin sisaruksille. Näillä pientiloilla kasvoi sodanjälkeinen suuri sukupolvi, mutta se ei heitä enää elättänyt. Suomessa tälle kasvavalle joukko ei riittänyt työtä ja asuntoja. Seuraava vaihe oli muutto teollistuvaan Ruotsiin. Tämä maisema jäi monelle muuttajalle mieleen saapumisesta Ruotsiin, näkymä Stadsgårdenin satamassa.

tamisessa käytäntöön oli tuolloin maalaisliittolainen, myöhemmin Suomen maaseudun puolueen perustaja Veikko Vennamo.

Venäjän ajatus syrjäseutujen asutustilojen perustamisen taustana oli, että laki rauhoittaa pitkään poikkeustilassa ollutta yhteiskuntaa. Hän ajatteli, että "...iso joukko mahdollisia vallankumouksellisia viettäisi aikaansa raivaamalla peltoja ja rakentamalla taloa, jolloin aikaa ei jäisi kommunismiin ja vallankumouksen suunnitteluun." Sotien jälkeisen asutuspoliittisten toimien kärki oli siis suunnattu maaseudulle, ja kaupunkien jälleensuorittaminen sai odottaa. Kirjassa tutkija Timo Aro kuvaa sotien jälkeistä asutuspolitiikkaa: "Uusia tiloja syntyi huonoihin paikkoihin. Kaupun-

gistuminen siirtyi tulevaisuuteen."

Kaupungistuminen alkaa

Suomessa kaupungistuminen on tapahtunut suhteellisesti isoina muuttoaaltona. 1960-luvun lopun suuri muuttoliike maalta kaupunkiin oli demografisena ilmiönä Suomen käymien sotien jälkeisena. Sotien jälkeiset niin sanotut suuret ikäluokat aikuistuivat 60-luvulla, eivätkä heidän silloiset kotitilat, eivätkä kotiseudut enää tarjonneet elämisen edellytyksiä. Piti muuttaa joko Ruotsiin tai Etelä-Suomen kaupunkiin tehtäisiin tai erilaisiin palvelualan töihin.

Asuinolosuhteet olivat sotien jälkeen kaupungeissa vaikeat. Liikäväestöä oli runsaasti asuntojen

määrään nähden. 1940-luvun lopulla valtio alkoi toimia kaupunkien asuntopulan lieventämiseksi. Perustettiin Asuntorakennustuotannon valtuuskunta, Arava. Kirjassa karmaisevaksi kuvattua asuntopulaa alettiin paikata 1950-luvun alussa valtion tuella. Arava-virasto alkoi rahoittaa taajamien asuntotuotantoa. Aravan lainoittamien asuntojen osuus oli yli puolet asuntotuotannosta koko vuosikymmenen ajan. Voimakas asuntorakentaminen jatkui myös seuraavina vuosikymmeninä. Valtion lainoittama osuus koko 1970-luvun asuntotuotannosta oli edelleen puolet. Lukumääräisesti se oli 300 000 uutta arava-asuntoa vuosikymmenessä.

Kirjassa summataan 1990-luvun alun laman vaikutuksia suomalaisen asuntomarkkinaan. Lama-aikana Suomessa tehtiin poliittisia päätöksiä, jotka vaikuttavat yhä asuntomarkkinoihimme. Vuokrasäännöstely purettiin ja asuntotulon verotus lopetettiin. Kumpikin muutos hyödytti asunonomistajia. Keskustalaisen Esko Ahon porvarihallitus järjellä, että vuokra-asuntoja olisi tarjolla enemmän, jos vuokraaminen olisi kannattavampaa. Vuokrasäännöstelyn purusta alkoi asuntosijoittajien kulkakausi.

Kaupungistuminen jatkuu

Vuonna 2008 iskenyt finanssikriisi

romahdutti asuntomarkkinat hetkellisesti, mutta nousu oli nopea ja siinä oli jo tuolloin analyttikkojen merkille panemia poikkeamia aikaisempiin vastaaviin markkinoiden heilahteluihin. Asuntojen hinnat palautuivat parissa vuodessa, mutta tällä kertaa nousussa oli kuitenkin jotakin erilaista, kun tilastoista erotelti pääkaupunkiseudun ja muun Suomen. Asuntojen hinnat lähtivät 2010-luvun alussa kehittymään alueittain eri suuntiin. Haja-asutusalueilla vanhat rintamamiestalon alkoivat menettää arvoaan, ja samoin on käynyt muuttotappiopaikkakuntien laitamille 1960-80 luvuilla rakennetuille omakotitaloille.

Suomen asuntomarkkinoiden eriytyminen alkoi toden teolla viime vuosikymmenellä eikä aluepolitiikalla ole edes yritetty tasapainottaa kehitystä. Työpaikat Suomessa keskittyvät muutamille alueille, mikä ohjaa myös asuntorakentamista ja vetää helpon ja varman tuoton perässä viime aikojen ilmiötä, asuntosijoittajia. Nämä useimmiten kansainväliset sijoitusrahastot vetävät välistä oman siivunsa vuokratuloista. Tämä on aiheuttanut sen, että ruuhkaisimmassa Suomessa asuntojen hinnat – sekä ostajan, että vuokralaisen kannalta – ovat karanneet pienituloisten ulottumattomiin.

Valtion budjetista lähes viisi prosenttia, noin kaksi ja puoli (2,5) miljardia, vuodessa menee ylinhinnoitellun vuokra-asuntokannan asukkaiden auttamiseen asumistuella. Kaikkien viimeaikaisten hallitusten ohjelmiin on kirjattu huoli vuokratason korkeudesta, ja samaan yhteyteen on niillä tapana kirjata lupaus kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarjonnan lisäämisestä muuttovoittoalueilla. Tämä on niitä hallitusten lupauksia, millä ei ole taroitukseen tuottaa minkäänlaisia käytännön toimenpiteitä.

Unto Nikula
Asukasliiton hallituksen jäsen
Rovaniemi

SAULI NIINISTÖ KÄVI EPÄONNISTUMASSA KIOVASSA

Sauli Niinistö teki Kiovaan ETYK:in 50-vuotisjuhlan myynninedistämismatkan. Venäjä suuttui kokouksen tavoitteista palauttaa Krim Ukrainalle.

Presidentti Sauli Niinistö osallistui elokuun lopulla Ukrainan pääkaupungissa Kiovaan järjestettyyn kansainväliseen kokoukseen, jossa Ukrainan presidentti Vladimir Zelensky haki Venäjän vastaista rintamaa vaatimaan Krimin palauttamista Ukrainalle. Niinistö ei puheessaan sanallaakaan maininnut Krimiä, mutta muiden läsnäolijoiden puheet kirjoittivat Venäjän ulkoministeri Sergei Lavrovin luonnehtimaan kokousta

"pelleilyksi".

Lavrov muistutti tosiasioista

Kokouksessa Venäjää syytettiin erityisesti Krimin tataarien ihmisoikeuksien loukkauksista. Lavrov muistutti, että Venäjä on usein kutsunut muun muassa ETYK:in, Euroopan Neuvoston ja YK:n edustajia Krimille, mutta järjestöt suostuvat tulemaan Krimille vain Ukrainasta.

"Kumpaa haluatte tehdä: oletteko kiinnostuneita ihmisoikeuksista vai pelaatteko poliittista peliä? Ne, jotka ovat tulleet, ovat varsin hyvin perillä Krimin todellisesta tilanteesta. Niiden taas, jotka haluavat tukea tätä ymmärtämätöntä Kiovan hallintoa, tulisi vaatia Kiovaan ryhtymään toimiin tässä riidassa. Se on vain umpikuja", Lavrov kommentoi.

Crimean Platform nimellä toiminut tapahtuma keräsi paikalle edustajia 46 maasta ja järjestöistä. Useimmat maat lähettivät edustajanaan ulko- tai puolustusministerin. Suomesta, Baltian maista ja Itä-Euroopasta paikalla oli presidentit. Venäjä ei ollut edustettuna ja USA:ta edusti virkanainen.

ETYK:in jäljillä Helsingin hengessä

Niinistö haluaisi Suomen isännöivän vuonna 2025 Helsingin ETYK-kokouksen 50-vuotisjuhlaa. ETYK järjestettiin Helsingissä 1975 Urho Kekkosen johdolla. Se toi maailman johtavat valtiot päämiehineen Helsinkiin. Kokouksen saavutuksena oli Neuvostoliiton rajojen vahvistaminen ja kansallisten vähemmistöjen oikeuksien takaaminen. Helsingin kokouksen yhteydessä puhuttiin itää ja länttä liennyttävästä Helsingin

hengestä.

Niinistön valtakausi loppuu 2024, mutta mahdollista ETYK-kokousta pitää järjestellä jo hyvässä ajoin. Niinistön tavoitteena on Helsingin hengessä edistää idän ja lännen vuoropuhelua pakotteiden sijaan.

Presidentti Niinistö käytti huipukokouksessa puheenvuoron, jossa hän totesi, että Suomen tuki Ukrainan itsenäisyydelle, suvereniteetille ja alueelliselle koskemattomuudelle on vankka. "Suomi tukee kansainvälisiä ponnisteluja Ukrainan alueellisen integriteetin palauttamiseksi."

Presidentti Niinistön mielestä erimielisyyksien ratkaisemiseen tarvitaan halukkuutta dialogiin. "Lyhesti sanoen: tarvitsemme Helsingin henkeä." Toistaiseksi Niinistö ei ole lyönyt lukkoon ehdotusta, kuuluisiko tulevan ETYK 50:n agendalle esimerkiksi Krimin aseman vahvistaminen Venäjään kuuluvaksi?

Kiovaan kokoukseen osallis-

Kuva: Heikki Mämmikkö

Venäjää syytettiin Krimin tataarien syrjimisestä. Mitään sellaista toimintaa Krimillä ei ole. Pikaisesti auton ikkunasta käsin otettu kuva esittää suurta valtion varoilla tatariväestön tarpeisiin rakenteilla olevaa moskeijaa Simferopolista etelään.

tunut Unkarin presidentti János Áder puhui unkarilaisen vähemmistön asemasta Ukrainassa ja vaati Ukrainan kunnioittavan heidän oikeuksiaan. Viron presidentti Kersti Kaljulaid shokeerasi venäläisiä vierailamalla Krimin ja Ukrainan raja-alueella ja vaatimalla Krimin palauttamista Ukrainalle. Hän myös totesi, ettei Ukrainalla ole asiaa Nato-jäsenyyteen niin kauan kuin Donbassin konflikti on käynnissä. Kaljulaid tapasi kokouksessa Moldovan presidentti Maia Sandun, jolle hän toivotti onnea tiellä läntisen yhteisön jäseneksi.

Leena Hietanen

Kuva: Heikki Mämmikkö

Tämä liikenneväylä yhdistää Sevastopolin suoraan Kertsin salmen yli Venäjään ja Krasnodariin. Sen kautta Krim ja Tamanin niemimaan puolella olevat kaupungit, mm. Novorossiisk ja Krasnodar muodostavat ison talousalueen. Niinistö voisi katsoa karttaa, niin hän ymmärtäisi, että ei Venäjä luovuta Krimiä, joka on kuulunut 200 vuotta Venäjään.

Neuvostoliiton rakentamisesta kaunokirjallisuudessa (2)

Ilja Ehrenburg (v. 1891-1961) kuvasi v. 1934 julkaistussa rakennusromaanissaan "Toinen päivä" Neuvostoliiton rakennustyötä ja neuvostoimien sisäistä, psyykkistä kasvua. Rakennusromaneissa pyrittiin valaisemaan maan uusia yhteiskuntasuhteita sekä ihmisten keskinäisiä suhteita työpaikalla, kotona, vapaa-ajalla ja yhteiskunnassa. Romaanin päänäyttämönä oli monikansallinen Kuznetskin teräskombinaatin jättiläistyömaa v. 1932-33 keskellä Siperiaa. Rakennustyömaan ympärille kasvoi Novokuznetskin kaupunki. "Siellä oli ukrainalaisia, tataareja, permiläisiä ja kalukkeja, burjaatteja, tšeremissejä, kalmukkeja, kaivostyöläisiä Juzovkasta, parrakkaita kadunrakentajia Rjazanista, nuorisoliittolaisia, omaisuutensa menettäneitä kulakkeja, työttömiä kaivostyöläisiä Westfalenista, kei-nottelijoita Suharevosta ja pakkotöihin tuomittuja kavaltajia sekä veijareita, lahkolaisaarnaajia ja innostuneita aatteen ihmisiä." Kirjoituksen 2. osa. 1. osa julkaistiin KÄ:n edellisessä numerossa 3/2021

Rakentajien sosiaalista taustaa

Joukkoon mahtui pienen maitotilan pitäjiä, kolhoosien työntekijöitä, koneinssejä Moskovasta, kadunrakentajia, opettajia, sairaanhoitajia, tulkeja, kansalaissodan aikaisia punapartisaaneja, parittajia, kiskureita, roistoja, ja työläisiä ympäri Neuvostoliittoa. Joukossa oli myös tihtyöntekijöitä. Eniten rakentajien joukkoon kuului tavallisia, palkattuja ja ihmisiä, jotka kykenivät kestävyteen ja urheuteen. Heille oli tarjolla valistusta, tieteellisiä luentoja, viihdettä ja elokuvia. Työkaluvilaajalle, aikansa ammattimiehelle maksettiin palkkaa 500-600 ruplaa kuussa.

Aatelismarsalkan, Oxfordissa englannin kieltä opiskellut, poika työskenteli ajurina. Jekateburgilainen suosittu laulajatar tiskasi astioita Liikemieskerholla. Hän vei sieltä asuntoonsa tataripuuroa huiviin käärittynä.

Rakennustyömaalla oli töissä nuorisoliittolaisia. He tiesivät, mitä tekivät: he rakensivat jättiläisiä. Useat opiskelivat itselleen myös ammattia tai kävivät korkeakoulua Tomskissa. Heidän rinnallaan raatoivat pakkoluovutetut – rjazanilaiset ja tulalaiset talonpojat. Nämä "erityissiirtolaiset" eivät tienneet, miksi heidät oli tuotu Kuznetskiin.

Osinonon kaivoksilla vangit louhivat hiiltä. Vankien joukossa oli pappi. Tämä alkoi saatuaan potkut lääketrustista saarnata tuomiopäivästä. Hän kopioi apostoli Paavalin kirjeitä ja möi niitä viidellä ruplalla. Hän järjesti myös salaisia sielunmessuja edesmenneelle tsaarille. Hänet lähetettiin kolmeksi vuodeksi työleiriin. Nyt hän lastasi kaivoksessa hiilivaunuja.

Ehrenburg toteaa: "Toiset vallankumous teki onnettomiksi, toiset onnellisiksi. Sitä varten se vallankumous olikin."

Elämän kuvausta ankarissa olosuhteissa

Kuznetskin kombinaatin 220 000 ihmisen jättiläishankkeen puurtamis-

Yleisnäkymä Novokuznetskin kaupunkiin. Sijaitsee Abkondom- ja Tomjokin yhtymäkohdassa. Perustettiin v. 1617. Kehittyi yhdeksi Neuvostoliiton isoimmaksi metallurgian keskuksiksi, jota alettiin rakentaa v. 1930. Alueen hiilivarannot laskettiin v. 1956 1800 m syvyyteen saakka 905,3 miljardiksi tonniksi. Novokuznetskin asukasluku tänään 550000.

de Maria Dmitrievna Isajeva odotti häntä siellä. Pari vihittiin paikallisessa Odigitrievskin kirkossa.

Yleinen hygienia oli parakeisa ja korsuissa laadultaan heikkoa. Rakennustyömaan sairaalassa työläisiä kuoli keuhko- ja pilkkukuumeseen. Neuvosto-Venäjällä kuoli v. 1918–1920 pilkkukuumeseen n. 3 000 000 ihmistä. Neuvostoliitossa riehui v. 1932-33 ja 1937-38 paha pilkkukuumepidemia. Kulkutaudin aiheutti vaateiden ja kirppujen levittämä mikrobi (riketsiabakteeri). Muita tarttuvia tauteja olivat mm. keltakuume, pernarutto, isorokko ja aivokalvontulehdus. Tuoloin lääkäreitä oli vähän, eikä ollut käytössä antibiootteja. (Lähde: Arno Forsius: Kuvauksia lääketieteen historiasta ja Venäjän valtion arkisto)

Rakennustelineet romahtivat ajoittain aiheuttaen tapaturmia. Ihmiset kompastuivat telineillä lump-puihinsa ja kuolivat. Junat toivat kuolleiden tilalle lännestä uusia työläisiä. "Tuuli pölyytti kesällä tomua ja talvella lunta, ja silmiään tuskallisesti sirstellen ihmiset tarpoivat asu-mattoman seudun halki sinne, missä rakennustyömaa kohisi."

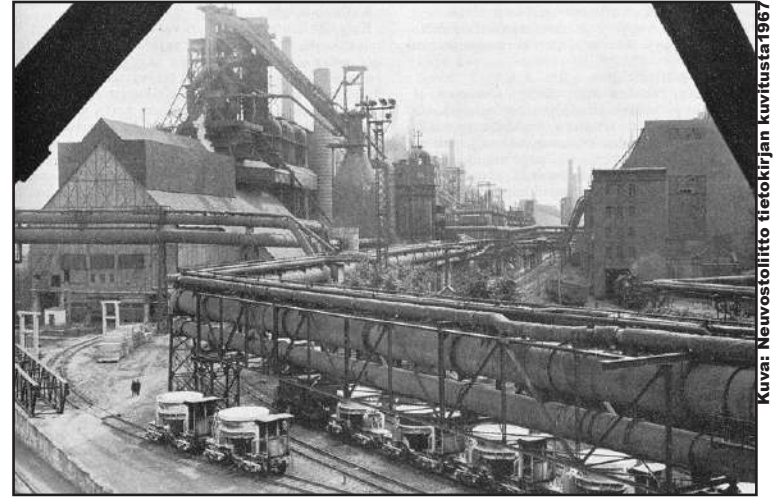
Puolue

Tšernyševille puolue merkitsi valtiokoneistoa. Se jakaantui hallintoalueisiin ja -piireihin. Siinä toimi viisaita ja typeriä virkamiehiä. Se myönsi varoja rakentamiseen. Se määräsi masuunien käynnistämisen aikataulun. Puolue oli hänelle valtava koneisto, joka hallitsi monia tehtaita ja kaivoksia.

Hering oli liittynyt puolueeseen kaksi vuotta sitten. Hän oli oivaltanut jäsenkirjatta olevan vaikea tehdä työtä ja elää. Hän ei vaitautunut pohtimaan periaatteita. Hän rakasti työtään. Hän pystyi helposti liittämään telinesillat puolueohjelman kohtiin ja edustajakouksen päätöslauselmat valurautatonneihin.

Nuorille puolue oli jotakin ehdotonta ja yhteistä, ilmaa jota he hengittivät, leipää jota he söivät, valurautaa jota he sulattivat. Heille puolueen ulkopuolella oli vain vihollisia ja etuilijoita.

Vanha bolshevikki, Šor oli liittynyt puolueeseen 24 vuotta sitten ollessa vielä pikkuruinen piiri. Nyt puolue tuntui hänestä valtavasta maailmasta. Se rakensi kombinaatteja, kynti aroja, pumppassi öljyä putkia pitkin ja syytti martinuunien tulia. Sen riveissä oli 1,5 miljoonaa jäsentä. Tie puolueeseen oli pitkä. Se tie oli ollut Šorin elämä. Hän oli istunut aatteensa vuoksi linnassa ja elänyt maanpaossa Pariisissa. Hänelle puolue ei ollut valtio eikä taktikka eikä rakennustyömaa. Se oli

Tässä on Kuznetskin metallitehdas Venäjällä (Neuvostoliitossa) Kame-ronon alueella. Huhtikuun 3. päivänä 1932 klo 06.30 aamulla se antoi ensimmäisen sulatteensa. Silloin syntyi siperialaista valurautaa. Syyskuun 19. päivänä martinuuni tuotti ensimmäisen kuznetskilaisen raa-kateräksen ja 5. marraskuuta vannevalsilaitte tuotti ensimmäiset teräsharkot. Seuraavana päivänä tehtaalta lähtivät matkalleen ensimmäiset Siperiassa tuotetut rataakset. Tekninen kumous kosketti Siperiaa. Kaikki mitä syntyi myöhemmin vuosien kuluttua, 60-luvun jättimäiset suunnitelmat ja uusimmat tuotantolaitokset, 70-80-luvun tuotantovoimien sijoittamiskaaviot, ovat olleet mahdollisia siksi, että 30-luvulla syntyi Ural-kuzbass, teollisen Siperian alku.

hänelle jotain paljon läheisempää ja ero siitä merkitsisi samaa kuin ero elämästä. Sydänvikainen mies kuoli työmaalla saappaat jalassa.

Entinen kansalaissodan partisaani, sittemmin kaupunkikomitean puheenjohtaja Markutov oli uurastanut ikänsä sitkeästi ja ankarasti. Hän luotti vain puolueen keskuskomiteaan ja tarkistettuihin koneisiin. Hän näki, miten hänen ympärillään ihmiset varastivat, lintsasivat töistä, turmelivat koneita ja juopottelivat. Hän mielestään tehdas olisi rakennettava ihmisten myötävaikutuksella mutta ihmisiä vastaan. Hän oli pakkoluovuttanut kulakkeiden omaisuutta maaseudulla. Hän langetti tuomiot työmaan sabotööreille.

Tehdas (maan teollistaminen)

Tehdas kasvoi asumattomalle Siperian seudulle ja sen ympärille kasvoi uusi kaupunki. Muista maista saapui asiantuntijoita. Nämä ihmettelivät kaikkea: innostusta, täitä ja pakkaa. He asuivat erillään omissa taloissaan, söivät omissa ruokaloissaan ja harjoittivat omia uskontojaan. Reportterit etsivät uutta neuvostoimistämistä, mutta eivät ymmärtäneet näkemäänsä. Ulkomaisen tietä/taidon hankinta oli kallista. "He uskoivat dollareihin, ja dollareilla heille maksettiin" Jenkit keikaroivat leveälierisissä hatuissa. Brittien elämä oli kuivaa ja arvoituksellista. Saksalaiset asuivat perhekuunnissa ja säästivät rahaa. Heidän mainiossa Saksassa on ollut täitä, kulkutauteja, rokuleja ja vallankumousta. Italialaiset asensivat turbiineja. Paikalliset kävivät kauppaa ulkomaalaisten kanssa. Kaikki ulkomaalaiset sanoivat, että tehtaasta rakentamiseen menisi kuu-kausien sijasta vuosia. Moskovan aikataulu oli aina kiireinen.

Tehdas valmistui ajallaan

"Niin syttyivät huhtikuun neljäntenä päivänä ensimmäisen masuunin tulet. Taivas vaaleni oranssinpu-naiseksi ja ilma täyttyi kirsunnasta ja katkusta. Johtaja pitkin kiiti lyhyt salamasähke: "Moskova, Kreml. Ensimmäinen 64 tonnin rautaerä sulatettu. Valimo ottanut keskeytyksittä vastaan raudan. Rauta laadultaan erinomaista, 4 % piitä. Kaikki koneikot (pumppu ja sitä käyttävä voimakone) ja itse masuuni toimivat täysin normaalisti."

"Leninin mukaan sosialismin tuli olla demokraattista, kansanvaltaista. Sen tuli vetää mukaan historialliseen luomistyöhön yhteiskunnallisesti ja poliittisesti passiivinen maailman väestön valtaenemistö. Tehtävänä oli miljoonien nostattaminen itsenäiseen poliittiseen toimintaan ja taloudelliseen aktiivisuuteen. Sosialismi syntyi kansanjoukkojen alhaalta päin tulevan luomistyön tuloksena eikä ylhäältä annettujen teoreettisten kaavojen puristamana." (Lenin-museon johtaja Aimo Minkkinen, TA 18.1.2013)

Ilja Ehrenburg kirjoitti muistelmissaan v. 1961-62 "Ihmisiä, vuosia, elämää" Kuznetskin kokemuksesta seuraavaa: "Ulkomaalaiset asiantuntijat, jotka tulivat Kuznetskiin, puhuivat, ettei näin saisi rakentaa. Ensinnäkin saada tiet kuntoon ja asuintalot työläisille. Sitä paitsi työvoimakin vaihtui alituisesti, työläiset eivät osanneet käyttää koneita; koko hanke oli tuomittu surkeasti epäonnistumaan. He arvostelivat asiaa oppikirjojen, oman kokemuksensa ja rauhan maiden ihmisten psykologian mukaan, eivätkä jaksaneet mitenkään ymmärtää heille vierasta maata, ei sen henkistä ilmapiriä eikä mahdollisuuksia. Minä näin jälleen, mihin kansamme pystyy kovien koettelemusten vuosina. Tehtaita rakennettiin sellaisen olosuhteiden vallitessa, jolloin onnistuminen tuntui samanlaiselta ihmeeltä kuin vanhemmasta sukupolvesta oli näyttynyt voitto kansalaissodasta, jolloin saarrettu, nälkäinen, paljasjalkainen Venäjä löi interventiovallat. En tiedä, onko tämä tällainen yleinen inhimillinen omaisuus, vai onko se kenties kiinteässä yhteydessä vallankumouksen alkuvaiheeseen, mutta neuvostoimiset paljastivat aina parhaat puolensa pahimpina vuosina."

Matti Laitinen
4.11.2020

Lähteet: Ilja Ehrenburg: Toinen päivä, Weilin+Göös, 1978, (suom. Ulla-Liisa Heino); Neuvostoliiton historia, Edistys 1978; Mikko Ylikangas: Magnitogorsk – ensimmäinen sosialistinen kaupunki, Idäntutkimus 1/2004 ja Encyclopaedia Britannica ja F.M. Dostojevsky literary-memorial museum Novokuznetsk sekä Ilja Ehrenburg: Ihmisiä, vuosia, elämää, Kansankulttuuri 1980.

ENTISEN SOTAVANGIN MATKA ISÄN LUO ALTAILLE

Kirjassaan vihan ja rakkauden päivät, Arvo Myllymäki kertoo elämäntarinansa. Hän vaikenä taustastaan kymmeniä vuosia. Arvo Myllymäen isä Mihail Kutsherenko oli Viipuria puolustaneen punarmeijan 123. divisioonan sotilas. Kannaksen puolustuksen luhistumisen seurauksena hän jäi elokuussa 1941 tuhansien asetovereidensa tavoin vangiksi. Monien rankkojen vankileirikokemusten jälkeen Vaasan Mustasaaren vankileiriltä hän sai komennuksen Etelä-Pohjanmaalle maataloon töihin. Siellä Mihail rakastui Mariaan, talontyttäreeseen. Isäni sai tietää vasta vuonna 1977, että hänellä oli lapsi Suomessa. Tapasimme ensimmäisen kerran vuonna 1978 ja sen jälkeen vuosittain joko Suomessa tai isäni kotimaassa. Sodanjälkeisessä Neuvostoliitossa opettaja Kutsherenko oli matkustamisoikeuksien osalta harvinainen poikkeus entisten kurileirivankien joukossa. Nuo oikeudet eivät olisi olleet mahdollisia ilman Neuvostoliiton Suomen suurlähettilään myötävaikutusta vuonna 1978, kertoo Arvo Myllymäki. Tähän kirjoitukseen on haettu tietoa myös Arvo Myllymäen toisesta teoksesta Kurileiri.

Vaikeneminen oli osa sotapropagandaa

Jatkosodan alussa kesällä 1941 sotavankileirejä perustettiin ympäri maata ja myös valloitetuille alueille. Kun otetaan huomioon maataloilta sijoitettua sotavankityövoimaa, neuvostotavankien oli lähes jokaisessa Suomen kolkassa. Hyökkäyssota Suomen rintamalla muuttui asemasodaksi ja vuoden 1941 aikana otettiin vangiksi 56 000 neuvostosotilasta. Talvisodan mallin mukainen sotavankihallinto ei kyennyt huolehtimaan suuresta vankimäärästä. Maan elintarviketilanteen kehenous ja vankien heikko yleiskunto johti katastrofiin. Joulukuun 1941 ja toukokuun 1942 välisenä aikana menehtyi 12 171 neuvostosotilasta. Kun kuolleisuus jatkosodan aikana oli yhteensä 18 267 vankia, oli menehtyneiden määrä nälkätalvena paasikivelläistä sanontaa käyttäen "hirvuihin", kirjoittaa Kurileiri-kirjassaan emeritusprofessori Arvo Myllymäki.

Vaikeneminen oli osa sotapropagandaa jatkosodan aikana. Sen tarkoituksena oli välttää epävarmuutta lisäävät pohdinnat sekä siviilien että sotilaiden mie-

lissä. Oli syytä myös vaieta omien joukkojen tappioista ja sotavankihin kohdistuneista rikoksista. Myös Suomen Punainen Risti teki jatkosodan aikana minimaalisen vähän neuvostosotilaiden auttamiseksi.

Mihail menestyi koulussa

Mihail Kutsherenkon isä oli kansallisuudeltaan kazaani ja äiti ukrainka. Kolmilapsinen maanviljelijäperhe asui Ukrainan sydämessä. Mihail oppi vasta koulussa venäjän kielen ja jatkoi kouluaan Harkovan kymmenvuotisessa keskikoulussa, joka johti yliopistoihin ja korkeakouluhin. Edessä oli kuitenkin muutto Altaille Kirovin kolhoosiin, kun isä Kalin ei suostunut liittymään vapaaehtoisesti kolhoosiin Ukrainassa. Musikaalinen ja erinomaisesti koulussa opiskellut Mihail pääsi jatkaamaan opintojaan Kiovan opettajakorkeakouluun ja menestyi hyvin. Vuorossa oli varusmiespalvelus puna-armeijan kiväärijoukoissa lähellä Sverdlovskia Keski-Uralilla.

Nuori opettaja oli vasta aloittanut ammatissaan, kun Altain sotilasesikunnasta tuli määräys lähteä Viipuriin kouluttamaan alokkaita. Mihailin Pravdasta lukema rajaselkaus sai julmat sodan rumentamat kasvat keväisessä Viipurissa 1940.

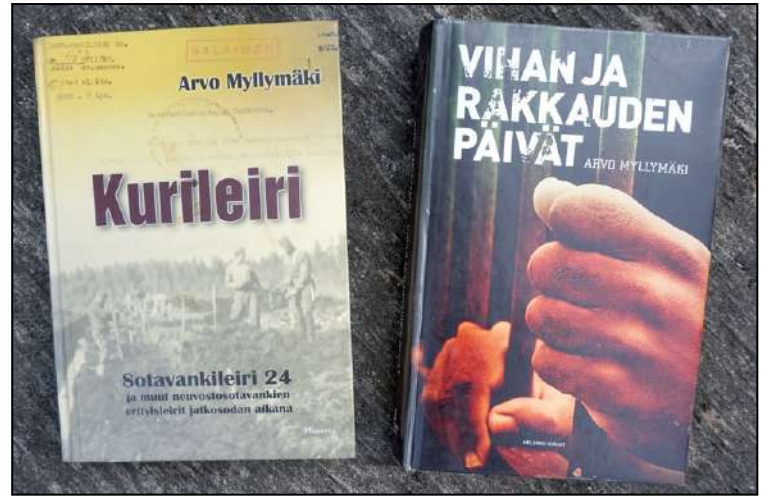
Seuraavana talvena koko rykmentti osallistui sotaharjoituksiin Summassa. Keväällä komppania sai kuulla saksalaisten miehittäneen Norjan. Uhkakuva paheni, kun Murmanskin alueen tiedustelu oli todennut Suomen Lapin suorastaan vilisevän saksalaissotilaita. Tapahtumat enteivät sotaa.

Sotavangiksi Viipurin läheisyydessä

Äänten jyly kuului pohjoisesta 25. kesäkuuta. Sen aiheuttajina olivat puna-armeijan ilmavoimat, jotka iskivät rajan takaisin suomalaisiin sotilaslentokenttiin. Hälytys toverit upseerit, Suomen fasistit ovat aloittaneet hyökkäyksen, huusi herätyksen komppanian politruckki. Koko sankaridivisioonaa alokkaineen oli saanut käskyn siirtyä puolustukseen Suomen vastaiselle rajalleen. Mihailin pataljoona jäi Viipurin suojaksi. Hyökkäyksen pysähtyttyä väepeli Volkov totesi sankarirykmentin luhistumisen olevan lähellä. Suomalaiset saivat vastahyökkäyksellä lyötyä pataljoonan kahtia. Vihollinen siirsi hyökkäyksen painopisteen heidän puolustuslohkolleen. Tajuihinsa tultuaan Mihail kuuli suomalaisten sotilaiden puhetta: Täällä on haavoittunut upseeri, ammutaan se. Älä ammu, minä olen ihminen, Mihail huudahti moitteettomalla suomen kielellä. Suomalaisyyntyinen Henrik Korhonen oli opettanut Mihailille Ukrainassa opettajakorkeakoulun aikana salaa suomen kieltä. Se vaikutti Mihailin koko loppuelämään.

Sotakoirat katkaisivat karkumatkan

Vankia ei ammuta, vaan hänet vietään ensin joukkosidontapaikalle, sitten kenttäsaairaalan kautta sotavankien kokoamisleirille Säkkipärvälle, sanoi suomalaisvärikki päät-

täväisesti sotilaille. Mihail puettiin puhtaisiin neuvostoarmeijan kenttävaatteisiin. Hänen repeytyneet asetakkina sotilaspasseineen ja pois leikattuine sotilasvaroineen lojuu Viipuriin johtavan maantien ojaan. Mihail kuuli ensimmäisen kerran sanan ryssä. Neuvostoluutnantti ajatteli, että hyökkäysmenestyseen ja Saksan aseiden voittoon uskovia suomalaisia ei pysäytä mikään suhteessa neuvostosotavankien arvoittomaan kohteluun.

Sotavanki päätti karata heti, kun siihen tulee tilaisuus. Juri Volkov oli ainut sotilas, jonka Mihail tunsu suurella kokoamisleirillä. Asetoverit ilmoitettiin metsätöihin. Olin siviilissä opettaja, mutta opin sotaväessä Uralilla puunkaaton, kertoi Mihail. Korsun ovi avattiin äkkiä ja juopunut vartija sanoi sotavangille: Sinä suomensieluinen metsuri, tulehan kaverisi kanssa keittämään nuotiolla teetä. Kazaani mielitelsti vartijoita minkä osasi. Toverukset hioivat pakosuunnitelmaansa. Kun he olivat olleet jo kaksi viikkoa karkumatalla, kuului yhtäkkiä: Ruki verh! (kädet ylös) Kehotusta täydensivät sotakoirat, jotka olivat haistaneet karkulaisten piilopaikan. Asetoverit olivat väsyneitä ja peloissaan. He olivat varmoja siitä, että automatkka päättyisi Viipurissa teloitukseen.

Turpeennostoa ja ojankaivuuta Riitasensuon kurileirissä

Kämärän asemalla vartija haki vetä, leipää ja makkaralengin aseman viereisestä kioskista ja kehotti syömään. Kuulustelussa kapteeni sanoi Mihailille, ette ole linjojen takana harhaileva neuvostosotilas, vaan sotavankileiristä karannut sotavanki. Herra kapteeni, emme karanneet toverini kanssa leiristä, vaan Tienhaarana metsätyömaalta, jonka vartijat juopottelivat ja uhkasivat ampua meidät. Tämä kaikki oli totta. Lieventävät asianhaarat saatan teitä kuulustelevalta luutnantin tietoon, sanoi kapteeni. Mihail kertasi karkumatkansa päävaiheet, elämänsä tapahtumat, ammattinsa ja sotilasarvonsa kuulustelijalle.

Kenttäoikeus määräsi Mihailin toverinsa kanssa siirrettäväksi sotavankien ajaksi kurileiriin, jonne siirto tapahtuu välittömästi. Iltamyöhään vankeja täyteen ahdettu tavarajuna, jossa myös Mihail ja väepeli Volkov matkasivat, saapui Savonlinnan Pääskylahden asemalle. Loppumatka oli surkeaa kinttopolkua rakennukselle, jota ympäröi kaksinkertainen piikkilanka. Sotakoiran haukunna tervehti tulijoita. Nostatte turvetta Riitasensuon Turve Oy:n käyttöön ja samalla kaivat te laskuoja, joka johtaa läheiseen

järveen, ilmoitti leirin komendantti. He kaivoivat loka-marraskuussa ojaa vailla talvivaatteita - puukengissä. Kosteissa parakeissa vaatteet eivät kuivuneet edes öisin. Sairastuvat täyttivät, ensimmäiset kuolivat nälkään ja aliravitsemukseen. Leirin vartijat olivat suojeluskuntalaisia, joille sodan alkumenestys oli ollut unelmien täyttymys.

Soitto Kerimäen kirkkoherralle auttoi

Marraskuisena aamuna Juri Volkov ja neljä muuta vankia eivät jaksaneet lähteä töihin ankaran vatsakivun takia. Luutnantti komensi "niskoittelevat" vangit parakkien eteen ja määräsi työhön kyvyttömät vangit välittömästi teloitettavaksi. Katsokaa herra luutnantti missä kunnossa minä ja neljä muuta miestä olemme, vetosi Volkov. Sinä mokoma räppäpelä olet lietsonut tämän kapinan, raivosi luutnantti ja kaivoi pistoolinsa esiin. Neljä muuta teloitettiin leirin ulkopuolella. Seuraava teloitus "kapinan lietsonnasta" tapahtui joulukuun alussa. Sairaudesta ja nälästä puolikuollut viiden sotavangin ryhmä teloitettiin. Mihail oli epätoivoissaan, nälissään ja peloissaan. Hei sinä mustatukka tule tänne, kutsui vartija Mihailia. Keittäjä sanoi sinun ymmärtävän ja puhuvan suomen kieltä. Lähdemme Kasken taloon siviilejä auttamaan. Kautis maalaistalo sijaitti vain puolen kilometrin päässä leiristä pienen järven rannalla.

Ensin on vuorossa puiden pilkkominen ja saunan lämmitys. Sen jälkeen tuotte vangin kahville, määräili emäntä vartijaa. Sotavankisäännösten mukaan teidän ei saa puhella vangille eikä tarjota kahvia, sanoi iäkäs vartija. Schumannin sahan metsäherra kävi puunostossa ja valitti turvesuolla työskentelevän puolikuolleita vankeja, jotka eivät pysty juuri minkäänlaiseen työsuoritukseen, kertoi emäntä katsoen kysyvästi vartijaa. Mihail ei pelännyt mitään eikä ketään ja tajusi, että oli tilaisuus puhua suomea ja saada muutos leirin olosuhteisiin. Hyvä emäntä, te olette ainet pelastuksemme, muutoin kuolemme sairauksiin ja nälkään tai luutnantti teloitaa meidät kaikki. Vai sitä ne meille saakka kantautuneet yhteislaulukset ovat olleet. Kertokaa totuus, alikersantti. Valehteleeko vanki vai onko tämä kaikki totta? Kaikki on totta, vastasi alikersantti. Soitan välittömästi Kerimäen kirkkoherralle, sanoi emäntä. On sinun ja mahdollisesti meidän molempien kuolema, jos sanallakaan hiiskut, mitä talossa tapahtui, suomalaissotilas uhkaili.

Elina Tala

Terrori ja sota

Historia on laaja aihe, sehän on selvää, se. Tästä syystä sellaisille henkilöille, jotka eivät tutki aihetta järjestelmällisesti, heille tarvitaan selkeitä rajapyykkejä, ikään kuin peruskiviä, joiden varassa voidaan kertoa tarinoita. Kuten sana jo antaa ymmärtää, historia on tarinoiden kertomista. Vetävissä tarinoissa hyvä taistelee pahaa vastaan. Aivan inhimilliset syyt johtavat siihen, että historia menettää kerrottaessa todenmukaisuutensa, koska hyvissä kertomuksissa asioita yksinkertaistetaan niin paljon.

Nimet kuten **Napoleon, Bismarck ja Stalin** herättävät välittömästi sarjan mielikuvia, ja mitä lähempänä kertojan aikaa ja sydäntä tarina tapahtuu, sitä väreilyneempää kuvan maalaaminen on. Tätä voisi kutsua leimaamiseksi, ja se korostuu, jos kertojalla sattuu olemaan voimakas tarve ajaa jotain päivänpoliittista asiaa. Esimerkiksi **Mahatma Gandhille** löytyy helposti myönteistä hyötykäyttöä, Stalin kelpaa kaikille mustamaalauksen välineeksi.

Porvarillisessa, ei-marxilaisessa historian kertomuksessa Robespierre ja Stalin ovat esimerkkejä poliittisesta terrorista, ja siksi he ovat yksiselitteisesti pahoja. Asiat näyttävät kuitenkin hyvin erilaisilta, kun vertaamme vallankumouksellista voimankäyttöä porvarilliseen voimankäyttöön. Ranskan vallankumouksen ensimmäinen vaihe oli porvarillinen (1789) ja toinen vaihe radikaali

(1793). **Robespierre** onnistui viemään kansainväliseltä orjakaupalta laillisen aseman. Ranskan porvariston vauraus perustui suurelta osin orjakauppaan, jota käytiin Bordeaux'sta käsin. Radikaalin vallankumouksen aloittaneet käsityöläiset ja artesaanit sekä heitä tukeva nuorisolahti Napoleonin johdolla loputtomiin sotiin, ja näin uhka porvaristolle poistettiin.

Neuvostoliitossa toimittiin toisin. Kiihkomielisten trotskilaisien vaikutusvalta eliminoitiin. Moskova valitsi rakentavan politiikan suhteessa demokraattiseen kapitalismiin. Stalin luopui sosiaalifasistinimikkeen käyttämisestä ja ohjasi veljespuolueet länsimaisiin kansainrintamahallituksiin. Hänen johdolla Neuvostoliitto liittyi myös siirtomaamaitien hallitsemaan Kansojen liittoon. Juuri tämä maltillinen käytännöllisyys teki **Stalinista vaarallisen. Tämä oli 1930-luvulla kiihtyneen järjestelmällisen**

vääristelyn peruste.

Neuvostoliitto ei lähtenyt vallankumouksen jälkeen Napoleonin kaltaisiin sotaseikkailuihin. Ranskan vallankumouksellinen terrori oli uhrimäärältään vain murto-osa siitä, mihin Napoleonin sodat johtivat. Neuvostoliiton 1930-luvun ankaran kurin uhriluku oli vain murto-osa siitä, mitä sen viholliset aiheuttivat. Kun vallankumoukselliset ovat ankaria, heidän vihollisensa kutsuvat sitä kommunistien hirvuvallaksi. Kun porvarilliset valtiot järjestävät hyökkäysmielessä suursotia, kutsutaan sitä isänmaallisuudeksi ja jalon velvollisuudeksi täyttämiseksi.

Myös Kiinassa onnistuttiin välttämään porvarillisen sotapolitiikan umpikuja. Yhdysvaltojen ja Ranskan vallankumoukset kulkivat syrjäpoluille loputtomiin sotiin, joita yhä käydään kaikilla mantereilla. Tästä kaikesta huolimatta, tai juuri näistä syistä, Suomi kuuluu länteen.

Napoleonista lisää:

<https://www.counterpunch.org/2021/05/07/napoleon-between-war-and-revolution/>

Tauno Auer
Helsinki 11.5.2021

Meksikon vasemmisto voittoon välivaaleissa (2/2)

Jopa brittilehti The Economist oli huolestunut Meksikon demokratiasta. Sen tekemissä tulkinnoissa kansa erehtyi äänestyspäätöksissään vuonna 2018 ja nyt tuo ulkomainen media kehotti toisen maan kansalaisia korjaamaan tilanteen äänestämällä oppositiovoimia. Meksikon sisällä käytiin samankaltainen raju kakikukautuksen kampanja, jonka aikana oikeisto pyrki kaikkiin mahdollisiin tavoin väheksymään ja kiistämään hallituksen saavutukset sekä esittämään sen historian huonoimmaksi ja vaarallisimmaksi hallitukseksi. Julkaisemme ohessa kirjoituksen toisen osan. Kansan äänen edellisessä numerossa 3/2021 oli kirjoituksen alkuosa

Toisaalta vaalit ovat tuoneet esiin pääkaupungin vauraimpien osien itsekkeskyyden ja individualismin, kun taas mediat ovat lisänneet kapinahenkeä omilla mustamaalaus-kampanjoillaan. Kyseessä onkin eräänlainen keskiluokan kapina,

Meksikon presidentti Andrés Manuel López Obrador (AMLO) saa ensimmäisen korona-rokotteensa.

koska monet eivät koe liittovaltion hallituksen panostaneen riittävästi maan vauraimpien osien kehittämiseen. He eivät ymmärrä, miksi hallitus keskittyy köyhimpien kuntien ja köyhimpien alueiden hyvinvointiin. Ilmeisesti sosiaalinen oikeudenmukaisuus on joillekin ryhmille vieras käsite. Myös pandemia on haavoittanut pahiten juuri pääkaupungin sosiaalista ja taloudellista ilmapiiiriä. Nyt pääkaupunki jakautui tietyntyyppisen rakenteellisen rasismin ja luokkajaottelun varjolla kahden osaan, vauraimpiin ja köyhimpiin. Vauraimmat väestönosat tukivat oikeistoa ja köyhimmät asuinalueet vasemmistoa. Jotkut ovat puhuneet jopa "veroja maksavasta väestöstä" erotuksena "tukea saaviin kotitalouksiin", vaikka todellisuudessa kaikki maksavat kulutusveroja ja muita veroja varallisuutensa ja tulojensa mukaisesti.

Meksikon presidentti Andrés Manuel López Obrador (Morena) on luvannut huomioida pääkaupungin protestiaännet tehdäkseen yhä enemmän Ciudad de México ja etenkin sen vähävaraisten huomioimiseksi. Morena puolueena aikoo puolestaan tehdä enemmän työtä kannatuksensa vahvistamiseksi perinteisesti vasemmistolaisessa pääkaupungissa.

Toisaalta Tamaulipaksen osavaltiossa, jossa paikallinen kongressi puolusti loppuun asti PAN-puolueen korruptoitunutta kuvernööriä, Morena voitti 16 vaalialuetta ja valtaa pitänyt PAN vain kuusi saaden siten itselleen paikallisen parlamentin enemmistön. Tapaulipaksen paikallisen kongressin 36 paikasta Morena otti haltuunsa 21. Lisäksi se voitti kuusi yhdeksästä liittovaltion kongressipaikasta. Se ylsi voittoon myös seitsemässä suurimmassa kaupun-

gissa käydyissä kunnanjohtajan vaaleissa.

Mitä tulee suurempiin väestökeskittymiin, niin Morena voitti kaksi pääkaupungin väkirikkainta kuntaa Iztapalapan ja myös Gustavo A. Maderon sekä pohjoiset rajakaupungit Tijuana ja Ciudad Juárezin. Se voitti myös Ecatepecin kunnassa pääkaupungin läheisellä metropolialueella. PAN liittolaisineen voitti Pueblan ja Léonin kaupungeissa, kun Movimiento Ciudadano ylsi voittoon Guadalarajassa ja sen metropolialueella Zapopánissa sekä Monterreyssä.

Pieni vaalianalyysi

Yleensä välivaaleissa tai puolivälivaalien vaaleissa (elecciones intermedias) koetaan jonkinasteinen näpätys valtaa pitäviä puolueita kohtaan. Vaaliasetelmat rakennetaan enemmän hallitusta vastaan kuin varsinaisia uusia ehdotuksia puoltaviksi, joten tälläkin kertaa hallitus joutui maksamaan veroa siitä, ettei kaikkia kansalaisia ja sosiaalisia luokkia voi miellyttää samanaikaisesti. Toisaalta jatkuvat kielteiset mediakampanjat, pitkä pandemia-kausi ja tuore metro-onnettomuus vaativat oman hintansa.

Morenaa voidaan pitää kuitenkin vaalien voittajana, koska edes historiallisesti ensimmäistä kertaa yhteiseen vaaliliittoon yhtyneet kolme muuta puoluetta eivät kyenneet kasvattamaan vaikutusvaltaansa kovin merkittävästi. Niiden kannatuksen kasvu ei myöskään selity yksittäisten puolueiden menestyksellä, vaan perustuu ennen kaikkea vaaliliiton tuomaan etulyöntiasemaan. PAN ja PRI ovat perinteisen ison organisaation omaavia vanhoja valtapuolueita, suomalaisittain niitä voisi verrata kokoomukseen ja keskustaan. Myös PRD:lla on paikallista painoarvoa muutamilla alueilla. Morenan liittolaiset sen sijaan

ovat politiikan pienempiä ryhmittymiä. Perinteensä ja ideologiansa myyneiden kolmen puolueen vaaliliitto paljasti sen, mitä moni oli epäillyt jo pitkään. Kyseessä ovat toisaan muistuttavat aina tarpeen sitä vaatiessa kullissien takana liittoutuvat oikeistovoimat, jotka ovat kykeneviä tekemään mitä tahansa valtansa ja etuoikeuksiansa säilyttämiseksi. Alun perin sekä PAN että PRD perustettiin oppositiopuolueiksi Meksikoa yksivaltaisesti vuosina 1929–2000 hallinneen PRI:n kukistamiseksi, mutta nyt puolueet ovat ryhtyneet alati lähenevään yhteistyöhön.

Morena ei joutunut myymään arvojaan saavuttaakseen vaalivoiton. Hyvin edennyt rokotusohjelma oli hallituksen suurin valtti-kortti vaalien loppusuoralla. Vaalinstituutti (INE) tarkkaili hyvin tarkasti hallituksen tiedottamista ja presidentin joka arkipäivä pidettäviä tiedotustilaisuuksia. Se ei kieltänyt presidentin ilmaisuvapautta kokonaan, mutta rajoitti sitä. Hallitus ei tiedottanut saavutuksistaan ja kunnioitti vaalien ilmapiiiriä. Kyseessä olivat todellisuudessa Meksikon historian ensimmäiset vaalit, joihin valtiovalta ei puuttunut. Se kunnioitti vaalien vapautta eikä rahoittanut vaalikampanjoita. Kaikki muiden puolueiden vaalimainokset sen sijaan keskittyivät hallituksen vastaiseen propagandaan. Vaikka Meksikon pandemiatilanne on parantunut jatkuvasti, yleisötilaisuuksien järjestäminen ei ollut yhtä helppoa ja tavanomaista kuin ennen koronaviruksen ilmestymistä. Siksi etenkin sosiaalisten medioiden merkitys kampanjatyössä korostui.

Viimeksi vuonna 1991, kun maan poliittiset olosuhteet olivat tyystin erilaiset, on silloinen hallituspuolue yltänyt yhtä hyvään vaalitulokseen ja yhtä vahvaan enemmistöön kongressivaaleissa. Neljän edellisen hallituksen aikaisissa niin sanotuissa välivaaleissa vuosina 1997, 2003, 2009 ja 2015 kukin hallitusryhmä menetti keskimäärin 29,6–34,8 prosenttia kannatuksestaan. Nykyinen hallitus liittolaisineen koki vaaleissa pienimmän vertailukelpoisen tappion menettäessään kannatuksestaan vain noin 4,2 miljoonaa ääntä tai 17,1 prosenttia. Historian valossa Meksikon nykyinen vasemmistohallitus pärjäsikin siis poikkeuksellisen hyvin. Vaalivoittoa voidaan yleisesti pitää luottamuksenosoituksena viimeisten vuosien politiikalle. Neljäs muutosalto (Cuarta Transformación) voitti vaalipiirinsä yhä lähes kahdessa kolmas-

Kuvassa presidentti AMLO ja hänen vaimonsa, historioitsija, kirjailija ja tutkija Beatriz Gutiérrez Müller.

osassa maata. Kun vuonna 2018 Morena liittolaisineen voitti 72,6 prosenttia vaalipiireistä, nyt se ylsi voittoon 61,3 prosentissa kaikkiaan 300 vaalialueesta.

Välivaaleissa osallistuminen on viimeisen kahden vuosikymmenen ajan jäänyt alle 50 prosentin. Vuonna 1997 yli 71,2 prosenttia osallistui presidentinvaaleja vähemmän intohimoja herättäviin vaaleihin. Nyt äänestysprosentti oli 52,7 prosenttia. 2015 vain 47,7 prosenttia kansalaisista käytti ääni-oikeuttaan, mutta 2018 56,6 miljoonaa eli 63,4 prosenttia. Kaikkiaan äänioikeutettuja yli 21 000 poliittisen pestin vaaleissa oli melkein 94 miljoonaa. Kansan riveistä rekrytoituja vaalityöntekijöitä vaalien järjestämiseen tarvittiin yli 1,4 miljoonaa. Osallistui itsekin sunnuntaina 6.6. käytyihin numeroiden valossa historian suurimpiin vaaleihin pääkaupungin Cuauhtémocin kunnan Colonia Roma Surin äänestyspaikka 4560:n ensimmäisenä laskijana. Vaalirakamme alkoi aamuseitsemän aikoihin ja jatkui aina puolikymmenneen asti. Kaikkiaan Meksikossa äänestettiin yli 162 000 vaalipaikalla halki koko laajan maan.

Seuraavat vaalit Meksikossa pidetään 1.8., kun kansanäänestyksessä päätetään siitä, aloitetaanko viittä edellistä presidenttiä vastaan rikostutkinta, jonka aiheista ei tule olemaan puutetta. Vaikka kyseessä on oikeudellinen prosessi sen seuraukset ovat poliittisia. Vastavaa ei ole myöskään tehty aiemmin. Siksi vain kansan suora tuki voi antaa täyden poliittisen mandaatin menneisyyden rikosten selvittämiseksi ja syyllisten rankaisemiseksi. Vuonna 2022 äänestetään siitä, voiko presidentti jatkaa kautensa loppuun syyskuuhun 2024 asti vai tuleeko hänen erota välittömästi. Kansanäänestys järjestetään presidentin omasta aloitteesta osana hänen vuoden 2018 vaalilupauksiin.

Teksti:

Sami Laaksonen
valtiotieteiden tohtori

Lähteet: INE, Canal Ocel, La Jornada, Contralínea, Etcétera, La Cámara de Diputados, Conferencia Matutina.

Gazan tuska

Viime keväänä Israelin pommitukset surmasivat 260 gazalaista, joista 66 oli lapsia. Lähes 2 000 ihmistä vammautui, heistä lapsia oli 610. Pommitukset tuhosivat koteja, kouluja ja sairaaloita. Yhdysvaltain presidentti Biden totesi, että Israelilla on oikeus puolustautua. Israel puolustautui niin voimakkaasti, että Euroopassakin se huomattiin. Suomessa näkyi median hyvinkin kriittisiä kommentteja Israelin toimista.

Israelin pommituksista selvinneiden henki ja terveys ovat Gazassa edelleen vakavasti uhattuina. Pommituksissa loukkaantuneiden hoitamahdollisuudet ovat puutteelliset, kun sairaaloita on tuhouttu ja osa hoitohenkilöistä on kuollut tai vammautunut. Sairaaloiden kapasiteetti ei riitä edes akuutteihin hoitoihin.

Korona riehuu Gazassa yhä. Silti siellä siirryttiin raunioituneisiin kouluihin opiskelemaan jo elokuussa, koska kouluja ei Israelin pommitusten takia pystytty tökkökuussa pitämään auki. Etäkoulua ei Gazassa voida ajatella, sillä vain 35 prosentilla perheistä on pääsy kotitietokoneisiin.

Gazassa on kiire rakentaa uudestaan tuhoutuneet kodit, koulut ja sairaalat, mutta kuten aiemminkin, Israel ei salli sementin ja muiden rakennustarvikkeiden vientiä Gazaan. Gazassa on ennenkin rakennettu taloja romahtaneiden rakennusten murskatuista tiileistä, ja niin joudutaan nytkin tekemään.

AKYS on vuodesta 2009 kerännyt varoja sekä Länsirannalla että Gazassa toimivan Palestinian Medical Research Society (PMRS) Gazan toimipisteen työn tukemiseen. PMRS huolehtii ensiavusta ja perushoidosta. Viime keväänä, kun tieto Gazan pommituksista levisi, monet suomalaiset tukivat AKYSin Gaza-keräystä. Laajan avun ansiosta AKYS pystyi lähettämään Gazaan yli 4 800 euroa. Gazasta tuli lämmin kiitosviesti kaikille tukijoille.

Kun kansainvälinen painostus sai Israelin lopettamaan pommitukset, Gazan tilanne katosi lehtien otsikois-

ta eikä AKYSin Gaza-keräykseenkään enää tullut varoja. Elokuun lopulla Israel huomasi voivansa jatkaa vielä hetken pommittamista eikä media todellakaan ehtinyt siihen kummemmin puuttua.

Gazan haavoittuneita voi tukea maksamalla haluamansa tukisumman AKYSin Palestiina-tilille FI95 8000 1300 9905 05 viitenummerolla 3214.

Keräyslupa RA/2020/1032 (Poliisihallitus 28.8.2020). Kiitos lahjoituksesta, apu menee perille.

Ilona Junka
AKYSin puheenjohtaja.

Morenan saama äänisaalis oli lähes 16,8 miljoonaa ja prosenttiosuus oli 34,1, vihreiden taas 5,4 ja PT:n 3,25. MC sai annetuista äänistä lähes tasan seitsemän prosenttia. Oikeiston puolella PAN sai 18,2 ja PRI 17,7, sekä PRD 3,6 prosenttia annetuista äänistä. Vasemmiston yhteen laskettu kannatus oli siis 42,75 ja oikeiston 39,5 prosenttia. Suomalaisittain vastaava vaalitalanne olisi sellainen, että kokoomus, keskusta ja persut olisivat liittoutuneet demareita, vihreitä ja vasareita vastaan. Silti se ei riittänyt niiden enemmistöön, jota ne kukaan keinoin tavoittelivat saadakseen haltuunsa kongressin harjoittaman budjettivallan.

Historiallisen materialismin perusteista (7/1)

KÄ:n numerosta 5/19 olemme julkaisseet artikkelisarjaa, joka muodostaa pohjan aineistoksi historiallisen materialismin perusteiden opiskeluun. Kirjoitukset perustuvat Kommunistien liiton ja DSL:n "Marxilaisen pyhäkoulun ja -lauantaiin alustuksiin." KÄ5/19 ingressissä sanoimme työväenliikkeen hajaannuksen yhdeksi perussyiksi, että meiltä puuttuu yhtenäinen suunta luova tieteellinen maailmankatsomus. Marxilaista maailmankatsomusta ei ole päivitetty vastaamaan tieteen uusiin saavutuksiin. KÄ 3/18 artikkelissa "On palattava Marxiin ja Leniniin" torjuimme väitteet, että materialistinen historiankäsitys olisi marxilaisuudelle vieras näkökanta. Tarvitsemme dialektisen- ja historiallisen materialismin opintoaineiston, jossa huomioidaan tieteen saavutukset ja osoitetaan tieteellisen maailmankatsomuksen merkitys työkansalle. Nyt olemme julkaisseet luonnokset historiallisen materialismin perusteiden kuuteen (6) ensimmäiseen lukuun. Oheinen kirjoitus on kapitalistista yhteiskuntamuodostumaa käsittelevän 7. luvun ensimmäinen osa: kapitalistisen tavaratuotannon perusteet ja kapitalismin muotoutuminen. KÄ:n seuraavassa numerossa 5/2021 käsittelemme kapitalismin Imperialistista-, globaalia- ja uusliberalistista vaihetta.

7. Kapitalistinen tuotantotapa [osa 1]

7.1 Feodalismien rappio ja kapitalististen tuotantosuhteiden syntyminen

Feodalistisen yhteiskunnan sisällä käytiin lukuisia talonpoikaissotia, joihin talonpojat ryhtyivät feodalistisen sorron vastustamiseksi. Porvaristo muodostui jo varhain feodalismien sisällä valtaa tavoittelevaksi luokaksi. Tuotantovoimien määrällinen kehitys merkitsi sitä, että ensin käsityöläiset erosivat omaksi ryhmäkseen. Tämän jälkeen käsityöläiset kaupan ja käsityötuotannon kasvun seurauksena vaativat ja saivat riippumattomuuden feodaalisista rajoituksista ja saattoivat harjoittaa itsenäisesti ammattiaan. Tuotannon muuttuessa teollisuusmaiseksi manufaktuuri tuotannoksi porvaristo tuki kuninkaan keskusvallan kasvua. Porvaristo myös tuki merkantilistista talouspolitiikkaa, jossa suositettiin oman maan tuotannon kehittämistä ja asetettiin esteitä tavaroiden tuonnille. Tämän politiikan tuloksena syntyivät kansallisvaltiot. Porvaristo osallistui politiikkaan, joka tuki näitä päämääriä ja porvaristo myös tuki sotia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Poliittikkansa tueksi porvaristo usein sai myös maaorjatalonpoikaiston, joka taisteli porvariston puolella.

7.2 Tavaratuotanto ja arvolaki

Tuotantovoimien kehitys feodalistisen yhteiskunnan sisällä johti ennen kaikkea porvariston ja käsityöläisten johtaman tavaratuotannon kehitykseen, jossa feodalistisella tuotantotavalla ei ollut osuutta. Tavara on markkinoilla myytäväksi tarkoitettu tuote. Tavaratuotannon kehittyessä yhteiskunnassa feodaalitaalisto piti kuitenkin kiinni vallastaan. Feodalistiset tuotantosuhteet kävivät lopuksi niin suureksi tuotantovoimien kehityksen esteeksi, että kapitalisti-

luokka (porvaristo) syrjäytti kokonaan feodaalit vallasta.

Sen, miten feodalistiset tuotantosuhteet muuttuivat tuotantovoimien kehityksen esteeksi, selvitti Marx pääomassaan. Siinä vaiheessa, kun tuotteita alettiin joukkomitassa tuottaa tavaraksi myyntiä varten, kun kapitalistit perustivat suuria manufaktuureja sekä koneellisia tehtaita ja siirryttiin tavaratalouteen, sai yhteiskunnassa ns. arvolaki yhä suuremman merkityksen. Tavara on myytäväksi tarkoitettu tuote ja Marx toteaa selvittämässään arvolaissa, että tavaran arvo (hinta) markkinoilla määräytyy sen mukaan, miten paljon sen tuottamiseen käytetään keskimäärin työtä. Nyt sellainen kapitalisti, joka kykenee tuottamaan tavaran myyntiin pienemmällä työajalla ja pienemmin kustannuksin, kuin mihin muut tuottajat sillä hetkellä keskimäärin kykenevät, saa tuotteestaan myydessään sillä hetkellä vallitsevalla hinnalla enemmän voittoa, kuin muut tuottajat. Ylimääräistä voittoa kapitalisti saa niin pitkään, kunnes muutkin kapitalistit omaksuvat samat menetelmät tuotannossa. Näin arvolaki johtaa kapitalistien keskinäiseen kilpailuun, joka muodostuu kapitalistisen tuotannon keskeiseksi laiksi. Tämä tavaran arvoon perustuva kilpailu edellyttää kuitenkin, että kapitalistien tulee voida käydä "vapaasti" kauppaa ja keskinäistä kilpailua. Tällaisen kilpailun vallitessa myös työntekijän, joka kapitalistisessa tuotantolaitoksessa tekee työtä, on oltava täysin vapaa liikkumaan ja menemään minne haluaa, että kapitalisti voi aina halutessaan palkata työvoimaa mahdollisimman halvalla.

Kapitalistisessa kilpailutaloudessa työvoima muuttuu tavaraksi. Feodalistisessa yhteiskunnassa ihminen oli sidottu maahan, eikä voinut liikkua oman tahtonsa mu-

kaan. Näin kilpailua ja samalla tuotantovoimien kehitystä rajoittivat feodalistiset tuotantosuhteet. Tämän vuoksi kapitalistinen teollisuus ei voinut kehittyä, ellei feodaalisia rajoituksia purettu.

Aiemmin porvarien tavoitteet olivat johtaneet suurten kansallisvaltioiden syntymiseen. Loppuvaiheessa porvarillinen vallankumous johti koko feodaalilaitoksen romuttamiseen ja maaorjuuden lakkauttamiseen ja feodaalisten etuoikeuksien mitätöimiseen ja kapitalistisen yhteiskunnan muodostamiseen. Näissä porvarillisissa vallankumouksissa kapitalistiluokkaa auttoivat ennen kaikkea maattomat feodaalitalonpojat sekä kaupunkien tehdastyöläiset. Näin kapitalismi oli laadullinen muutos siinä tuotantovoimien ja tuotantosuhteiden määrällisessä kehityksessä, joka tapahtui feodaalisen tuotantotavan sisällä. Kapitalistinen tuotantotapa syntyi ratkaisuna niihin ristiriitoihin, joihin feodaalisyhteiskunta määrällisen kehityksen myötä yhä enenevässä määrin törmäsi.

7.3 Kapitalistisen tuotantotavan edellytykset

Kapitalistisen tuotantotavan edellytykset ovat: (1) Riittävän suuri määrä henkilökohtaisesta riippuvuudesta ja tuotantovälineistä vapaita työläisiä; (2) Riittävän suuret rahapääomat keskittyneinä suurten tuotantolaitosten perustamista varten; ja (3) Riittävän laajat markkinat tavaran myyntiä varten. Nämä edellytykset syntyivät feodaalisen tuotantotavan sisällä. Tätä prosessia Marx kutsuu alkuperäiseksi kasautumiseksi.

Kapitalistisen tuotantotavan edellytykset syntyivät ensiksi Italiassa. Maaorjuus lakkautettiin, talonpojat vapautettiin feodaalisesta riippuvuudesta ja samalla tärkeimmistä tuotantovälineistä, maasta. Maansa menettäneet talonpojat olivat pakotettuja siirtymään kaupunkiin ja muodostivat runsaslukuisen proletariaatin. Samaan aikaan käytiin laajaa kansainvälistä kauppaa. Nämä seikat vaikuttivat manufaktuuri tuotannon kehittymiseen 1300-luvulta lähtien. Italian tuotanto kuitenkin taantui kauppareittien siirryttyä Välimereltä Atlantille.

Kapitalismin kehitys puhtaimmassa muodossa näkyy Englannin historiassa. Palkkatyöläisiä alettiin käyttää jo 1200- ja 1300-luvulla, mutta pääosin maataloudessa. Palkkatyöläisten joukon muodostivat vapautetuista maaorjista ja omaisuutensa menettäneistä, aiemmin itsenäisistä talonpojista. Palkkatyöläisten osuus kasvoi jatkuvasti ja lisääntyi erityisesti 1300-luvulla maaorjuuden häviämisen jälkeen.

Itsenäiset talonpojat olivat kuitenkin vallitsevana Englannissa, mikä merkitsi sitä, että manufaktuurien laajentumiselle välttämätöntä vapaata palkkatyöväestöä ei ollut riittävästi, eikä ollut myöskään riittävän laajoja kotimarkkinoita, sillä talonpoikaisto oli pääosin omavaraista.

Ulkomaan markkinat laajenivat ja vallitsevasta tilanteesta muodostui kehityksen jarru. Pääomien kasautuminen ja vapaan palkkatyöväestön muodostuminen oli liian hidasta tuotantovoimien tarpeisiin. Porvaristo korjasi tilanteen anastamalla pientuottajien tuotantovälineet väkivalloin keskittäen ne

porvariston haltuun pääomaksi.

Alkuperäinen kasaantuminen on tapahtunut kaikilla varsinkin häikäilemättömällä tavalla. Pientuottajat on erotettu tuotantovälineistään ja tuotantovälineet on keskitetty harvojen käsiin pääomaksi. Tämä vaihe edeltää kaikilla varsinaista kapitalistista riistoa ja kasaantumista. Alkuperäinen kasaantuminen muodostaa kapitalistisen tuotantotavan esihistorian. (Ks. lisätietoja Marxin Pääoma osa I.)

7.4 Vapaan proletariaatin luominen

Kuten todettiin, Englannissa väestö oli pääosin itsenäisiä viljelijöitä vielä 1400-luvulla. Vuosisadan loppupuolella palkkatyöläisten määrä alkoi kasvaa ja heidän asemansa heikentyä työvoiman tarjonnan lisääntymisessä.

Ensimmäinen suuri palkkatyöläisten lisäys tapahtui, kun lääninherrojen palveluskunnat hajoettiin tavaroiden vaihdon lisääntymisessä. Enää ei ollut tarvetta suurilukuiselle palveluskunnalle. Tämän jälkeen alkoi talonpoikien maiden anastaminen jatkuen 1800-luvun alkupuolelle saakka. Alkusuysäys tälle kehitykselle oli Flanderin villamanufaktuurien kehittymisestä aiheutunut villan hinnan kohoaminen. Tätä varten tarvittiin villaa ja Englannin uusi aatelisto ryhtyi laajentamaan lampaiden kasvatusa. Pientalonpojilta varastettiin viljelysmaat ja ennen kaikkea yhteismaat otettiin lammaslaitumiksi. Samalla yhteismailla sijainneet talonpoikain asunnot ja kokonaiset kylät hävitettiin.

Toinen vaihe talonpojiston pakkoluovuttamisessa tapahtui 1500-luvulla uskonpuhdistuksen ja sitä seuranneen kirkon omaisuuden varastamisen yhteydessä. Noin kolmannes maasta kuului kirkolle ja luostareille. Uskonpuhdistuksen aikana kirkolta anastetut maat luovutettiin ja myytiin pilkkahinnalla kehnottelijoille ja kuninkaan suosikeille ja kapitalistisille maanvuokraajille. Maita perinnöllisen käyttöoikeuden nojalla viljelleet talonpojat häädettiin.

1600-luvun jälkipuoliskolla Stuartien valtaan paluun ja ns. mainion vallankumouksen myötä feodaalinen maanomistus-oikeus muutettiin yksityisomistus-oikeudeksi, mikä mahdollisti maan vapaan oston ja myynnin ja purki maahan liittyneet rasitukset. Myös tämän myötä proletariaatti lisääntyi.

Vuosina 1750-1810 säädettiin parlamentissa yli 2900 lakia yhteismaiden aitauksesta, minkä johdosta vielä talonpoikain käytössä olleet maat liitettiin suurtiloihin. 1800-luvulla toimeenpantiin vielä maatilojen "puhdistus", jossa suurtilojen liepeillä asuneiden pientalonpoikien maat liitettiin suurtiloihin. Näiden toimenpiteiden myötä itsenäinen talonpoikaisto oli lopullisesti tuhottu ja kehittyvälle teollisuudelle oli tarjolla runsaasti edullista työvoimaa.

Alkuperäisellä kasaantumisella Marx tarkoitti niitä keinoja, joilla kapitalistiseen tuotantoon hankittiin alkuun pääomia ja työvoimaa. Keskeisiä keinoja olivat siirtomaiden ryöstö, orjakauppa, merirosvous sekä talonpoikien maiden ryöstö yms. 400 vuoden aikana Amerikan mantereelle laivattiin Afrikasta 12 miljoonaa orjaa. Kuva: Orjuuden muistomerkki Senegalissa.

Kuten aiemmin todettiin, samankaltainen kehitys toteutui monissa muissakin maissa. Suomessa suurteollisuus alkoi kehittyä voimakkaasti vasta 1800-luvun loppupuolella. Maatalouden kehitystaso oli alhainen ja maaseudulla oli jo tuolloin paljon suhteellista liikkävää väestöä. Liikkävää väestöä lisääntymistä rajoittivat uusien torppien perustaminen sekä kaupunkiin muuttoa palkollislainsäädäntö. Nuoresta raivattiin kuitenkin 1850-luvulta lähtien.

1860-luvun katovuodet ajoivat liikkeelle maaseudun tilantonta väestöä ja talonpoikiakin. Samaan aikaan nouseva metsäteollisuus käytti hyväkseen talonpoikien tietämättömyyttä ja sai haltuunsa puoli-ilmaiseksi metsät ja usein koko tilan. Myös tavaran vaihdon kehittyminen teki työttömäksi itsenäisiä talonpoikia. Tuotteita voitiin ostaa vain rahalla eikä sen saaminen ollut helppoa. Myöskin verojen maksu kävi usein ylivoimaiseksi. Samalla viinan kotipolito, joka oli merkittävä tulonlähde maaseudulla, kiellettiin 1866. Tämä kehitys lisäsi tilojen siirtymistä tukkiyhtiöiden haltuun. Savossa ja Pohjois-Karjalassa kaskiviljelyn vaihtuminen peltoviljelykseen karkotti runsaasti maata väestöä teollisuusseuduille.

Tällä tavalla muodostui kaikkialla kapitalistisen suurteollisuuden tarvitsema palkkatyöläisten luokka etupäässä talonpoikien tuotantovälineiden pakkoluovuttamisen kautta. Itsenäisyytensä menettäneet talonpojat ja käsityöläiset eivät kuitenkaan alistuneet kapitalistiseen riistoon ja työkuriin vapaaehtoisesti.

Yhteiskunta opetti työväestön työkuriin säätämällä lainsäädäntöä kuten irtolaislakeja, joiden avulla työläiset pakotettiin työhön kapitalistisiin manufaktuureihin huonoilla työehdoilla. Irtolaislainsäädännön nojalla teloitettiin esimerkiksi Englannissa vuosina 1509-1547 72 000 henkilöä.

Työvoiman tarjonta oli kapitalistisen tuotannon alkupuolella vähäistä kysyntään nähden ja tuotantoa voitiin laajentaa huonon koneellistamisasteen vuoksi vain työläisten määrää lisäämällä. Tämä johti aika-ajoin työpalkan kohoamiseen. Vapaan työväestön määrän lisääntyessä tilanne muuttui. Ryhdyttiin säätämään lakeja, joilla pidennettiin työpäivää ja alennettiin työpalkkaa. Esim. Englannissa määrättiin vuosina 1349 ja 1360

Feodalistisessa yhteiskunnassa syntyi "kapitalismin airueina" talonpoikaissotia maaorjuutta ja feodalistista sortoa vastaan. Ranskassa käytiin 16. vuosisadalla "Jacquerie"-sotaa. Englannissa puhkesi 14. vuosisadalla Wat Tylerin kapina. Saksassa käytiin 16. vuosisadalla Thomas Munzerin johtama talonpoikaissota. Venäjällä käytiin 17. vuosisadalla mm. Stepan Razinin johtama sota, jossa pyrittiin maaorjuuden lakkauttamiseen. Myös Ruotsissa Suomen alueella käytiin oma talonpoikaissota, Nuijasota. Kuva: Vasili Surikovin näkemys Stepan Razinista.

Kolmekymmentä vuotta Janajevin poikkeustilakomiteasta

On tullut kuluneeksi jo kolmekymmentä vuotta "elokuun vallankaappauksen" päättymisestä ja salaliittolaisten kunniantomasta antautumisesta salaliitosta muka kärsineelle Mihail Gorbatshoville. Vaikka nuo tapahtumat olivat huomattavalla tavalla farssia, niiden tulos oli hyvinkin vakava. Todellinen valta maassa siirtyi "demokraattisten voimien" käsiin, joita nykyään nimitetään liberaaleiksi. Valtiovallan kaappaus toteutui, mutta se ei tapahtunut silloin, kun ilmoitettiin valtiollisen poikkeustilakomitean perustamisesta, vaan sen jälkeen, kun kyseinen komitea kärsi tappion. Nimenomaan siitä hetkestä lähtien rappeutuneen puolueen ja valtiollisen vallan nomenklatuurin huippukerros alkoi toteuttaa perestroikan tunnusmateriaalia siirtymistä kapitalismiin ja tapahtui siirtyminen avoimeen kapitalismiin palauttamisen vaiheeseen.

Sankareita vai kiipijöitä

Jotkut pitävät nykyään poikkeustilakomitean jäseniä melkein sankareina, toiset ällöttävinä kiipijöinä, jotka olivat valmiita hukuttamaan maansa vereen omien virkojensa säilyttämiseksi. Todellisuudessa komitean jäsenet eivät olleet tuollaisia ihmisiä. Antaen tunnustus heidän yritykselleen pysäyttää valtion hajoaminen on samalla kuitenkin todettava poikkeustilakomitean jäsenten toimineen harvinaisen epävarmasti ja tehottomasti sekä pyrkineen ratkaisemaan tärkeitä yhteiskunnallisia ongelmia ilman kansanjoukkojen minkäänlaista osallistumista.

Koska poikkeustilakomitean jäsenten enemmistö oli samaa mieltä Gorbatshovin kanssa markkinatalouteen eli kapitalismiin siirtymisen välttämättömyydestä, niin kukaan heistä ei uskaltanut tekemään julkista pesäeroa perestroikan aloittajan kanssa. Kaiken muun lisäksi poikkeustilakomitea perustettiin kaikesta päätellen vain sitä varten, että Gorbatsov voitaisiin pakkota päätäväisempiin toimiin tai jopa hänen suostumuksellaan toteuttamaan demokratian vastaisia

toimia vieraiden käsillä. Tämä seikka auttaa myös paremmin ymmärtämään vallan kaappaajien selittämättömän arkailun, heidän turhaan odotellessa presidentin liittymistä heihin. Nämä henkilöt eivät pyrkineet todellisuudessa syöksemään presidenttiä vallasta.

Tavoilleen uskollisena Gorbatshov pyrki vain odottelemaan tilanteen kehittymistä ja istumaan samanaikaisesti kahdella tuolilla. Kuten tapahtumien osanottajien muistelmista selviää, hän ei antanut suoranaista tukea salaliittolaisille, jotka päivää ennen sitä pyysivät, mutta ei myöskään asettunut vastustamaan heitä. Hän itse oli kullemmalomaalla ja muut saivat toimia niin kuin katsoivat tarpeelliseksi.

Olisiko poikkeustilakomitean menestys ollut mahdollista

Olisiko poikkeustilakomitean menestys ollut mahdollista, jos sen jäsenet olisivat toimineet välittämättä vararikon kokeneesta presidentistä? Luulen, että olisi. Tilanne maassa 19. elokuuta 1991 oli kriittinen, muttei toivoton. Vaikka hallintojärjestelmä rytsikin liitoksesta, niin siitä huolimatta se vielä toimi. Samoin toimi

Gorbatshovin uudistusten perusteellisesti heikentämä maan talous. Talouden romahdus tapahtui myöhemmin, Jeltsinin hallinnon aikana. Poikkeustilakomitean julistama ohjelma oli enemmän julistuksellinen, mutta kokonaisuudessaan kuitenkin realistinen ja sen toteuttaminen olisi voinut huomattavasti parantaa maan tilannetta.

Samalla olisi voitu pelastaa myös SNTL, koska nationalistit pelästyivät välittömästi. Poikkeustilakomitealle antoi tukensa jopa neuvostovallan avoin vastustaja, Gruusin silloinen presidentti Zviad Gamsahurdija, joka oli jo ehtinyt julistaa maansa itsenäiseksi. Silloinen tilanne kokonaisuudessaan huomioonottaen oli olemassa vielä objektiivisia edellytyksiä kumota gorbatshovilaisuus. Mutta toisaalta siihen ei enää ilmeisesti ollut subjektiivisia edellytyksiä.

Luulen, ettei Gorbatshov turhaan esittänyt Janajevia varapresidentiksi, joka oli kelvoton johtaja ja joka lisäksi sairasti alkoholismia. Gorbatshov ei halunnut itselleen kilpailijoita. Surullisen kuuluisassa lehdistötilaisuudessa Janajevin kädet vapisivat joko pelosta tai krapulasta. Joka tapauksessa poikkeustilakomitean nimellinen johtaja oli täysin kyvytön mihinkään päättäväisiin toimiin. Itse asiassa salaliittolaisilla ei ollutkaan mitään konkreettista suunnitelmaa, oli vain julistuksia.

En lähde tällä kertaa tutkiskellemaan, mitä siinä tilanteessa olisi pitänyt tehdä ja mitä ei. Totean vain sen tosiasian, että kaappauksen ensimmäisenä päivänä koko turvallisuuskoneisto oli täysin hallinnassa, mutta esimerkiksi käskyä Jeltsinin pidättämisestä, jota lähtöasemis-

sa olleet erikoisjoukot odottivat, ei koskaan tullut. Huomattuaan komitean toimeentuloa tilanteessa laajat kansanjoukot vaativat "demokratiaa" ja myös turvallisuuskoneiston edustajat päättivät siirtyä Venäjän laillisen johtajan presidentti Boris Jeltsinin puolelle.

Historian käännekohdissa asioiden kohtalon ratkaisee aktiivinen enemmistö

Ulkomaalaiset toverit kyselevät minulta usein, miksei kukaan asettunut tukemaan poikkeustilakomiteaa. Jotkut ovat jopa sitä mieltä, että "demokraatit" nauttivat tuolloin väestön enemmistön tukea. Mutta tosiasiaa tilanne oli toinen. Väestön enemmistö ei tukenut "demokraatteja" ja maaseudulla tervehdittiin lämpimästi Gorbatshovin virasta poistamista. Mutta kuten tiedetään, historian käännekohdissa asioiden kohtalon ratkaisee ei lasukuopillinen vaan aktiivinen enemmistö. Vastavallankumouksen puolella oli riittävän laajat aktiiviset joukot, jotka myös asettuivat puolustamaan "ihanteitaan", kun toisaalta NKPN keskuskomitean vt. pääsihteerin Oleg Sheinin kehoitti joukkoja rauhallisuuteen.

Tuolloin edelliset kolmekymmentä vuotta eivät olleet opettaneet mitään NKPN johtoon kuuluville tovereille. Luin aivan hiljattain Moskovan entisen puoluejohtajan haastattelun, jossa hän vastasi lehdimiehen suoraan kysymykseen, että siinä tilanteessa kommunisteja ei saanut missään tapauksessa laittaa

liikekannalle, koska se olisi saattanut johtaa yhteenottoihin. Näin olen, olivatpa poikkeustilakomitean jäsenten subjektiiviset aiheet mitkä tahansa, niin tosiasiaa ne vain auttoivat niitä, jotka olivat heitä paljastamassa. Vastavallankumouksellisen vallankaappauksen jälkeiset vuodet ovat traagisimpia vaiheita Venäjän ja muiden entisten neuvostotasavaltojen historiassa. Köyhyys, rikollisten mielivalta ja paikalliset sisällissodat veivät satojen tuhansien ihmisten hengen. Tämä on juuri se hinta, jonka neuvostokansa joutui maksamaan "uudistajien" toimista.

Historia ei tunnusta mitään jossitteluja ja sen kulkua ei voida kääntää taaksepäin. Toimikoot traagiset vuoden 1991 tapahtumat välttämättömänä opetuksena kommunisteille ja kaikille vasemmistovoimille, joka auttaa heitä saavuttamaan voiton tulevissa taisteluissa.

**Sergei Skvortsov
NKPN keskuskomitean ensimmäinen (pää-) sihteer
01.09.2021**

Kommunistit ja Venäjän vaalit

Jatkoa sivulta 16

tullaan vaalien jälkeen hyödyntämään ja pitämään kiinni siinä olevista tavoitteista.

Melnikov ja VFKP

Tiedonantajassa (8/2021) haastateltu VFKP:n varapuheenjohtaja **Ivan Melnikov** hyökkäsi kovin sanoin vaaleissa mukana olevaa Venäjän kommunistit-puoluetta vastaan ja sanoi sen olevan keräämässä vain VFKP:itä ääniä pois. Melnikov lisäsi vielä, että Venäjällä esiintyvät muut "kommunistiset ryhmät" eivät ole todellisuudessa kommunistisia, kuten VFKP. Voi olla ymmärrettävää, että suurimman kommunistisen puolueen varapuheenjohtajaa ei ole koskaan kiinnostanut pienempien puolueiden asiat tai olemassaolo. Todellisuudessa Venäjällä on kaikkiaan kahdeksan puoluetta, joiden nimessä esiintyy "kommunistinen" - tai "kommunistit" -määritelmä. Näiden lisäksi on muutamia sellaisia puolueita, joiden nimissä eivät edellä mainitut määritelmät näy, mutta niiden julkaisuista ilmenee kuitenkin, että ne toimivat marxilais-leniniläiseltä pohjalta. Ei ole tietenkään mikään hieno asia, että puolueita on näin paljon, mutta tilanne on nyt se, mikä on. Ehkä kamppailun kuluessa yhteisiä linjoja ja tulkintoja alkaa löytyä. Osa näistä pienemmistä puolueista on liittoutunut keskenään.

Melnikov kertoo haastattelussaan, että VFKP:n ehdokaslis-

toilla on mukana myös aktiiveja Vasen rintama- ja Liike uuden sosialismin puolesta-järjestöistä. Sitä hän ei mainitse, että myös nämä järjestöt pitävät itseään, ainakin jollain tavalla, kommunistisina puolueina. Esimerkiksi Vasen rintama-järjestön puheenjohtaja **Sergej Udaltsov** oli aiemmin perustamassa edellä mainittua ROT Front-työväenrintamaa yhdessä Venäjän kommunistisen työväenpuolueen kanssa.

Myös VFKP:stä on mielipiteitä muiden kommunististen puolueiden piirissä. Monet niistä eivät pidä zjuganovilaisia varsinaisesti marxilais-leniniläisenä, kommunistisena puolueena, vaan VFKP:stä on esiintynyt monenlaisia muita luonnehdintoja. Neuvostoliiton kommunistisen puolueen, NKPN:n, pääsihteerin **Sergej Skvortsov** kuvaili Zjuganovin puoluetta aikoinaan, ei kommunistiseksi, vaan "vasemmistopatriottiseksi".

Venäjän kommunistit-puolue, VK

Puolueen perusti muutama vuosi sitten VFKP:stä eronnut ryhmä, joka ei ollut tyytyväinen VFKP:n harjoittamaan konsensus- ja reformipolitiikkaan. VK osallistui myös vuoden 2018 presidentinvaaleihin, joissa sen puheenjohtaja Maksim Suraikin sai noin 500 000 äänen kannatuksen. Tästäkin huolimatta puolueella on työn takana, jos se aikoo ylittää tulevissa duuman vaaleissa vaadittavan viiden prosentin äänikynnyk-

sen. Sillä on myös sosialistinen vaali-ohjelma. Jos VK pääsee parlamenttiin, niin sitten on sillekin edessään esittämiensä tavoitteiden puolesta toimiminen.

Lopuksi

Venäjän Federaation kommunistisen puolue saattaa hieman parantaa asemaansa vaalien tuloksena. Venäjän kommunistit-puolueella on vaikeuksia äänikynnyksen kanssa. Kommunistinen työväenpuolue ei päässyt edes mukaan vaaleihin. Kaiken kaikkiaan kommunistien asemat vaalien suhteen eivät näytä kovinkaan lupaavilta. Vaaleja tulee ja vaaleja menee. Työväenluokan historiallinen tehtävä säilyy kuitenkin muuttomattomana. Kommunistisilla puolueilla riittää edelleenkin tehtävää työläisten valistamisessa ja luokkatietoisuuden kohottamisessa.

**Jaakko Ahvola
3.9.2021**

Lähteitä:

-VFKP:n sivut ja äänenkannattaja Pravda-Totuus-lehti.
-VKTP:n sivut ja äänenkannattaja Trudovaja Rossija-Työtätekevä Venäjä-lehti.
-Venäjän työväenpuolueen lehdi Moskovskij Rabotshij-Moskovan työläinen.
-VK:n varapuheenjohtaja Sergej Malinkovitshin sivut.
-NKPN:n pääsihteerin Sergej Skvortsov:n sivut.
-Tiedonantaja-lehti 8/2021.
-Wikipedia-artikkeli "Venäjän lainsäädäntövaalit 2021".

Kirje Japanin pääministerille

Japanin antautumisen toisessa maailmansodassa vuosipäivän yhteydessä Venäjän alueellisen eheyden suojelukomitean puheenjohtaja, Neuvostoliiton kommunistisen puolueen keskuskomitean ensimmäinen sihteerin Sergei Skvortsov ja Venäjän alueellisen eheyden suojelukomitean varapuheenjohtaja, Kolmas voima -liittouman toimeenpanevan komitean puheenjohtaja Igor Skurlatov välittävät Japanin suurlähetystön kautta maan pääministerille osoitetun kirjeen, jonka teksti on alla:

Japanin pääministerille herra Yoshihide Sugalle

Arvoisa herra pääministeri!

Tänään vietetään Japanin ehdottoman antautumisen vuosipäivää. Toisessa maailmansodassa se toimi hyökkääjänä. Kuten tiedetään, YK:n peruskirjan 107 artiklan mukaisesti yksi valtion vastuunotto hyökkäyksestä on sen alueen osan erottaminen siitä, ja toisen maailmansodan seurauksena Japani täysin oikeudenmukaisesti menetti Kurilien saaret ja Etelä-Sahalinin.

Sodan jälkeisinä vuosina Japanin johto näytti olevan valmis hyväksymään tämän tosiasian, mutta esitti sitten vaatimuksia Kurilien eteläosan suhteen. Viime vuosikymmeninä maamme aseman heikkeneminen, niin sanottu perestroika ja uudistukset sekä peräkkäisten Venäjän johtajien selittämätön joustavuus sallivat elvyttää loppuun käsitellyttä näyttäneen aluekysymyksen. Siitä huolimatta Venäjän kansalaispiirit torjuvat ehdottomasti alueemme minkä tahansa osan siirtämisen.

Kehotamme Japanin johtoa luopumaan illuusioista ja rakentamaan suhteita Venäjään todellisuuden pohjalta. Venäjän kansa vastustaa alueellisia myönnytyksiä eikä salli niiden tekemistä. Molempia osapuolia hyödyttävä rauha ja ystävyys on mahdotonta ilman totuutta ja vilpittömyyttä, ilman 1900-luvun historian traagisten sivujen kunnioittamista, joita on erittäin vaarallista kirjoittaa uudelleen.

Todellinen rauha syntyy vasta, kun yritykset muuttaa sodan lopputulokset poliittisen manipuloinnin avulla lakkaavat. Tällaista rauhaa toivomme vilpittömästi Japanille.

Moskova, 2. syyskuuta 2021

Sergei Skvortsov, Venäjän alueellisen eheyden suojelukomitean puheenjohtaja, Neuvostoliiton kommunistisen puolueen keskuskomitean ensimmäinen sihteerin

Igor Skurlatov, Venäjän alueellisen eheyden suojelukomitean varapuheenjohtaja, Kolmas voima -liittouman toimeenpanevan komitean puheenjohtaja

Tukea Kansanäänelle

Esko Rintala 90 e, Reino Velling 21 e, Jartsev 10 e, Heikki Männikkö 38 e, Kai Kontturi 50 e, Espoon Leipäpappi 5 e, Kalevi Wahrman 10 e, Kaija Siippainen 10 e, Wanha Seppä 5 e, Tarja Männikkö 38 e ja Viljo Heikkinen 20 e.

Op FI08 5541 1420 0279 66
Keräyslupa: RA/2020/1128 24.9.2020

Julkiset keskustelufoorumimme FB:ssa:

Suomen Työväenpuolue FB

Ryhmä keskittyy mm. yhteiskunnalliseen keskusteluun, luokkatietoisuuden edistämiseen, ay-liikkeen, puoluepolitiikan, rauhantyyntöön, globalisaation ja ulkopoliittikan kysymyksiin.

Kansanrintama- vaihtoehto uusliberalismille FB

Ryhmän tavoite on kehittää vaihtoehto nykyiselle kovalle markkinavoimien yhteiskuntapolitiikalle ja toteuttaa yhteiskunnallinen muutos Suomessa. Keskusteluun kuuluu laajasti politiikka ja yhteiskunnalliset asiat erilaisella informaatiolla.

Näissä ryhmissä sallitaan ja on toivottavaa keskustelu marxilaisen yhteiskuntatieteen lähtökohdista. Linkitettäessä näihin ryhmiin artikkeleita on toivottavaa lisätä oma kommentti ja lähde. Noudatetaan nettietikettiä. Rasistinen ja fasistinen materiaali poistetaan.

Afganistan uutisissa

Kauan kestänyt Afganistanin miehitys näyttää päättyneen. Uskonnollisen Talebanin tulevaa toimintaa pelätään. Julmuuksia ennakoitaan ja uutisoitaan laajasti. Millaiseksi se tulee osoittautumaan? Voiko sitä verrata runsas sata vuotta sitten Suomen tapahtumiin ja Suojeluskuntien toimintaan?

Valtakuntien koko ja asukasmäärät ovat erilaisia, joten rinnastetaan entisiä tai mahdollisia tulevia tekoja prosenttilukuina. Suomessa vankileireihin koottiin 1918 kaksi prosenttia kansasta. Teloitta-

malla ja nälkään näännyttämällä heistä kuoli pian kolmasosa.

Afganistanissa samat luovut merkittävät 900 000 ihmistä leireissä ja 300 000 kuollutta saman vuoden aikana. Aika näyttää millaisiin saavutuksiin Taleban ehtii.

Miten käy "jultmien" Talebanien ja "sivistysvaltio" Suomen vertailussa.

Unto Kiiskinen
tietokirjailija
Jokioinen

Historiallisen materialismin perusteista (7/1)

Jatkaa sivulta 15

verstasta. Yleiskustannukset tavara-rykköä kohti ovat pienemmät, raaka-aineet tukkuostoina halvemmät, työn tuottavuus suurempi ja myyntimahdollisuudet paremmat. Yhteistyö on toki ollut käytössä aiemminkin, mutta sen merkitys on kapitalismia edeltäneissä tuotantotavoissa ollut toisarvoinen.

7.8 Työnjako ja manufaktuuri

Kapitalistisen kehityksen seuraavaan vaiheeseen manufaktuuri-teollisuuteen siirtyminen tapahtui 1500- ja 1600-luvuilla löytöretkien jälkeen. Sisäisten markkinoiden ahtaus muodostui kapitalistisen kehityksen esteeksi, sillä tavarantuotanto teollisuudessa kehittyi nopeammin kuin maataloudessa, jossa feodaaliset tuotantosuhteet hidastivat vaihdon kehitystä.

Löytöretkien tarkoitus oli tuohon aikaan ensisijaisesti noiden alueiden väestön keräämisen rikkauksien anastaminen. Tavartalouden ansioista kullalla voitiin hankkia kaikkia muita tavaroita. Uusien maiden löytäminen laajensi ulkomaankauppaa, mutta se joudutti myös kotimaan rahatalouden kehitystä. Euroopassa tämä näkyi ennen kaikkea Espanjan, Portugalin, Hollannin ja Englannin kehittymisenä ja vastaavasti Välimerenalueen maiden taantumisenä. Löytöretket antoivat siis voimakkaan sysäyksen kapitalististen suhteiden kehitykselle.

Vähitellen kapitalistit huoma-

sivat, että parhaimmat tulokset yhteistyössä saavutetaan, kun pannaan toimeen työnjako. Syntyivät ns. manufaktuurit. Järjestelmällinen työnjako sai aikaan työn tuottavuuden huomattavan nousun. Tuotantokustannukset alenivat, jolloin ne pystyivät kilpailemaan toisaalta pientuotannon kanssa, mutta myös sellaisten kapitalististen tuotantolaitosten kanssa, joissa ei ollut työnjakoa. Tämä kaikki joudutti pientuotannon rappeutumista, teollisuus-pääoman voimistumista ja palkkatyöläisten käytön lisääntymistä.

Manufaktuureita syntyi kahdella tavalla. Samaan tuotantolaitokseen koottiin joukko erilaisten ammattien harjoittajia tai saman alan käsityöläiset voitiin yhdistää samaan verstaaseen, jossa sitten toimeenpantiin työnjako. Työnjaon myötä työn tuote ei ollut enää yksittäisen työläisen vaan kollektiivien työn tulosta. Se oli muuttunut yhteiskunnalliseksi tuotteeksi.

Työnjako mahdollisti myös tuotantovälineiden kehittymisen. Työkalut yksinkertaistuivat ja erikoistuivat ja tämä loi perustan koneiden kehittämiselle. Manufaktuurit eivät kuitenkaan pystyneet lopullisesti voittamaan pientuotantoa, sillä manufaktuuriuotannonkin perusta oli käsityössä.

Työläisten asema heikkeni manufaktuuriuotantoon siirryttyä. Työnjaon seurauksena työläiset joutuivat tekemään yksitoikkoisia sarjoja. Samalla työläisten riippuvuus kapitalisteista kasvoi, koska heidän ammatitaitonsa kapeni.

Filosofian työryhmä

"Marxilainen lauantaitimi jatkuu"

Työväenluokan toiminnalle tieteellinen maailmankatsomus antaa pitkän aikavälin suunnan. Se on meille yhtenäisen toiminnan perusta ja auttaa jäsenilemään oikein ajan kysymyksiä. Siksi tutkimme marxilaista tiedettä ja tuotamme siitä tutkimusaineistoa. **Jatkamme opintotoimintaa Korona-pandemian sallimissa rajoissa kunnes tilanne normalisoituu.**

Seuraava opintotapahtuma järjestetään torstaina 7.10.2021 klo 18.30 **Hermannin kerholla, os. Hämeentie 67 Helsinki.** Aiheena on "Kapitalistinen tuotantotapa, sen synty ja keskeiset piirteet". Aiheen esittelee **Juha Kieksi.** Seuraavina aiheina käsitellään mm., **imperialismi ja globalisaatio** yhteiskuntakehityksessä. Opintotilaisuuksista tarkemmin Kommunistien Liiton kotisivulla: www.kommunistienliitto.com

Hyviä lukuaineistoja ovat: Marx ja Engels, **Kommunistinen manifesti.** M. Lovtšuk, T. Oizerman, I. Štšipanov, **Filosofian Historia** (Progress, 1982). Viktor Afanasjev, **Filosofian alkeet** (Progress, 1976). Friedrich Engels, **Ludvig Feuerbach ja klassisen filosofian loppu** (Marx-Engels, valitut, osa 6).. Kommunistien Liitto, **Dialektisen materialismin perusteet.** KÄ:n numerot 5/2019-4/202, **Historiallinen Materialismi.** V.I.Lenin, **Imperialismi kapitalismin korkein vaihe** (Valitut teokset, 10 osaa, osa 5, Kustannusliike Edistys)

Seuraava Kansan ääni (5/2021, syysnumero) ilmestyy ma. 25.10.2021. Siihen tarkoitetun aineiston tulee olla toimituksessa la. 16.10.2021.

Kommunistien liiton vuosikokous

Kommunistien Liiton vuosikokous järjestetään **torstaina 7.10.2021 klo 17.30 Hermannin kerholla, os. Hämeentie 67 Helsinki.** Hallituksen kokous samassa paikassa klo 17.00. Käsitellään vuosikokousasiat, syksyn toimintaan sekä järjestölliseen ja ideologiseen työhön liittyvät ajankohtaiset kysymykset sekä mm. seuraavia asioita: (1) Kansanrintaman kehittämisen kysymyksiä, (2) Talven 2022 maakuntavaalit, (3) Ajankohtaiset kansainvälisen yhteistyön kysymykset, (4) Opinto ja julkaisutoiminta, (5) Vuoden loppupuolen lehti- ja järjestötyö, (6) Kansan äänen 4/21 arviointi ja seuraavan numeron 5/21 ideointi sekä (7) Kommunistien Liiton arvio ja näkemys Korona-pandemiasta. Käsittelemme klo 19.00 Marxilainen opintotiimi- ja Historiallinen Materialismi-sarjaan kuuluvan teeman: "**Kapitalistinen tuotantotapa, sen synty ja keskeiset piirteet**". Aiheen esittelee **Juha Kieksi.**

Tervetuloa jäsenet ja ystävät, Koronasuojat !

Suosittellemme kotisivuja ja blogeja

<http://uutisiapohjoiskoreasta.blogspot.fi/>
<http://heikkimannikko111.puheenvuoro.uusisuomi.fi/>
<https://www.facebook.com/heikki.mannikko.1>
<http://kaikontturi.blogspot.com/>
<http://masanlaari.blogspot.com/>
<http://lievemaa.blogit.uusisuomi.fi/>
<https://www.facebook.com/kalevi.wahrman>

Suomen Työväenpuolue STP

Os. Karstulantie 2 A 5, 00550 Helsinki
<http://www.facebook.com/groups/167525526686703/>
Danske Bank FI61 8058 0710 5328 82

Vapaa Sana

STP:n verkkajulkaisu
<http://suomentyoavaenpuolue.blogspot.com/>

EU:n Vastainen Kansanrintama ry.

Kansan ääni
<http://www.kansanaani.net>

Kommunistien Liitto ry.

<http://www.kommunistienliitto.com>
SP FI80 41080010 3882 24

Juche-aatteen opintoyhdistys

Tilaa suomenkielistä aineistoa Juche-aatteesta!
www.jucheate.com
juche.aate@saunalahti.fi
puh. 045 671 3408

KOMINFORM

Päivän uutisotsikot:

<https://www.facebook.com/sipila.heikki?ref=bookmarks>
<https://vk.com/id430603986>

EVKR:n johtokunta

EU:n Vastaisen Kansanrintaman johtokunta kokoontuu tiistaina 30.11.2021 klo 17.00 Hermannin kerholla os. Hämeentie 67, Helsinki. Kokous pidetään ainakin osittain videokokouksena.

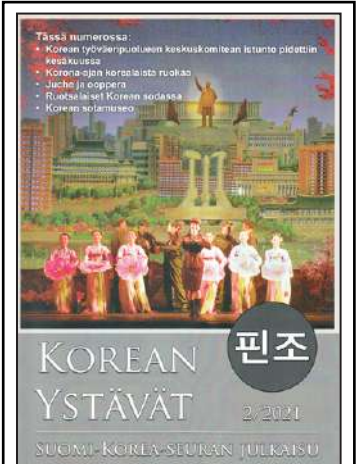
Käsitellään mm. seuraavia asioita: (1) Kansanrintaman kehittämisen kysymyksiä keväällä 2021, (2) Talven 2022 maakuntavaalit(?), (3) Kansainvälisen yhteistyön kysymyksiä, (4) Opinto- ja julkaisutoiminnan suunnittelu, (5) Ajankohtainen lehti- ja järjestötyö sekä toimintakirje, (6) kannanotot ja arviot

Kokouksen yhteydessä pidetään Kansan äänen toimintokunnan kokous. Arvioimme edellisen numeron (5/21) sisältöä ja suunnittelemme lehden seuraavaa (joulukuun) numeroa (6/21).

Opintotapahtuma (netti-yhteys) alkaa klo 18.00. Marxilainen opintotiimi- sarjaan kuuluvan opintoteeman: "**Imperialismi ja globalisaatio yhteiskuntakehityksessä**". Aiheen esittelee **Heikki Männikkö**

Tervetuloa Koronasuojat!
Tilaisuus järjestetään yhdessä Kommunistien Liiton kanssa

Korea-uutisia

Uusin Korean ystävät -lehti (2/2021) on ilmestynyt ja luettavissa mm. seuran nettisivuilla: www.suomikorea.net

Koronatilanteen vuoksi siirretty Suomi-Korea-seuran 50-vuotisjuhla pidetään Kirjan talolla Helsingissä 11.9.2021.

JULKAISIJAT:

Suomen Työväenpuolue STP, EU:n Vastainen Kansanrintama ry., Kommunistien Liitto ry. sekä Sodan ja Fasismien vastainen työ ry.

POSTIOSOITE:

PL 780, 00101 Helsinki

PUHELIN:

0440103450

PÄÄTOIMITTAJA:

Tommi Lievemaa

ILMOITUSHINNAT:

Järjestöt: 0,50 €/pmm
Muut 1 €/pmm

TILI:

OP FI08 5541 1420 0279 66

PAINOPIIKKA:

Botnia Print Oy

ISSN- TUNNUKSET:

ISSN-L 2243-4046
ISSN 2243-4046 (Painettu)
ISSN 2243-4054 (Verkkajulkaisu)

